

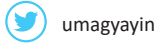
Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı (**um:ag**), 24 Ocak 1993 tarihinde öldürülen yürekli gazeteci-yazar Uğur Mumcu'nun gazetecilik anlayışını sürdürmek için kurulmuştur. Bugün genç gazeteci adaylarını medya sektörüne kazandırmak ve edebiyat, felsefe, sinema, resim ile görsel sanatta sıradanlığı reddedenlerin bir araya gelebileceği, kendilerini geliştirebileceği bir kültür ve sanat merkezi olmuştur.

um:ag bünyesinde faaliyetlerini sürdüren **um:ag** Yayınevi ise, dünü değerlendirmek ve bugünü anlayabilmek amacıyla Uğur Mumcu'nun bütün yapıt ve yazılarını kitaplaştırarak okurlara sunuyor. Her yıl eklenen yayınlarıyla da okuyucuları araştırma dizileri, özel diziler ve yeni yapıtlarla buluşturuyor.

um:ag ayrıca, "faili meçhul" bırakılan cinayetlerin yaşandığı ülkemizde adalet ve demokrasinin, ancak dayatmalara, baskılara, hoşgörüsüzlüğe, işkenceye, haksızlığa direnen yurttaşların çoğalmasıyla yerleşebileceği bilincini sebatla yaygınlaştırmaya çalışıyor. Bunun için 80'e yakın demokratik kitle örgütünün de katılımıyla, her yıl 24-31 Ocak günleri arasında "Adalet ve Demokrasi Haftası"nda sayısız etkinlik düzenliyor ve de Uğur Mumcu'nun ve yitirdiğimiz çok değerli aydınlarımızın ülkemizin her yerinde anılması için faaliyet gösteriyor.

İstanbul'da Kadir Has Üniversitesi Yaşam Boyu Eğitim Merkezi'nde çalışmalarına başlamış **um:ag** Akademi, 2011 yılından bu yana **um:ag** eğitimlerini İstanbullularla da buluşturuyor.

Bugün **um:ag** Araştırmacı Gazetecilik eğitim programı ile yazma-felsefe-sinema atölyeleri seminerleri ve siyasal düşünceler tarihi seminerlerini de sürdürerek insanların özgürce bir araya gelebildikleri, paylaşabildikleri ve üretebildikleri farklı bir kültür ve sanat merkezidir. Bugüne kadar 8000 kişinin hayatına dokunmayı başardık. 150'ye yakın araştırmacı gazetecilik mezununu ise sektöre kazandırdık.

umagyayin

umagvakfi

umagduyuru twitter

umagvakfi

umagyayin

978-605-7882-41-7

9 786057 882417

um:ag

Bu proje Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir.

MEDYA İZLEME RAPORU-2

2019 YEREL SEÇİM SÜRECİNDE MEDYADA YER ALAN AYRIMCI SÖYLEMLER

MEDYA İZLEME RAPORU-2
2019 YEREL SEÇİM SÜRECİNDE MEDYADA YER ALAN AYRIMCI SÖYLEMLER

um:ag

uğur
mumcu ARASTIRMACI
GAZETECİLİK
VAKFI

um:ag

um:ag Vakfı Yayınları: 143
Medya ve Gazetecilik Dizisi: 5

Medya İzleme Raporu - 2

**2019 YEREL SEÇİM SÜRECİNDE
MEDYADA YER ALAN AYRIMCI SÖYLEMLER**

Hazırlayanlar

Tezcan DURNA | Fatih Serdar ÖZGÜLTEKİN | Vahdet Mesut AYAN
Sevgi Can YAĞCI AKSEL

1. Baskı: Haziran 2020, Ankara

ISBN: 978-605-7882-41-7

(Sertifika No: 45642)

Yayın Yönetmeni : Tezcan DURNA

Dizi Editörü : Tezcan DURNA

Düzeltilen : Özge MUMCU AYBARS

Can ERTUNA

İdil AYBARS

Ceren ÖZCAN

Kapak Tasarım : Tuğçe VİDİNLİLER

Sayfa Düzeni : Şadan SAÇI

Dizgi : **um:ag**

Baskı : Salmat Basım Yayıncılık Ambalaj

San. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 26062

Tel.: (0312) 341 10 20

Sertifika No: 26062

Bu yayın Avrupa Birliği'nin finansal desteğiyle hazırlanmıştır. Yayın içeriğinin tüm sorumluluğu **um:ag** Vakfı'na aittir ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır. Bu kitabın içeriği halka açıktır ve serbestçe dağıtılabilir. Bu kitabı kullanmak istemeniz halinde lütfen **um:ag** Vakfı'na referansta bulununuz ve materyallerin alındığı internet sitesinin adresini yazınız. Kitabı çoğaltırsanız katkıda bulunan yazarlar ve onların kurumlarına referansta bulununuz.

Medya İzleme Raporu-2
**2019 Yerel Seçim Sürecinde
Medyada Yer Alan Ayrımcı
Söylemler**

Hazırlayanlar

Tezcan DURNA | Fatih Serdar ÖZGÜLTEKİN | Vahdet Mesut AYAN
Sevgi Can YAĞCI AKSEL

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	7
GİRİŞ.....	21
Türkiye Medyasında Ayrımcı Dilin Görünümleri	23
1) Yabancı Düşmanlığı	23
2) Mültecilere Yönelik Ayrımcı Dil ve Nefret Söylemi ...	33
3) Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı ve Kadın Düşmanlığı	39
4) İnanç ve Etnik Köken Ayrımcılığı ve Kültürel Ötekileştirme.....	47
5) Hedef Gösterme/Şeytanlaştırma.....	55
6) “Terör Destekçiliği”	62
7) Gazetecilik Faaliyetlerine Yönelik Ayrımcılık	69
8) Emek Hareketine Yönelik Ayrımcılık	73
9) Seçmen Ayrımcılığı.....	80
10) Hak Odaklı Habercilik ve Ayrımcı Olmayan Haber Örnekleri.....	88
SONUÇ	94

ÖN SÖZ

2019 yılında Türkiye halkı, tarihinin en sıra dışı yerel seçimlerinden birisini deneyimlemiştir. Seçim sürecinde özellikle Cumhur İttifakı olarak adlandırılan AKP-MHP ve diğer küçük partileri bir araya getiren ittifakın yürüttüğü kampanyanın yarattığı ve derinleştirdiği olağanüstü ayrıştırıcı ve kriminalize edici dil, paradoksal bir biçimde bir yandan toplumu derinden ayrıştırırken diğer yandan bir araya getirmiştir. Bunun yanı sıra Cumhur İttifakı'nın büyük ortağı ve iktidar partisi AKP'nin lideri ve ileri gelenleri pek çok yerel yönetimdeki seçim yenilgisini kabul etmek istememiştir. Pek çok yerde kaybettiği seçimlere itiraz etmiştir. Yüksek Seçim Kurulu (YSK) AKP'nin ve diğer Cumhur İttifakı bileşeni partilerin itirazlarının neredeyse tümünü kabul ederken, muhalefet partilerinden özellikle Halkların Demokratik Partisi'nin (HDP) sayısal olarak onu bulmayan farklarla ve üstelik şaibeli olduğu apaçık şekilde kaybettiği yerel yönetim seçimlerine yapılan itirazlarını kabul etmemiştir. Ayrıca YSK bazı yerel yönetimlere Kanun Hükmünde Kararnamelerle (KHK) kamu görevinden ihraç edilen kişilerin adaylıklarını seçim öncesinde kabul etmekle birlikte, seçim sonrasında aldığı hukuksuz bir kararla seçilen bu durumdaki kişilerin seçilme kararlarını iptal ederek, ikinci sıradaki AKP'li adaylara yönetim yetkisini vermiştir.¹ Bu tutarlılıktan yoksun, anayasanın eşitlik ilkesine ve seçme-seçilme hakkına açıkça aykırı olan kararların yanı sıra, seçim sonrasında

1 <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-47890075> (erişim tarihi: 27.04.2020).

sandık kurullarında görev alanların da KHK'lı olup olmadığı gibi tartışmaların yürütülmesinde Cumhur İttifakı partileri önyak olmuştur. Bu tartışma ortamında, seçimin öncesi ayrı, seçimden sonrası apayrı hukuksuz, siyasi teamülleri altüst eden ve centilmenlik ilkelerine temelden ters ithamlar, suçlamalar kamuoyunun gündemini meşgul etmiştir.

Pek çok il ve ilçe belediye başkanlığı seçimlerinin iptali ya da yönetme yetkisinin kime verileceğine dair alınan kararların hukuksuzluğu bir yana, İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediye seçimleri özellikle iktidar partisi AKP açısından hayat memet meselesi olarak algılanmıştır. Bu algıyı güçlendirmek ve seçmen ve partiler nezdinde yaygınlaştırmak için hem bu belediyelere aday olan kişiler, hem başka şehirlerin adayları hem de merkezi yönetim ve partinin yetkilileri her türlü kara propagandaya başvurmaktan geri durmamıştır. Örneğin Cumhur İttifakı'nın Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Adayı Mehmet Özhaske, Millet İttifakı'nın adayı olan Mansur Yavaş'ın seçilmesi halinde Ankara'lı yurttaşların su faturalarını "PKK ve DHKP-C gibi terör örgütlerinin" militanlarının getirme ihtimalinin olduğunu iddia etmeye kadar vardırı işi. Yine AKP'li İstanbul Esenler İlçe Belediye Başkanı Tefik Göksu'nun bir iftar programındaki konuşmasında İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Millet İttifakı Adayı Ekrem İmamoğlu ile ilgili "Pontuslu", yani Rum olduğu iddiası uzun süre gündemi yoğun bir şekilde meşgul etti. Bu iddia, Yunanistanlı bir gazetecinin İmamoğlu ile yaptığı bir söyleşiye atılan başlıktan yola çıkılarak ortaya atılmıştır.² Yine AKP'nin mevcut Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı ve Cumhur İttifakının da aday olan Alınur Aktaş, Nilüfer ilçesinde yaptığı bir konuşmada, CHP'li olan Nilüfer Belediyesinin "hiçbir cadde ya da kültür merkezine Allah dostu tarihi şahsiyetlerin adlarını vermediğini"

2 <https://t24.com.tr/haber/imamoglu-icin-pontuslu-basligini-atan-yunan-gazeteci-pontus-karadeniz-demek,822604> (erişim tarihi: 27.04.2020).

<https://www.sabah.com.tr/gundem/2019/06/08/chp-adayinin-pontus-pozu> (erişim tarihi: 27.04.2020).

iddia etmiştir. Aktaş, mevcut belediye yönetimine suçlama yöneltirken aynı zamanda “Nerede bu devlete, bayrağa savaş açmış, din ve diyanetle problemi olan Uğur Mumcu, Türkan Saylan, Nazım Hikmet, Bahriye Üçok gibi isimler varsa belirli merkezlere onların ismi verildi” diyerek halkın nazarında saygın ve önemli olan isimleri de hedef göstermekten çekinmemiştir.³ Aktaş her ne kadar bu konuşma sonrasında gelen tepkilerin ardından özür dilemiş olsa da, CHP’li, seküler, ya da kısaca dindar olmayan kesimleri “değer verdikleri aydınları hedef göstererek” kriminalize etmiş ve makbul olmayan yurttaş kategorisinin içine hapsetmeye çalışmıştır.

2019 Yerel seçimlerini tarihi kılan en önemli unsur, hem iktidar hem de muhalefet açısından stratejik önemi bulunan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı’nı Cumhuriyet İttifakı Adayı Ekrem İmamoğlu kazanmış ve geciktirilerek de olsa mazbatasını verilmiş olmasına rağmen, Cumhuriyet İttifakı’nın muğlak ve somut delilden yoksun iddialarına dayanılarak yaptığı itirazla iptal edilmiş olmasıdır. Bu iptal kararının ardından bu seçim için YSK yeni bir tarih belirlemiş ve sadece İstanbul Büyükşehir Belediyesi için yeni bir kampanya süreci başlamıştır. Belirlenen yeni seçim tarihi olan 23 Haziran’a kadar, AKP ve Cumhuriyet İttifakı, elinde kalan tüm kozları sırasıyla oynayarak Millet İttifakı içindeki partiler ile bu ittifaka dışardan zımni destek veren HDP’nin kenetlenmesini kırmak için ayrımcılık yaratacak tüm manevraları hayata geçirmiştir. Millet İttifakının Adayı İmamoğlu’na yönelik Pontus/Rum olduğu iddiası bu ayrımcılık yaratan stratejilerin en önde gelenlerinden olmuştur. Cumhuriyet İttifakı, seçim çalışması adı altında yürüttüğü karalama kampanyasını elbette sahip olduğu bir medya gücüyle sürdürmüştür.

Millet İttifakı’nı İstanbul Büyükşehir Belediye seçimlerinde ittifak içinde yer alması dahi destekleyeceğini bir de Eski

3 <https://t24.com.tr/video/akp-li-bursa-belediye-baskani-ugur-mumcu-turkan-saylan-bahriye-ucok-devlete-savas-acan-isimler,18984> (erişim tarihi: 27.04.2020).

Eş Genel Başkanı ağzından da açıklayan ama bu desteği ittifak içindeki Türk Milliyetçisi partileri ve kişileri rahatsız etmemek için vurgulu ve yoğun biçimde dillendirmekten çekinen HDP, zaten olağan şüpheli olarak kodlanmış durumdadır. HDP'ye ve HDP seçmenine atfedilen “terörist” suçlamasına CHP de dâhil edilmeye çalışılmış; bu süreçte ortaya çıkan PKK saldırılarında hayatını kaybeden askerlerin cenazeleri bu çalışma için fırsat olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışmanın en canlı, en yakıcı ve tehlikeli örneği Ankara'nın Çubuk İlçesi'nin bir mahallesindeki şehit cenazesi töreninde yaşanmıştır. 21 Nisan 2019 tarihinde Ankara'nın Çubuk İlçesi'nin Akkuzulu Mahallesi'ndeki PKK saldırısında hayatını kaybeden şehidin cenazesine CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu da katılmak istemiştir. Tam cenaze töreni başlayacakken, Kılıçdaroğlu'na yönelik protestolar bir linç girişimine dönüşmüştür. Ancak bu linç girişimi hem Kılıçdaroğlu'nun özel güvenlik görevlilerinin marifeti hem de son anda açıklama yapan bir Emniyet Müdürü sayesinde önlenmiştir. Linç girişiminin elebaşlarından olan Osman Sarıgün adlı bir vatandaş Kılıçdaroğlu'na kalabalık içinde bir yumruk atmıştır. Söz konusu şahsın gözaltına alındıktan sonra AKP'li yerel yöneticiler tarafından elinin öpülmesi dikkat çekmiştir. AKP iktidarının İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, bu cenazede yaşanan vahim linç girişiminin taşlarını 27 Haziran 2018'de yaptığı “Valilere müsteşarım üzerinden talimat gönderdim; CHP İl başkanlarını bundan sonra şehit cenazelerinde protokole kabul etmeyin” açıklamasıyla döşemiştir.⁴

4 CHP, bu linç girişiminin başından sonuna kadar gelişimini ve sonrasında hukuki sürecin takibini yapan bir rapor hazırlamıştır. Bu raporda, bu olayın “organize bir çalışma” olduğu iddia edilmektedir. (ayrıntılar için bkz. “21 Nisan 2019 Çubuk Linç Girişimi Araştırma Komisyonu Raporu”.)

<https://t24.com.tr/haber/kemal-kilicdaroglu-na-linc-girisiminde-organize-saldiri-izleri,817775> (erişim tarihi: 27.04.2020).

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-48018239> (erişim tarihi: 27.04.2020)

<https://www.yenisafak.com/gundem/kilicdarogluna-sehit-cenazesinde-saldiri-3467487> (erişim tarihi: 27.04.2020).

Saldırı olayının ardından Cumhuriyet İttifakına dâhil MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli “Yüzde 9 oy aldığın Çubuk’ta ne işin var?” diyerek neredeyse linç uğrayan Kılıçdaroğlu’nu suçlamış; AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan ise Twitter’den yaptığı şu açıklamaya yer vermiştir ““Olay tüm boyutlarıyla soruşturulmaktadır. Şiddeti asla tasvip edemeyiz. Şiddetin ve terörün her türüne karşıyız. Kimsenin Türkiye’nin huzur iklimine zarar vermesine müsaade etmeyiz.”⁵ Bunun dışında Cumhurbaşkanlığının kendisine verdiği yetki ve görev gereği de olsa Erdoğan, Kılıçdaroğlu’nu arayarak “geçmiş olsun” dememiştir.

23 Haziran 2019 İstanbul Büyükşehir Belediyesi tekrar seçimi sürecinde AKP ve Cumhuriyet İttifakı ortağı MHP, muhalefete yönelik olarak her türlü ayrımcı dili kullanmayı meşru bir hak olarak görmüştür. Bu hakkın en büyük savunucusu elbette ezici bir çoğunluğu iktidarı destekleyen medya organları olmuştur. İktidar bir taraftan Millet İttifakı ile HDP ve Kürt Seçmen arasındaki zımnî işbirliğini kırmak için, HDP ile birlikte bütün muhalefeti “teröristlikle” suçlarken ve yasadışı terör örgütü PKK’nın bütün şiddet eylemleri ile muhalefet arasında zımnî bir ilişki kurmak için çaba sarf ederken, diğer taraftan da terör örgütünün hapisteki ve sürgündeki iki önde gelen yetkilisinin açıklamalarının devlet televizyonunda yayınlanmasını sağlamıştır. Terör örgütü PKK’nın hapisteki lideri Abdullah Öcalan ile avukatları dahi görüşmekte güçlük çekerken, daha önce adı pek de duyulmamış bir akademisyen Doç. Dr. Ali Kemal Özcan ile Öcalan arasında yapılan görüşmeyle ilgili TRT başta olmak üzere pek çok haber medyasında haberler ve programlar yapılabilmektedir. Bu açıklamada Öcalan’ın HDP’nin Millet İttifakını desteklememesi gerektiğine

5 <https://www.sozcu.com.tr/2019/gundem/bahceliden-kilicdarogluna-saldiri-aciklamasi-yuzde-983-oy-aldigin-yerde-ne-isin-var-4512899/> (erişim tarihi: 27.04.2020).

<https://tr.sputniknews.com/turkiye/201904221038839175-erdogan-ne-yazik-ki-dun-cubukta-bir-sehidimizin-cenaze-torende-istenmeyen-bir-olay-meydana-geldi/> (erişim tarihi: 27.04.2020).

dair iddiası dile getirilmiştir.⁶ Yine Abdullah Öcalan'ın Kürt seçmeni Millet İttifakını desteklememesi yönünde etkilemeye çalışılan açıklamaya benzer bir açıklama ise Osman Öcalan tarafından devlet televizyonu TRT Kurdi'de yapılmıştır. Osman Öcalan'ın açıklamasının İstanbul Büyükşehir Belediyesi tekrar seçiminden bir gün önce bu kanalda verilmesi ilerleyen zamanlarda da ciddi bir tartışma konusu yaratmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan 23 Haziran seçiminden üç gün sonra yapılan G20 Zirvesinde yaptığı açıklamada “Öcalan'ın kırmızı bültenle arandığından haberi olmadığını” belirtmiş, Öcalan'ın TRT Kurdi Kanalına çıkarılması ile ilgili olarak yapılan suç duyurusu ile ilgili ise Ankara Cumhuriyet Savcılığı “İfade Özgürlüğü” kapsamında değerlendirmesinde bulunarak soruşturmaya yer olmadığına karar vermiştir.⁷

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde her seçim dönemi, seçmenle seçimlere katılan partiler arasındaki “gönül bağı” güçlü kılabilmek için ayrımcı, suçlayıcı ve kutuplaştırıcı dilin arttığı hep görülmüştür. Bu, parlamenter demokrasinin temel açmazlarından birisi olarak günümüzde de hala karşımızda durmaktadır. Çoğunluğun oyunu almak için partiler ya seçmene vaatlerde bulunur, ya da partilerinin ideallerini paylaşmayan kesimleri “hainlikle, vatansever olmamakla, dış güçlerle işbirliği kurmakla” suçlayarak kitlesini konsolide etmeye çalışır. Bu süreçte çoğunlukla partiler, parti idealleriyle millet/halkın çıkarları arasında simbiyotik bir ilişki kurmak zorunda hissederler. Bu simbiyotik ilişki çoğu zaman da partiden ziyade parti lideri üzerinden kurulur. Lider kültürü, partinin ötesine geçer ve tek bir kişinin sözü neredeyse kanun düzeyinde itibar görmeye başlar.

6 <https://www.haberturk.com/son-dakika-ocalan-in-mektubu-ve-imrali-ziyaretlerinin-perde-arkasi-2497401> (erişim tarihi: 27.04.2020).

7 <https://www.bbc.com/turkce/live/haberler-turkiye-48768919> (erişim tarihi: 27.04.2020).

<http://www.diken.com.tr/savcilik-osman-ocalanin-trtye-cikarilmasi-ifa-de-ozgurlugu/> (erişim tarihi: 27.04.2020).

Bunun yanı sıra Türkiye Cumhuriyeti tarihi, aynı zamanda gazetelerin hedef gösterici ve nefret söylemi üreten haberleri sonucunda linç ve cinayetlerin yaşandığı olaylarla doludur. 3 Aralık 1945'te Tanin Gazetesi'nde Hüseyin Cahit Yalçın tarafından kaleme alınan "Kalkın Ey Ehli Vatan" başlıklı yazısı sonucu Tan Gazetesi ve matbaası antikomünist gruplar tarafından yakılıp yıkılmıştır. Yalçın yazısında Sabiha Sertel'in yayın hayatına yeni başlayan Görüşler Dergisinde yayınlanan "Zincirli Hürriyet" başlıklı yazısından yola çıkarak Tan ve sahipleri Sertelleri komünistlikle suçlamaktadır. Elbette İkinci Dünya Savaşının dumanının daha tam olarak dağılmadığı ve iki kutuplu dünyanın temellerinin yeni yeni atılmaya başlandığı bu yıllarda komünistlik "en büyük suç" olarak nitelendirilmektedir. Yalçın da yazısında "bu suçun cezalandırılması gerektiğini" ima etmiştir.

Türkiye tarihinde yine basının marifetiyle gerçekleşen bir diğer acı olay 6-7 Eylül Olaylarıdır. Bu defa tarih 1955 ve olaya sebep olan aktör, İstanbul Ekspres gazetesidir. Bu tarihlerde iktidar olan Demokrat Parti, bir yandan ekonomik sıkıntılarla boğuşurken, diğer yandan da Kıbrıs'taki Türklere yönelik baskıların yarattığı kamuoyu tepkisini idare etmeye çalışmaktadır. Böylesi bir ortamda İstanbul Ekspres Gazetesinde yapılan bir haber fitilin ateşlenmesine yol açmıştır. Haber "Selanik'teki Atatürk'ün evinin bombalandığını" iddia etmektedir. Haberin yalan olduğu ilerleyen günlerde anlaşılmış olsa da, bu haber üzerine galeyana gelen kalabalık İstanbul'da kalan ağırlıklı olarak Rum olmak üzere gayrimüslim azınlık grupların mallarını yağmalamışlar, ölüm ve yaralanmalara yol açmışlardır. Saldırıları sonucunda farklı kaynaklara göre 11 ila 15 arasında kişi hayatını kaybetmiş, 30 ila 300 kişi yaralanmış, 400'e yakın kadın tecavüze uğramış, ağırlıklı kısmı Rumlara ait olmak üzere, neredeyse hepsi gayrimüslim azınlıkların olan pek çok mabet, konut, iş yeri ve fabrika tahrip edilmiştir. Dönemin gazetelerine göre "asil suçlu Türkleri provoke eden Rumlardır". Ancak yağmalanan işyerleri, konut ve mabetler arasında Ermeni ve Musevi vatandaşlarınkilerin de olması bunun sadece Rumlara yönelik bir misilleme olmadığını göstermektedir (Güven 2005: 40-41).

Türkiye tarihinde görece daha yakın tarihli başka linç girişimleri de olmuştur. Ancak bunları daha öncekilerden ayıran temel özellik bir kişiye yönelik olmalarıdır. 10 Şubat 1999'da Magazin Gazetecileri Derneği'nin Ödül Töreni'nde ödül alan Ahmet Kaya yaptığı teşekkür konuşmasında, “yapmayı planladığı kasette Kürtçe bir şarkı hazırladığını ve bu şarkıya Kürtçe bir klip çekeceğini, bu klipi yayınlayacak yürekli insanların olduğunu bildiğini” dile getirmiştir. Bu konuşmanın üzerine salonda bulunan magazin dünyasının pek çok aktörü Ahmet Kaya'yı yuhalamaya ve sahneye çatal kaşık atmaya başlamış; Kaya salondan zor çıkabilmiştir. Bu olayın ardından başta Hürriyet⁸ olmak üzere pek çok gazete Ahmet Kaya'ya yönelik hakaret dolu başlıklar atmış, Ahmet Kaya baskılara dayanamayıp sonunda Paris'e kaçmak zorunda kalmıştır. Paris'e gittikten sonra da Kaya hakkında hainlik de dâhil pek çok suçlama içeren haberler yapılmaya devam etmiştir (Durna, 2017: 287). Sonunda Ahmet Kaya Paris'e yerleştikten yaklaşık bir yıl sonra 16 Kasım 2000'de kalp krizi geçirerek hayata veda etmiştir.

Doksanlı yılların ana akım gazeteleri, linçe yol açan haberler konusunda verimkârdır. 1991'deki Genel Seçimlerde Sosyal Demokrat Halkçı Parti ile Halkın Emek Partisi (SHP-HEP) İttifakı ile Meclis'e milletvekili olarak giren Leyla Zana'nın Kürtçe yemin krizi ana akım medyanın manşetlerinde bir linçe dönüşmüş, Zana Türkçe yemin etmediği için resmi olarak milletvekili olmamıştır. Buna benzer bir vaka da 1999 Genel Seçimlerinde Fazilet Partisi'nden milletvekili seçilen Merve Kavakçı'nın başörtüsü ile yemin etmek istemesi üzerine yaşanmıştır. Merve Kavakçı'nın başörtüsü ile yemin etmek istemesi üzerine Meclis Genel Kurulu karışmış ve olay ana akım medyada yine bir linçe dönüşmüştür.⁹

8 Hürriyet gazetesi, 20 Temmuz 1999 tarihli sayısında Ahmet Kaya ile ilgili olarak ilk sayfadan “Vay Şerefsiz” başlığını atmıştır.

9 <http://bianet.org/bianet/siyaset/160817-merve-kavakci-meclise-basortusuyle-girince> (erişim tarihi: 27.04.2020).

İçinden geçtiğimiz zamandan, eski ve görece yeni sayılabilecek tarihlerden verdiğimiz ayrımcılık, nefret söylemi ve linç örnekleri bize aslında Türkiye ana akım basınının/medyasının her tarihte muktedirden yana olduğunu gösteren deliller olarak değerlendirilmelidir. Cumhuriyet tarihinin başından beri kurulmaya çalışılan ve homojen bir bütünlük olarak tahayyül edilen Türk ulusunu varlığı, eylemleri, söylemleri ve düşünceleriyle “tehdit eden” pek çok unsur vardır. Bunların arasında yukarıda verdiğimiz örneklerde yer alanlar “solcu-komünist, gayrimüslim, Kürt, mürteci” unsurlar başta gelir. Türkiye basını/medyası hangi unsurun “öteki” olarak kabul edilmesi gerektiğini ayırt etme konusunda neredeyse içkin bir bilgiye sahiptir. Yetvart Danzikyan da, “Türkiye merkez medyasının ülkede yaşayan grup ve topluluklar arasında hangisinin öteki olduğuna karar verme yetisinin bulunduğu” altını çizer. Yazar, Türkiye medyasının iki düzeyde kimin öteki olduğuna karar verebildiğini belirtir: “a) Resmi ideolojinin ayırıp bir köşeye koydukları ki bunlar sadece azınlıklar değildir. Resmi ideolojiyle yüzleşmeye kalkışan herkes bu kategorinin içine girer. Siyasal Kürt hareketi, sosyalist hareket, radikal İslamcı hareket, Romanlar, eşcinseller, hayat kadınları, translar... Bunlar medyanın ‘genetik’ bir bilgiyle ‘öteki’ olarak gördüğü, gelişmeleri o çerçeveye sunduğu gruplardır. Bunlar için siyasi atmosfer kollanmaz, bunlar her zaman olağan şüphelidir... b) Siyasi atmosfere ve değişen dengelere göre bir anda kendini oyunun dışında bulanlar: Bunlar güç mücadelesi içinde yenik düşen ve bir anda çıplak kalan hükümet, siyasi parti üyeleri, belediye başkanları ya da bir zamanın kudretli iş adamlarıdır...” (Danzikyan, 2014: 221-222).

Danzikyan’ın bahsettiği resmi ideolojinin ayırıp bir köşeye koyduğu ötekilere ilişkin yapılan ayrımcılıklar, çoğu zaman ortak kesilerek de ayrıştırılır. Yani hayat kadını, aynı zamanda “iffetli kadın”a da iffetini hatırlatmak için ayrıştırılabilir. Etnik kimlik savunusu yapan bir partinin yöneticileri örneğin “Ermeni çocuğu” olmakla suçlanabilir. Böyle bir nefret dili, Türk ve Müslüman olmayan her türlü unsuru düşman kabul eden bir zihniyeti

yaygınlaştırır. Eşcinsel kimliği, aynı zamanda muarız/muhalifler “erkekçe davranmamakla suçlanırken” aşağılanarak, yine çoklu bir ayrımcılığın üretilmesine yol açılabilir. Yani özetle ayrıştırıcı, nefret üreten, düşmanlaştıran dil norm olarak kabul edilmiş hegemonik bir kimliğin dışındaki bütün kimlikleri ve varoluş biçimlerini tarihsel koşullar ne olursa olsun ayırıp bir kenara atabilir. Bu ayırıp bir kenara atmanın kendisi başlı başına bir siyasal strateji ve taktik işlevi görür ve ana akım medya bu taktiğin yürürlükte tutulmasında muktedir olanın kim olduğunu iyi koklayarak önemli bir işlev görür. Medya bu işlevini gönüllü mü zorunlu mu yerine getirir? İşte bu sorunun hem kültürel hem de ekonomi politik olmak üzere iki yanıtı vardır. Burada bu yanıtların detayına girilmeyecek; mevzunun sadece Türkiye medyasına özgü olmadığı hatırlatılarak geçilecektir. Yani modern ulus devletlerle modern basının birbirini doğuran unsurlar olduğu hatırlatılarak.

Aslında modern basının, modern ulusların yaratılmasında ve hayal edilmesindeki payını yıllar önce yaptığı araştırmasında Benedict Anderson yazmıştır. Anderson’un Türkçe’ye *Hayali Cemaatler* olarak çevrilen kitabında modern ulusu kuran en temel unsurun faşizmle de akrabalığı olan ve kökenini öteki (yabancı) korkusu ve nefretinden alan milliyetçilik olduğuna dikkat çeker. Bu milliyetçilik, aynı zamanda ait olduğu ulusa karşı kendini feda eden bir sevgiyi de talep eder. İşte bu dışlama ile kendini feda etme arasındaki gerilimden kaynaklanan ve bir toprak parçası üstünde var olan bütün farklılıkları hayal edilmiş bir cemaatin içinde homojen bir bütünlük olarak kurgulayan bu milliyetçiliğin üretilmesinde modern bir fenomen olan basın/gazetenin stratejik bir rolü vardır. (Anderson, 2006: 141). Aynı dili konuşmayan, aynı gündelik sorunları yaşamayan, aynı estetik ve sanatsal zevklere sahip olmayan, hatta aynı inanca sahip olmayan bir toprak parçasının üstündeki farklı insanların, ulusal basında çıkan aynı haberleri izlemesi, belli bir zaman sonra aynı ideali paylaşmasına yol açar. İşte bu, modern gazetelerin modern ulusun yaratılmasında oynadığı kilit rolü bize çok iyi gösterir.

Bu farklı insanların ortak ideal etrafında toplanmasına yol açan basın, aynı zamanda da haber haline getirdiği olayları çizdiği sınırlar içine hapsetmesiyle sıradan milliyetçiliği de üretir. Michael Billig ise bu defa sıradan milliyetçilik olarak kabul edilebilecek ve aslında “kamu kurumlarında, okullarda ve olabilecek her yerde sallanan bayrakların değil gazeteler tarafından üretilen haberlerle şekillenen BİZ duygusunun dışına attıkları ile milliyetçiliğin sürdüğünü” iddia eder. Gazetelerdeki “iç haberler-dış haberler” ayrımından “hava durumlarında sunulan vatan toprakları ile diğer ülkelerdeki hava olaylarının” verilme tarzına kadar pek çok yapılaşmış haber yapma ve sunma biçimlerinden kaynaklanan “sallanmayan bayrakların” yol açtığı sıradan milliyetçiliği gündelik hayatımızın kanıksanmış bir unsuru haline getirir (Billig, 1995: 93-94). Artık kimse neden bir toprak parçasına ait olduğumuz hakkında kafa yormamıza gerek duymaz. Hiç kimse neden dünyanın diğer coğrafyalarındaki insanların yaşadıkları trajedi, savaş, sürgün ve çektikleri acılarla yakından ilgilenmemize gerek olmadığını düşünmez. Zira modern insanın Pazar ayını gibi (Fulford, 2017: 74) günlük olarak okuduğu gazetelerde yapılan bu biz ve diğerleri ayrımı kanıksanmış ve sıradan bir vakıa haline gelmiştir. Bu sıradanlık BİZ’in dışındakiler hakkında düşünmemizi gereksiz kılar.

Modern gazeteler, ya da artık günümüzde dijital platformları, sosyal ağları da kapsayan medya, bir ticari işletme haline geldiği andan itibaren kamusal müzakere mecrası olmaktan çıkmıştır. Kapitalist üretim ilişkilerinin yarattığı eşitsiz iktidar ilişkilerini, adaletsiz gelir dağılımını, sıradan ve doğal bir mübadele ilişkisi olarak kavramamızı ve buna her koşulda boyun eğmemizi salık veren temsillerin üretildiği ve dolaşıma sokulduğu bir ideolojik aygıttan ibarettir artık. Kapitalizmin ve ideolojisinin her krize girdiği dönemde parlamenter demokrasinin yozlaştırılması pahasına, ticari bir meta haline gelmiş olan medya ve ürettiği sembolik içerikler, bu krizin aşılması için imdada yetişmektedir. Ancak toplumsal mutabakatın ve küresel barışın devamı için her halükarda insanların birbirlerinin yaşadıklarından ve deneyimle-

dikleri sorunlardan ve bu sorunlar için ortaya çıkartılan çözümlerden haberdar olmaları gerekir. Ancak böylesi bir perspektifle ele alınacak ve yürütülecek bir haberciliğin giderek kronikleşme eğilimi gösteren yerel ve küresel sorunlara çare olabileceği ortadadır.

Mevcut iktidar ilişkilerinin ürettiği haber değerleri, büyük ölçüde toplumsal barışa ve kamusal selamete tehdit oluşturmaktadır. Okuyacağınız “2019 Türkiye Yerel Seçim Süreci’nde gazetelerde üretilen ayrımcı dili gazeteler üzerinden incelemeyi” hedefleyen bu raporun sonuçları da bu tehdidin varlığını açıkça ortaya koymaktadır. Türkiye medyasının neredeyse tamamına yakını ele geçiren ve denetim altına alan bir iktidarla karşı karşıya olduğumuz böylesi bir tarihsel dönemde, habercilik artık toplumsal barışı ve insan haklarını savunan sivil toplum kuruluşlarının hakkıyla yapabileceği bir iş haline gelmiştir. Böylesi tarihsel bir dönemde, köklü bir gazetecilik eğitimi ve yayıncılık deneyimi bulunan **Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı (um:ag)**, hak temelli gazeteciliği, yine hak temelli çalışan sivil toplum örgütleri üstünden bütün topluma yaygınlaştırmayı hedef alan bir projeyi hayata geçirmiştir. Hak temelli gazetecilik, nesnellik, tarafsızlık, dengelilik gibi liberal gazetecilik normlarına uygun davranmanın ötesine geçerek, “haktan yana taraf olmayı” gerektirir. İnandığı demokratik toplum idealleriyle, haberlerinde yer verdiği konu ve başlıklarla araştırmacı gazeteciliğin en seçkin örneklerini hayata geçirmiş ve bunun için yaşamını feda etmiş Uğur Mumcu, geride bıraktığı eserlerle yıllardır zor koşullarda gazetecilik yapmaya çalışan gençlere ilham olmaya devam etmektedir. **um:ag** ise Mumcu’nun ölümünün ardından ailesi tarafından kurularak bu ilhamın kurumsal bir simgesi olmayı başarmıştır. Bu raporda ele alınan olumsuz örnekler, hak temelli gazetecilik için bir başlangıç izleği oluşturacağı ümidiyle incelenmiştir. Kuşkusuz doğruyu yapmak için yanlısın ne olduğunu ve neden yanlış olduğunu öncelikle bilmek gerekir. Bu raporun amacı da budur. Yanlışı göstererek, doğru olanın nasıl yapılacağını insanların anlayabilmesidir hedeflenen. Bu bir başlangıç adıımıdır. Avrupa Bir-

liği tarafından desteklenerek hazırlanan bu raporun, bir anlamda yine proje kapsamında **um:ag** bünyesinde verilmeye devam edilecek hak temelli gazetecilik eğitimlerine temel oluşturacağı düşünölmektedir.

Kaynaklar

- Anderson, Benedict (2006), *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*, Revised Edition, UK and New York: Verso.
- Billig, Michael (1995), *Banal Nationalism*, London, Thousand Oaks and New Delhi: Sage Publications.
- CHP Genel Merkezi (2019), 21 Nisan 2019 Çubuk Linç Girişimi Araştırma Komisyonu Raporu, Ankara.
- Danzikyan, Yetvart (2014), “Değişmeyen Öteki: Ermeniler”, içinde Yasemin İnceoğlu ve Savaş Çoban (Der.), *Azınlıklar, Ötekiler ve Medya*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, s. 220-238.
- Durna, Tezcan (2017), “Krizlerin Medyası ya da Medyanın Krizi: 90’lı Yıllarda Türkiye Medyasının Cilalı ve Karanlık Yüzü”, içinde R. Funda Barbaros ve Erik Jan Zürcher (Haz.), *Modernizmin Yansımaları: 90’lı Yıllarda Türkiye*, Ankara: Efil Yayınları, s. 269-298.
- Fulford, Robert (2017), *Anlatımın Gücü: Kitle Kültürü Çağında Hikâyecilik*, Ezgi Kardelen (Çev.), İstanbul: Kolektif Kitap.
- Güven, Dilek (2005), *Cumhuriyet Dönemi Azınlık Politikaları ve Stratejileri Bağlamında 6-7 Eylül Olayları*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- <http://bianet.org/bianet/siyaset/160817-merve-kavakci-meclise-basortusuy-le-girince> (erişim tarihi: 27.04.2020).
- <http://www.diken.com.tr/savcilik-osman-ocalanin-trttye-cikarilmasi-ifade-oz-gurlugu/> (erişim tarihi: 27.04.2020).
- <https://t24.com.tr/haber/imamoglu-icin-pontuslu-basligini-atan-yunan-gazeteci-pontus-karadeniz-demek,822604> (erişim tarihi: 27.04.2020).
- <https://t24.com.tr/haber/kemal-kilicdaroglu-na-linc-girisiminde-organize-saldiri-izleri,817775> (erişim tarihi: 27.04.2020).
- <https://t24.com.tr/video/akp-li-bursa-belediye-baskani-ugur-mumcu-turkan-saylan-bahriye-ucok-devlete-savas-acan-isimler,18984> (erişim tarihi: 27.04.2020).
- <https://tr.sputniknews.com/turkiye/201904221038839175-erdogan-ne-yazik-ki-dun-cubukta-bir-sehidimizin-cenaze-toreninde-istenmeyen-bir-olay-meydana-geldi/> (erişim tarihi: 27.04.2020).

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-47890075> (erişim tarihi: 27.04.2020).

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-48018239> (erişim tarihi: 27.04.2020).

<https://www.bbc.com/turkce/live/haberler-turkiye-48768919> (erişim tarihi: 27.04.2020).

<https://www.haberturk.com/son-dakika-ocalan-in-mektubu-ve-imrali-ziyaretlerinin-perde-arkasi-2497401> (erişim tarihi: 27.04.2020).

<https://www.sabah.com.tr/gundem/2019/06/08/chp-adayinin-pontus-pozu> (erişim tarihi: 27.04.2020).

<https://www.sozcu.com.tr/2019/gundem/bahceliden-kilicdarogluna-saldiri-aciklamasi-yuzde-983-oy-aldigin-yerde-ne-isin-var-4512899/> (erişim tarihi: 27.04.2020).

<https://www.yenisafak.com/gundem/kilicdarogluna-sehit-cenazesinde-saldiri-3467487> (erişim tarihi: 27.04.2020).

Tezcan DURNA

um:ag Genel Yayın Yönetmeni

Hak Temelli Gazeteciliği

Sivil Toplumla Yaygınlaştırmak Projesi

Koordinatör Yardımcısı

Nisan-2020

GİRİŞ

Türkiye siyaseti ve toplumu son yıllarda giderek daha fazla kutuplaşmakta/kutuplaştırılmaktadır. Özellikle 15 Temmuz 2016 başarısız darbe girişimi ve ardından gelen yıllar bu kutuplaşmanın daha da derinleştiği bir süreci kapsamaktadır. 2017’de yapılan anayasa değişikliği referandumunun kabul edilmesi ve 2018’de gerçekleşen seçimler, yüz yılı aşkındır kullanılan parlamenter sistemin terk edilmesiyle sonuçlanmıştır. Haziran 2018 itibarıyla Türkiye, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi adlı bir yönetim sistemine geçmiş, seçim sisteminde yapılan değişikliklerle birlikte seçime katılacak partilerin seçimden önce ittifak yapabilmesinin önü açılmıştır. Hem 2018 seçimleri hem de arkasından gelen 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimi, kabaca “Cumhur İttifakı” ve “Millet İttifakı” arasında geçmiştir. Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) ve Milliyetçi Hareket Partisi’nin (MHP) oluşturduğu Cumhur İttifakı; karşısında Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), İyi Parti (İYİ), Saadet Partisi (SP), Demokrat Parti’nin (DP) oluşturduğu Millet İttifakını bulmuştur.

Siyasette ortaya çıkan bu iki kutuplu durum, karşılığını hemen hemen toplumda da bulmuştur. Türkiye’de son beş yıldır gerçekleşen seçim sonuçlarına bakıldığında oy verme oranlarının neredeyse yüzde 50, yüzde 50 dağıldığı görülmektedir. Bu durum, özellikle iktidarın kullandığı dilin bir sonucu olduğu gibi, aynı zamanda bu dili besleyen bir özellik de taşımaktadır. AKP ve ittifak kurduğu MHP, kendi tabanını konsolide etmek ve toplumsal muhalefetin eleştirilerini etkisiz hale getirmek amacıyla siyaset dilinde kutuplaştırıcı ve hedef gösteren bir söylem kullanır olmuştur.

Bu söylem, sadece seçim mitinglerinde değil, neredeyse tamamen Cumhuriyet İttifakının elinde bulunan Türkiye merkez medyasında da kendine yer bulmaktadır. Özellikle seçim dönemlerinde Millet İttifakını “zillet”, “illet”, “hain”, “terör destekçisi”, “işbirlikçi” vb. olarak haberleştiren dile, iktidara yakın ve artık neredeyse merkez haline gelmiş medyada rastlamak mümkündür.

Bu çalışma, yukarıda kısaca bahsedilen siyasi ve toplumsal durumun içinde gerçekleştirilen 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimi sürecinde yayın yapan ve farklı görüşleri temsil eden gazetelerin 1 Mart- 30 Nisan 2019 ve 1-30 Haziran 2019 tarihleri arası yayınlarındaki ayrımcı dili ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Rapor kapsamında ele alınan tarihlerde yerel seçimler ve seçim çalışmalarının yanı sıra, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, nafaka tartışmaları, LGBTİ+ örgütleri tarafından düzenlenen Onur Yürüyüşü, 15 Mart'ta Yeni Zelanda'da gerçekleşen Christchurch Cami saldırıları, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ile yaşanan S-400 krizi, Doğu Akdeniz'deki gelişmeler, iktidarın Suriye politikası ile ilgili konular siyasetin ve medyanın gündeminde kalmıştır.

Bu çalışmada yukarıda sıralanan her bir konuda medyanın, ayrımcı dili ve nefret söylemini açıkça kullandığı örnekler derlenmeye çalışıldı. Rapor kapsamında iktidarı destekleyen medya kuruluşları olarak *Yeni Şafak*, *Ortadoğu*, *Yeni Akit*, *Hürriyet*'in; iktidarın iç ve dış politikalarına son dönemde destek sunan fakat laiklik konusunda hassasiyetlerini yayınlarında gösteren ulusalcı-seküler çizgideki *Sözcü* ve *Aydınlık*'in; muhalif medya örnekleri olarak da *Evrensel* ve *Cumhuriyet*'in belirtilen tarihler arasındaki haber ve yorumları incelendi. Türkiye'de son dönemde gelişen internet gazetelerinden ise, *Diken*, *Ensonhaber*, *Artı Gerçek*, *İnternet Haber* siteleri takip edildi. İnternet sitelerinin seçimlerinde de hükümeti destekleyen ve eleştiren dengesi gözetilmiştir.

Çalışma kapsamında gazete haberleri ve yorumlarında şu başlıkların öne çıktığı görülmüştür: Yabancı düşmanlığı, mülte-

cilere yönelik ayrımcı dil ve nefret söylemi, toplumsal cinsiyet ayrımcılığı ve kadın düşmanlığı, inanç ve etnik köken ayrımcılığı ile kültürel ayrımcılık, terör destekçiliği söylemi, gazetecilik faaliyetlerine yönelik ayrımcılık, emek hareketine yönelik ayrımcılık, hedef gösterme ve şeytanlaştırma ve seçmen ayrımcılığı.

Değişen iç ve dış gündem içinde yukarıdaki gazetelerin ayrımcı dili de toplumun birbirinden farklı kesimlerini farklı tarihlerde hedef haline getirmiştir. Örneğin, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü öncesi ve sonrasında ayrımcı ve nefret söyleminin hedefi kadınlar olmuşken, Yeni Zelanda'da yaşanan Christchurch Cami saldırıları ardından Batı düşmanlığı ön plana çıkmıştır. Özellikle iktidar yanlısı medyanın kullandığı ayrımcı ve kutuplaştırıcı dil, seçimler öncesi ve sonrası Millet İttifakı bileşenlerine ve seçmenlerine yönelik dozu gittikçe artan bir seyir izlemiştir. Yine iktidar yanlısı medyada Yahudi karşıtı yayınların sürekli olarak işlendiği görülmüştür. Çalışmanın ilerleyen sayfalarında bunların örneklerine başlıklar halinde değinilecektir.

Türkiye Medyasında Ayrımcı Dilin Görünümleri

1) Yabancı Düşmanlığı

Yabancı düşmanlığı Türkiye siyaseti ve mediasında sıklıkla rastlanan bir olgudur. Temel olarak içerideki “biz” ve dışarıda kalan “onlar” üzerinden kurulan ikiliğe yaslanan yabancı düşmanlığı, iktidara yakın medyada daha fazla yer bulmuştur. Türkiye’de iktidarda bulunan Siyasal İslam’ın Batı’ya karşı temel motivasyonunu ve bu motivasyonun söylemdeki temsilini sergileyen yabancı düşmanlığı, Yahudi karşıtı öğeler içerdiği gibi, Batı’yı ve onun kültürünü tümüyle aşağılayan, ona hakaret eden ve Batı kültürel hayatı ve normlarını hedef gösteren özellikler taşır. Bu, ülke içinde ve dışındaki politik-toplumsal gelişmelerle zaman zaman daha da yoğunlaşan bir boyut kazanabilir. Örneğin iktidara yakın medya, 15 Mart 2019’da Yeni Zelanda’da gerçekleşen Christchurch cami saldırılarının ardından Batı’yı bütünüyle hedef tahtasına koymuştur.

lıcılığına vurgu yaparken, *Christchurch* saldırısının ardında fail olarak tüm Batı'yı göstermektedir. Üst başlıkta yer alan “münferit değil, organize...” tabiri Batı'nın düşmanlığını bu eylemlerle gösterdiğini ifade etmektedir. Haber metninin spotu da söylemenleri doğrular nitelikte kurulmuştur:

İslam düşmanı batı dünyasının yıllardır ektiği nefret tohumları, dün Haçlı terörüne dönüştü. Yeni Zelanda'da 2 camiye Cuma Namazı sırasında düzenlenen alçakça saldırıda 49 Müslüman şehit olurken, 28'i ağır olmak üzere 48 kişi de yaralandı. Katliamı 2 yıl öncesinden planladığı öğrenilen Hristiyan saldırganların, Türkiye, Erdoğan ve Ayasofya'yı hedef alan paylaşımları, olayın organize bir şekilde planlandığını ortaya koydu.

Örnek haberin spotu, kullanılan görsellerle birlikte düşünlüğünde daha da anlamlı hale gelmektedir. Batı'nın bu saldırı için yıllardır hazırlık yaptığı iddiasının herhangi bir kanıtı ihtiyaç duyulmadan dile getirilmesi de gazetecilik ilkeleri ve gazetecilik etiği açısından hatalıdır. İktidarın en büyük destekçilerinden biri olan *Yeni Akit*, saldırının Türkiye ve Erdoğan karşıtlığı nedeniyle yapıldığını da ima etmektedir. Bu anlamıyla iktidara yakın tutumdan ödün vermeyen gazete, Doğu (Müslüman)-Türkiye-Erdoğan birlikteliğini de Batı düşmanlığı üzerinden kurmaktadır. Bu sayede Doğu/Müslümanlığın yegâne temsilcisinin de Erdoğan ve Erdoğan Türkiyesi olduğu da vurgulanmaktadır. Bu saldırı üzerinden ortaya çıkan dış düşman; ülke, Erdoğan ve ülke halkını simbiyotik bir biçimde haber söyleminde birleştirmektedir.

Yeni Akit'in Batı düşmanlığı, haber metinlerinde sıklıkla rastlanan bir olgudur. Dolayısıyla gazetenin nefret dili sadece Yeni Zelanda'daki saldırı sonrasında değil; dış politika haberlerinin neredeyse tamamına yayılmıştır. Örneğin ABD'nin Suriye'nin kuzeyinde bulunan Halk Savunma Birlikleri (YPG) ile olan ilişkisi de yine “Haçlı” ve “Haçlı düşmanlığı” sözcükleriyle haberleştirilmiştir. Gazetenin 21 Mart 2019 tarihli sayısının manşeti, ABD-YPG arasındaki ilişkiyi “Terörün Anası Haçlı Batı” başlığıyla verilmiştir. Bir önceki haberde olduğu gibi burada

da ABD'nin politikası tüm Batı'nın politikası gibi gösterilmiştir. Resul Ekrem Şahan imzalı haber, AKP İnsan Hakları Başkanlığı tarafından hazırlanan "Batı Ülkelerinde Yaşanan Hak İhlalleri Raporu"na dayandırılmıştır:

RAPORLARA GÖRE; TERÖR ÖRGÜTLERİNİ BESLEYİP, BÜYÜTÜP KULLANIYORLAR

TERÖRÜN ANASI HAÇLI BATI

AK Parti İnsan Hakları Başkanlığı tarafından hazırlanan rapor, dünyayı kana bulayan terör örgütlerinin neredeyse tamamının başını ABD'nin çektiği Haçlı Batı tarafından kurulduğunu ortaya koydu. Bir yandan silah, eğitim ve lojistik desteği sağlanan terör örgütleri diğer yandan sözde STK, dernek ve vakıflar aracılığıyla finanse ediliyor.

ALMANYA

BELÇİKA

RESUL EKREM ŞAHAN

AK Parti İnsan Hakları Başkanlığı tarafından hazırlanan "Batı Ülkelerinde Yaşanan Hak İhlalleri Raporu"ndaki "Batılı ülkelerin terör örgütü militanlarına ve faaliyetlerine verilen destek" konusundaki bölümde, bugün dünyayı kana bulayan terör örgütlerinin neredeyse tamamının Batı tarafından kurulduğu ve desteklendiği ortaya konuldu.

CİBANBAŞI ABD

Bölgeye müdahale etmeye zemin hazırlamak için DEAS'ı kuran ABD, PKK/PYD terör örgütlerine de binlerce TIR ve uçak dolusu silah yolladı. Rapora göre; terör örgütleri için militan yetiştirilip ihraç eden ABD, Teklas'taki transfer merkezi üzerinden Suriye'ye 2 binden fazla terörist gönderdi. FETÖ elebaşı Gülenteo sahip çıkan ABD, FETÖ'ye ait 140'dan fazla okul, dernek ve vakfın faaliyetlerine de göz yumuyor.

TERÖR ÜSSÜ ALMANYA

PKK'ya bağlı 200'den fazla dernek ve vakıf bulunan Almanya, terör örgütünün mi-tinglerine izin veriyor. DHKP-C ve FETÖ'cülere kol kanat veren Almanya, 2018'de yapılan 15 bin litra başvurusunun yarısına yakını kabul etti. Almanya; PKK/PYD'ye Milan Tankavar, Heckler&Koch G36 saldırı tüfeği, G3 piyade tüfeği, ATF dingo ağır zırhlı askeri araç, P1 tabanca ve DM51A1 model parça te-triril el bombası veriyor.

BU DA İNGİLİZ ALÇAKLIĞI

PKK elebaşısı için 'Öcalan'a Özgürlük' kampanyasına izin veren İngiltere, PYD elebaşlarından Salih Müjiddin'in parlamentoda konuşmasına da izin verdi. İngiltere, Türkiye'nin ladesini istediği Akın İpek, Mustafa Yeşil, Bugün TV Genel Yayın Yönetmeni Tarık Toros ve Bank Asya eski Yönetim Kurulu Başkanı Ali Çelik gibi FETÖ'cülere sahip çıkıyor.

FETÖ'YE VİZE, PKK'YA SİLAH

Remzi Kartal, Zübeyir Aydar gibi terör örgütü PKK'nın üst düzey yöneticilerini barındıran Belçika, örgüte silah desteği de sağlıyor. Yunanistan hem FETÖ'cülere hem de DHKP-C'lilere teröristlere sahip çıkıyor. PKK destekçisi Fransa, FETÖ'cülerin eğitim merkezleri için de bütçe ayırıyor. İsviçre, Avusturya ve Danimarka FETÖ'cülere ait okulları beslerken PYD/PKK'ya silah gönderiyor. • HDA

Haber 2: Yeni Akit 21 Mart 2019

Haber 2'nin üst başlığının "Terör Örgütlerini Besleyip, Büyütüp Kullanıyorlar" biçimiyle oluşturulması ve spotunda bahsi geçen örgütlerin "sözde STK, dernek ve vakıflar aracılığıyla finanse ediliyorlar" gibi yine iddialı ve kanıtı muhtaç bilgilerle yer alması, hem habercilik ilkeleri, hem gazetecilik etiği açısından kabul edilemez bir pratiği gözler önüne sermektedir. Bu yaklaşımla gazete ve haberci hem Batıyı hem de hükümet yanlısı olmayan sivil toplum kuruluşlarını nefretin ve linçin hedefi haline getirmektedir. Haberci haberini kanıt ve belgeler olmaksızın, tamamen önyargıya dayalı varsayımlarla oluşturmakta ve bu varsayıma dayanak olarak iktidar partisinin İnsan Hakları raporunu keyfi bir şekilde kullanmaktadır.

Benzer haberlere sadece iktidar yanlısı medyada değil, ulusalcı çizgide yayın yapan *Aydınlık*'ta da rastlanmaktadır. Gazete, *Yeni Akit*'e benzer biçimde Türkiye düşmanlığının Batı tarafından sürekli bir biçimde uygulandığını ima etmektedir. 29 Mart tarihli "ABD Kongresi'nde babadan oğula Türkiye düşmanlığı" başlıklı gazete haberinde, ABD'li Sarbanes ailesinin 1974'ten bu yana Türkiye karşıtı eylemlerine dikkat çekilerek, bu karşıtlığın ailenin Amerikalı olmasından kaynaklandığı ileri sürülmektedir.

ABD Kongresi'nde babadan oğula Türkiye düşmanlığı

Cem Gürdeniz, 1998 yılında TCG Gaziantep firkataynının komutanlığı devraldı.

Sarbanes ailesi, ABD Kongresi'ndeki Türkiye karşıtı her eylemin içinde başı çekiyor. Bugün F-35'lerin verilmemesi için çalışma yürüten John Sarbanes'in babasının da 1995'te firkataynların satışını engellemeye çalıştığı ortaya çıktı

GARİP BALCAK

ABD Temsilciler Meclisi Üyesi John P. Sarbanes, Türkiye'ye F-35 satışının engellenmesi için Kongre üyelerine bir mektup gönderdi. Sarbanes'in babası eski Senatör Paul Sarbanes de 1995 yılında Türkiye'ye Perry (Gabya) sınıfı firkataynların satışına engel olmaya cabasına, geminin transferini 28 ay geciktirmişti.

ABD Temsilciler Meclisi Üyesi John P. Sarbanes, Kongre üyelerine bir mektup göndererek Türkiye'ye F-35 satışının engellenmesini istedi. Rusya'dan alınan S-400'lerin NATO'ya ait surları ortaya çıkaracağı belirtilen Sarbanes, Türkiye'nin tüm uyarılara rağmen geri adım atmadığını, bu yüzden 2020 Bütçesi'nde F-35'le ilgili çekimlerini yer alması gerektiğini vurguladı. Sarbanes şöyle devam etti:

"Türkiye, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yönetiminde otoriter bir hükümet, ABD çıkarlarını korumak için, Rusya Federasyonu ile yakınlaştı. Suriye'deki ABD Kuvvetleri, YPG güçleri, Yunanistan, İsrail ve Kıbrıs dahil olmak

üzere bölgedeki ABD müttefiklerini tehdit etti. Ülkesinde yitirilmeye vatanı dayı tutuklayan Erdoğan yönetimi, özgür basına, kamu hizmetine ve hıgımız yargıya acımasızca saldırı. Bu ve diğer nedenlerden dolayı, Türkiye'nin F-35 jetlerini sorumlu bir şekilde kullanacağına güvenmiyoruz."

TÜRKİYE DÜŞMANLIĞI BABADAN MIRAS

TÜRKİYE KARŞITI HER EYLEMİN İÇİNDE

1974'teki Kıbrıs Harekati nedeniyle ABD'nin Türkiye'ye uyguladığı ambargonun Temsilciler Meclisi'ndeki en hararetli destekçilerinden olan baba Sarbanes, aynı zamanda Hava Kuvvetleri'ne alınmaya çalışılan deniz helikopterlerinin de engellenmesi için Rum Lobisi ile birlikte çalışma yürütmüştü. Sarbanes, sözde Ermeni Soykırım'ını da yasallaştırarak için 2005 yılında ABD'de yapılan oylamada başı çeken senatörlerden idi.

John Sarbanes'in Türkiye düşmanlığı baba Paul Sarbanes'ten miras. Yunan asıllı eski Senatör Paul Sarbanes, 1995 yılında Gabya sınıfı firkataynların Türkiye'ye satışına engel olmaya çalışmıştı. "Kardak Krizi"ni gerekçe gösteren baba Sarbanes, Türkiye'yi Yunanistan'ın egemenliğine saldırmakla suçlamış, TCG Gaziantep firkataynının transferini aylarca geciktirmişti. Gemiyi teslim almaya giden Türk personelin üç ay yerine 14 ay ailelerinden ayrı kal-

masına neden olan Sarbanes, gemilerin teslimini de 28 ay uzatmıştı. O dönem Deniz Kuvvetleri tarafından görevlendirilerek gemiyi teslim almaya giden personelin de Amiral Cem Gürdeniz'de vardı. Kalabalık bir ekip ile gemi için gerekli hazırlık ve tedatları yapmak için Temmuz 1995'te ABD'ye gittiklerini söyleyen Gürdeniz, devir işleminin Senatör Paul Sarbanes'in Kongre'ye sunduğu ilirre nedeniyle 28 ay geciktirildiğini söyledi. Fıskat Türk subaylarını bu süreçte de iyi değerlendirdiğini bildiren Gürdeniz, o günleri şöyle anlattı: "Bu gecikme, esasında bizim için iyi bir

egitim sürecine dönüştü. Orada bulduğumuz süreç boyunca firkatayn üzerinde çalıştık ve tüm belgeleri, kılavuzları Türkiye'ye çevirdik. Bu çalışma, gemilerin daha etkin kullanılmasını sağladı. Deniz Kuvvetleri için büyük bir kazanımdı."

F-35 sürecini de ABD'den alınan TCG Gaziantep sürecine benzeterek Gürdeniz, şöyle devam etti: "Taraf 'Türk dışlanıldığı' ile tekreri oluyor. Sana devam eden F-35 süreci olmazsa sonuçlanacak olursa, belki daha iyi bir sonuç olurak, Türkiye'nin yeni nesil bir savaş uçağına sahip olmasını sağlayabilir."

Haber 3: Aydınlık 29 Mart 2019

Aydınlık'ın yayınlarda iktidar yanlısı veya Siyasal İslam'ı destekleyen *Yeni Akit* ve *Yeni Şafak*'ın aksine "Haçlı", "Haçlı Terörü" vb. sözcükler kullanılmamış, gazete Batı düşmanlığını daha çok ABD ve Avrupa Birliği (AB) üzerinden kurmuştur. ABD ve AB'nin Türkiye düşmanı olarak gösterilmesinin ardındaki temel saik ise, bu iki öznenin Türkiye'nin bölünmesine neden olacak şekilde PKK ve PYD'yi desteklediği iddialarıdır. Gazete bu bakış açısı doğrultusunda Türkiye'yi bölmek isteyen Batı'ya karşı, Rusya ve Çin ile ilişkilerin geliştirilmesini savunmaktadır.

31 Mart seçimleri öncesi, seçim mitinglerinin haberleştirilmesi de doğrudan yabancı düşmanlığını üreten bir özellik taşıyor. Bu çerçevede, Cumhurbaşkanlığı'nın 24 Mart 2019 tarihindeki İstanbul mitingi, *Yeni Şafak* tarafından 25 Mart 2019'da "İşte Fethin İstanbul'u" manşetiyle verilmiştir. Bu başlık ve haber metni Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın

seçim öncesi İstanbul için kullandığı söylemlerden üretilmiştir. Erdoğan, İstanbul seçimlerini İstanbul-Konstantinopolis ikiliği üzerinden okumuş ve gerek 31 Mart seçimleri gerekse de 23 Haziran seçimleri öncesi, Erdoğan için Cumhuriyet İttifakı İstanbul'u, Millet İttifakı da Konstantinopolis "zihniyetini" temsil etmiştir. Yabancı düşmanlığını (burada Konstantinopolis üzerinden Yunan-Rum düşmanlığı egemendir) İstanbul ve dolayısıyla Osmanlı mirasının sahipliği üzerinden üreten bu söylem, hem AKP-MHP ittifakında hem de bu ittifaka destek veren medya kuruluşlarında gözlemlenmektedir:

Yukarıdaki haberin spotunda, “Mahşeri kalabalık fethin üzerinden asırlar geçse de gözü hâlâ İstanbul’da olanlara cevap verirken Cumhurbaşkanı Erdoğan, ‘İşte fethin İstanbul’u bu. İşte üç kıta, 7 iklimle hükmeden İstanbul bu’ dedi” ifadeleri yer almaktadır. Gazete açıkça Cumhur İttifakını ve Erdoğan’ı Osmanlı’nın tarihsel mirasçısı olarak görmektedir. Bu haliyle İstanbul Büyükşehir Belediye seçimlerinin, 1453’ten bu yana İstanbul’da “gözü olan” Batı medeniyetinin desteklediği Millet İttifakı ile Osmanlı Devleti’nin mirasçısı Cumhur İttifakının arasında geçeceği yönünde bir mesaj aktarılmaktadır. Buna göre seçimleri ya Batı-Yunan-Rum temsilcileri ya da Fatih Sultan Mehmet’in mirasçıları kazanacaktır. Kutuplaştırma siyasetinin temel motivasyonu olan yabancı ve Batı düşmanlığı bu örnekte açıkça görülmektedir. Burada sadece yabancı düşmanlığı değil, aynı zamanda da yabancılarla işbirliği yaptığı iddia edilen neredeyse İstanbul halkının yarısının da düşmanlaştırılması söz konusudur. Bu düşmanlaştırma, muhalefette yer alan partilerin oluşturduğu ittifaka oy verenlerin tümünü kapsamaktadır.

Medyada yabancı düşmanlığı, sadece politik haberler üzerinden kurgulanmamaktadır. Spor haberleri de yabancı düşmanlığının sıklıkla gözlemlendiği alanlardan biridir. Burada spor faaliyetleri, Avrupa’yı “fethetmenin”, “ele geçirmenin”, Avrupa ve onun üzerinde “zafer kazanmanın” aracı olarak görülmekte ve bu şekilde haberleştirilmektedir. Spor haberlerinin bu şekilde verilmesinde elbette Türkiye toplumunun genel siyasi atmosferi ile Avrupa ve onun kültürü karşısında alınan duygusal konumlanmanın etkisi vardır. Hatırlanacağı üzere 1990’lı yıllarda Türkiye Milli Takımı ya da kulüp takımları taraftarları uluslararası müsabakalarda “Avrupa Avrupa duy sesimizi, bu gelen Türklerin ayak sesleri” tezahüratları eşliğinde takımlarına destek verirdi. Bu sözlere yön veren duygu, hem toplumun geniş kesiminde hem de medyada bolca karşılaşılan bir söylem ortaya çıkarmıştır. Günümüzde spor medyasının uluslararası spor müsabakalarında kullandığı dil, aynı duygunun söylem düzeyinde farklı veçhesidir. Aşağıda verilecek örneklerle ne denilmek istendiği somutlaştırılabilir:

Asıl hedef Tokyo 2020

KADIN Milli Güreş Takımımız, Bükreş'te düzenlenen Avrupa Güreş Şampiyonası'nı üçüncü bitirdi. 76 kiloda Yase-min Adar'ın altın, 50 kiloda Evin Demirhan, 55 kiloda Bediha Gün ve 59 kiloda Elif Jale Yeşilirmak'ın bronz madalya kazandığı Ay-Yıldızlı

takımın teknik direktörü Efrahim Kahraman, asıl hedeflerini Tokyo Olimpiyatları olduğunu söyledi.

Evin

Elif Jale

Bediha

MILLI GÜREŞÇİMİZ, 9. KEZ AVRUPA ŞAMPİYONU OLDU VE TARİHE GEÇTİ

AVRUPA FATİHİ

Tesadüften efsaneye

AVRUPA Güreş Şampiyonası 76 kiloda 4. kez altın madalya kazanan Yase-min Adar, sosyal medya hesabından kadın güreşinin tüm paydaşlarına teşekkür etti. Yase-min, "Bir kez Avrupa şampiyonu olursun 'Tesadüf' derler, 4. kez Avrupa şampiyonu olursun işte o zaman 'Efsane' derler" paylaşımıyla dikkat çekti.

RIZA Kayaalp, adını Türk güreş tarihine altın harflerle yazdırdı. 9. kez Avrupa Şampiyonu olarak ulaşılması güç bir rekora imza atan 130 kilodaki güreşçimiz, Hamza Yerlikaya ile paylaştığı en çok Avrupa şampiyonu olma rekorunun artık tek sahibi. Romanya'nın baskentli Bükreş'teki organizasyonda dün final

RIZA

Greko-Romen stil 130 kilo finalinde Gürcü rakibi İakobi Kajaia'yı yenen Rıza, 9. kez kürsünün en üst basamağına çıkarak Hamza Yerlikaya ile paylaştığı rekorun tek sahibi oldu

maçına çıkan Rıza, Gürcü rakibi İakobi Kajaia'yı 3-0 yenip, tarihe geçti.

ÜST ÜSTE 10. FINAL

FINAL maçında baştan sonra bütün bir oyun sergileyen 29 yaşındaki şampiyon güreşçimiz, rakibinin hame yapmasına izin bile vermedi. Maçın bitiş düdüğüyle birlikte büyük bir sevinç yasayan ve Türk bayrağı ile minderde zafer

toru atan Rıza, "Tarihe geçtiğim için çok mutluyum. Üst üste 10. finalimdi. 9. kez altın madalya kazanıp sanlı Türk bayrağını Avrupa'nın zirvesine çıkarmak bana nasıplı oldu. İnşallah devamı gelecek" dedi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da maçın hemen ardından Rıza Kayaalp'i telefona arayarak tarihi başarısından dolayı tebrik etti.

SPORFOTO		PUAN DURUMU									
ULUS		T	O	G	B	M	A	T	AV	AV	P
1	Denizli	28	17	7	4	50	30	20	58		
2	G.Birliği	28	18	4	6	41	23	18	58		
3	Hatay	29	15	9	5	44	19	25	54		
4	Osmaniye	29	16	3	10	40	23	17	51		
5	Gaziantep	28	14	7	7	46	23	23	49		

Haber 5: Sözcü 14 Nisan 2019

Sözcü gazetesindeki örnek sıradan bir spor haberidir, ancak haberin başlığı ve görseli sıradan bir spor haberinin nasıl ulusal bir gurur meselesine dönüştürüldüğünü iyi anlatmaktadır. Zira Milli Güreş Takımlarının almış olduğu galibiyetler "Avrupa fatihi" başlığıyla verilmiştir. Spor faaliyetleri için oldukça sorunlu olan bu başlık, bir nevi toplumsal hafızanın "Avrupa'nın yarım kalan fethini" de yeniden üretmektedir; çünkü Türk Dil Kurumu'nun sözlüğüne göre fatih sözcüğünün anlamı, "zafer kazanan, fetheden kimse"dir (sozluk.gov.tr, 2020). Yabancı düşmanlığı, burada ele geçirmenin, fethetmenin kullanıldığı sözcüklerle üretilmektedir. Sıradan bir spor olayı, tarihten anımsatılan yarım kalmış bir coğrafi ele geçirme arzusuna gönderme yapılarak, okuyucuya milli bir gurur aşılanmaya çalışılmaktadır. Ancak bu milli

gurur yabancı düşmanlığını körüklemek pahasına gerçekleştirilmektedir.

Sözcü'nün spor sayfaları yukarıda anlatılan çerçeveye uygun birçok haber barındırmaktadır. Yine spor haberlerinde karşılaşılan “Küstah İzlanda’ya nota verdik” başlıklı haber de yabancı düşmanlığının, aşağılama ve hedef gösterme biçiminde kaleme döküldüğü bir metindir. Türkiye Milli Futbol Takımı’nın İzlanda ile müsabakası öncesi İzlandalı bir kişi, gazetecilerin mikrofonu futbolcu Emre Belözoğlu’na uzattığı anda futbolcuya tuvalet fırçası uzatmış, bu ise günlerce medyada tartışılmıştır:

ALANDAKİ EZİYETİ ANLATAN EMRE'YE BİR İRÇİ SATIŞTI
Emre Belözoğlu, Keflavik Havalimanı'nda konuşurken Youtuber olduğu söylenen bir ırkçı fırçayı böyle uzattı.

Küstah İzlanda'ya NOTA VERDİK

2020 Avrupa Şampiyonası elemeleri için İzlanda'ya giden A Milli Futbol takımımıza alanda büyük saygısızlık yapıldı.

FUTBOLCULARIMIZ 3 saate yakın alanda bekletilip arandı. Bir ırkçı, Emre'ye tuvalet fırçası uzattı. Skandal üzerine Türkiye, İzlanda'ya nota verdi. **SPOR**'da

Haber 6: Sözcü 11 Haziran 2019

Yukarıda verilen Haber 6, bir kişinin yaptığı çirkin davranışı tüm İzlanda’ya ve İzlanda toplumuna mal eden, hakarete varan bir örnektir. Haber metinlerinde “küstah” kelimesinin kullanılması gazetecilik etik ilkelerine aykırı olduğu gibi, anlamı bakımından da tüm bir topluma yönlendirilemeyecek bir sözcüktür. Haber metinlerinde gördüğümüz olumsuz stereotipleştirme bu tikel örnekte karşımıza çıkmaktadır. Zira belki de Türkiyeli gaze-

te okuyucularının coğrafi olarak nerede olduğunu bile bilmediği İzlanda'nın tüm halkı, tek bir İzlandalı'nın davranışı üzerinden olumsuz bir sıfatla nitelendirilmektedir. Üstelik Türk Milli takımını temsil ettiği varsayılan bir futbolcuya yapılan saygısızlığın tüm Türk halkına yapıldığı varsayımına yaslanılarak böyle bir çıkarsamada bulunulmaktadır.

Medya metinlerinde yer alan yabancı düşmanlığı, yukarıda da anlatıldığı gibi, neredeyse her haber türünün içinde mevcuttur. Çalışmanın sonraki başlığı “Mültecilere Yönelik Ayrımcı Dil ve Nefret Söylemi” ile yabancı düşmanlığının doğrudan ilişkisi düşünüldüğünde Türkiye medyasının geldiği nokta da gözler önüne serilmektedir. Haberlerin bu şekilde kurgulanması, siyasi iklime hâkim olan “benden olmayan, benim gibi düşünmeyen düşmanımdır” şeklinde özetlenebilecek yaklaşımı göstermekte ve onu yeniden üretmektedir.

2) Mültecilere Yönelik Ayrımcı Dil ve Nefret Söylemi

Mültecilere yönelik ayrımcı söylemlere, Türkiye medyasında sıklıkla rastlanır. 2011'de Suriye iç savaşının başlamasıyla birlikte Türkiye, yoğun bir sığınmacı göçü ile karşılaşmıştır. Bu göç akınına paralel bir şekilde medyada Suriyelilere dönük nefret söylemi ve aşağılamalar da bu dönemde başlamış ve giderek artış göstermiştir. Burada dikkat edilecek husus, mültecilere yönelik nefret söyleminin iktidar yanlısı medyada ulusalcı çizgideki medyayla karşılaştırdığımızda oldukça az olmasıdır. Bu sonucun bu şekilde ortaya çıkmış olmasının iktidar yanlısı medyanın AKP'nin Suriye politikalarına verdiği koşulsuz destekten kaynaklandığı düşünülebilir. İktidarı Suriye politikası nedeniyle zor durumda bırakmak istemeyen iktidar yanlısı medya kuruluşları, toplumun başka unsurları için sürekli yeniden ürettiği nefret dilini, mülteciler söz konusu olduğunda biraz daha yumuşatmış görünmektedir. Tabii iktidar yanlısı medyadaki bu yönelim farkını politik doğrucu bir tavır olarak okumak mümkün değildir. Zira iktidarın Suriye politikasında olası değişikliğe gitmesi, iktidar yanlısı

medyanın da birden mülteci düşmanlığı yapar hale gelmesine sebep olabilir. İktidarın uyguladığı gerek ulusal gerekse uluslararası politikaları tamamen desteklemek üzerine kurulu bir yayıncılık anlayışı sürdüren hükümet yanlısı medya organları, mülteci ve sığınmacılar konusundaki tavır alışta iktidarın tutarsızlığından doğrudan etkilenmektedir. Bu iktidarı mutlak şekilde destekleme tavır, iktidar yanlısı medyanın pek çok konuyla ilgili olarak yaşadığı savrulmada açıkça görülmüştür. İktidarın bugün kara dediğine, ertesi gün ak demesi sonucunda iktidarı destekleyen medya organları kendi konumlarını savunmakta bir hayli güçlük çekmektedir.

Rapor kapsamında medyada mülteci düşmanlığının en çok gözlemlendiği medya kuruluşları daha çok ulusalcı çizgide yer alan *Sözcü*, *Aydınlık* ve *Yeniçağ* gibi gazetelerdir. Bu gazeteler özellikle Suriyeli düşmanlığı üzerinden iktidarı eleştiren bir yayın politikası izlemektedir. Bunları somut haber örnekleri üzerinden görmek daha kolay olacaktır:

Bolu Belediye Başkanı Özcan, Suriyelilere yapılan yardımı kesti

ÖZCAN'A DESTEK YAĞDI

Tanju Özcan "Yatağa aç giren vatandaşlarımız varken, halkın vergilerinden oluşan bütçemizden Suriyelilere bir tek kuruş yardım yapılmayacak" dedi

Tanju Özcan Kur'an'ın 60'p görevine başlamış.

CHP'den Bolu Belediye Başkanı seçilen Tanju Özcan'ın iktidarı eleştiren mesajı yayınladı. Bolu Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'ne yaz gönderdi ve "fabancı uyumlu kişilere BM Dünya Gıda Programı, Türk Kızılayı ve Aile Bakanlığı tarafından yardım yapılmaktadır" dedi. Suriyelilere belediye kasasından yapılan yardımı kesti. Özcan, "Seçim öncesi söz vermiştim o sözü mü tuttum" dedi. Özcan sosyal medyada da şu mesajı yayınladı: "Ben başkan olduğum sürece, yatağa aç giren vatandaşlarımız varken, Bolu'da Türk Halkının vergilerinden oluşan bütçemizden Suriyelilere bir tek kuruş yardım yapılmayacaktır."

İşte Özcan'ın o mesajı

Bolu'da kaç Suriyeli var?

İÇİŞLERİ Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 7 Şubat 2019 tarihli kayıtlarına göre Bolu'da 1146 Suriyeli bulunuyor ve bu kişilerin genel nüfusa oranı yüzde 0.38 olarak belirlendi. Türkiye'deki Suriyeli sayısı 3 milyon 644 bin 342 kişiye ulaştı. Bu kişilerin 1 milyon 977 bin 150'si erkeklerden oluşuyor.

CHP'den Bolu Belediye Başkanı seçilen Tanju Özcan'ın iktidarı eleştiren mesajı yayınladı. Bolu Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'ne yaz gönderdi ve "fabancı uyumlu kişilere BM Dünya Gıda Programı, Türk Kızılayı ve Aile Bakanlığı tarafından yardım yapılmaktadır" dedi. Suriyelilere belediye kasasından yapılan yardımı kesti. Özcan, "Seçim öncesi söz vermiştim o sözü mü tuttum" dedi. Özcan sosyal medyada da şu mesajı yayınladı: "Ben başkan olduğum sürece, yatağa aç giren vatandaşlarımız varken, Bolu'da Türk Halkının vergilerinden oluşan bütçemizden Suriyelilere bir tek kuruş yardım yapılmayacaktır."

CHP'li başkana HDP'den ve AKP'den tepki

BOLU Belediye Başkanı CHP'li Tanju Özcan'ın bu uygulaması tepki gösterenler de oldu. HDP, "Suriyelilere ayırmamak yapmayın" dedi. HDP'li Sırrı Sakık, sosyal medya hesabından Özcan için "ırkçı" ifadesini kullandı. Bir tepki de AKP'den Ağrı Belediye Başkanı seçilen Savcı Sayan'dan geldi. Sayan, sosyal medyadan "Bolu'daki Suriyelileri Ağrı'daki bekliyorum" mesajını paylaştı. Özcan'ın paylaşımına destek mesajı da geldi. İYİ Parti İstanbul Milletvekili Ümit Özdağ, Twitter'da "Tebrükler Tanju Başkan" diye yazdı.

Haber 7: Sözcü 11 Nisan 2019

Deniz Ayhan'ın yukarıdaki haberi *Sözcü*'nün mültecilere dönük ayrımcı dilini net bir şekilde göstermektedir. Çünkü haberin dili, ayrımcılığın en temel çıkış noktası “biz” ve “onlar” ikileminden hareketle kurulmaktadır. Bolu Belediye Başkanı Tanju Özcan'ın “Yatağa aç giren vatandaşlarımız varken, halkın vergilerinden oluşan bütçemizden Suriyelilere bir tek kuruş yardım yapılmayacak” sözleri, ayrımcılığı ve nefret dilini yeniden üretmektedir. Haberde Türkiye’de yaşanan ekonomik krizin faturası da bir bakıma Suriyelilere yüklenmektedir.

Haberde Bolu Belediye Başkanı'nın nefret söylemi içeren ifadeleri “Özcan'a Destek Yağdı” başlığıyla haberleştirilmiştir. Bu başlık gazetenin Özcan'a verdiği desteği açıkça gösterirken mülteci düşmanlığını normalleştiren ve yeniden üreten bir özellik taşımaktadır. Ayrımcılığın ve nefret söyleminin toplumda yaratacağı olumsuz etkiyi göstermek yerine gazete, bu söylemleri normalleştiren ve Suriyelileri ülkenin her yanında hedef gösteren bir yayın politikası izlemektedir. Bu bakış açısı, yoksulluk, işsizlik, eşitsizlik gibi yapısal sorunlara işaret eden bir bakış yerine; en doğal insan hakkı olan yaşama hakkına uygun bir şekilde yaşamaya çalışan sığınmacıları bütün sorunların müsebbibi olarak gören bir bakışı yaygınlaştırmaktadır.

Sözcü gazetesinin 9 Haziran 2019 tarihli sayısında da benzer yaklaşımı sergileyen bir haber bulunmaktadır. Bu defa Mudanya'da yaşanan mülteci düşmanı bir uygulamaya gazete açık destek vermektedir. Mudanya Belediye Başkanı Hayri Türkyılmaz'ın Suriyeli mültecileri Mudanya sahilinden iç kesimlere taşıması, Suriyeliler tarafından “işgal” edilen sahilin “temizlenerek” yeniden hizmete açılması biçiminde haberleştirilmiştir:

Mudanya'da Suriyeliler'in sahildeki derme-çatma çadırları sökülerek iç kesime taşındı.

Bizim çocuklarımız şehit olurken Suriyeliler sefa içinde yaşayamaz

PKK'lı teröristler inlerinde vuruldu

PENÇE Harekatı'nda öldürülen hain sayısı 43'e çıktı.

BURSA Mudanya'da Suriyeliler, adeta işgal ettikleri sahillerden uzaklaştırıldı. CHP'li Başkan Hayri Türkyılmaz, uygulamanın gerekçesini başlıktaki sözlerle açıkladı. S.10

H. Türkyılmaz

9.15

Haber 8: Sözcü 9 Haziran 2019

Suriyeli mültecilerin “adeta işgal ettikleri sahillerden uzaklaştırılması” biçiminde verilen haberin başlığı da yine Türkiye'nin kendi sorunlarının Suriyeli mültecilere yıkılmasının bir örneğidir. Başlığa taşınan “Bizim çocuklarımız şehit olurken Suriyeliler sefa içinde yaşayamaz” ifadesi her ne kadar belediye başkanının ifadesi olsa da tırnaksız bir şekilde aktarılmıştır. Tırnak işareti kullanılmadığı için, gazete bu iddiayı sahiplenmiştir. Bu iddia aynı zamanda içinde Suriye'deki savaşta ya da ülke içindeki çatışmalarda ölen Türk askerlerinin ölümlerinin dahi sebebinin mülteciler olduğu iması barındırmaktadır. Bu anlamda ülke içindeki siyasal çatışmadan, toplumsal huzursuzluğa, ekonomik sorunlardan asker ölümlerine kadar pek çok sorunun müsebbibi olarak görülen Suriyeli mülteciler bir anlamda günah keçisi ilan edilmektedir. . En küçük bir iktidar eleştirisinin yapılmadığı ve yine “biz ve “onlar” ikilemine dayanarak oluşturulan bu haberler, ekonomik krizi, savaşı ve yoksulluğu dahası Türkiye'nin içinde bulunduğu ağır koşulları Suriyelilere bağlamaktadır.

Ulusalıcı medyanın sadece haberlerinde değil, köşe yazılarında da açık bir mülteci düşmanlığı sergilenmektedir. Hatta bu düşmanlığın hedef aldığı kesim sadece Suriyelilerden ibaret değildir. Ermenilere, Araplara ve Yahudilere dönük ayrı ayrı düşmanlıklar tek bir köşe yazısına sığdırılabilmektedir. Örneğin *Yeniçağ* gazetesinden Arslan Bulut'un "Erbakan kalksa bunlara ne derdi?" başlıklı 7 Mart 2019 tarihli yazısında, Suriyeli sığınmacılarla birlikte Ermenilerin de ülkeye girdiği ve bu durumun yakın gelecekte Türkiye'nin başına "bela" açabileceği vurgusu ön plandadır. Bulut'un yazısından aktaralım:

★ ★ ★

Suriyeli sığınmacılar arasında, tehcirle giden Ermenilerin torunları var! Yabancılar Türkiye'den istedikleri yerden toprak alıyor. "**Pontus soykırımı**" iddiaları bugünlerde tıpkı Ermeni soykırımını iddiaları gibi dünyanın gündemine getiriliyor. Hiçbir tedbir alınmıyor. Türkiye, Irak ve Suriye sınırından kuşatılmış durumda. Zaten, Türkiye-Suriye sınırını da bir İsrail şirketine 49 yıllığına vereceklerdi! Güneydoğu Anadolu'ya 60 bin Amerikan askeri yerleştireceklerdi. Ekonomik kriz ise milyonlarca insanı işsiz ve aç bıraktı! ABD, "**ekonominizi mahvederim**" diye tehdit ediyor.

Yani **Erbakan**'ın uyarılarının tamamı doğrudur!

★ ★ ★

Haber 9: Yeniçağ 7 Mart 2019

Bulut'un yukarıdaki yazısı, mülteci ve yabancı düşmanlığının bariz bir örneğidir. Yazara göre, Suriye iç savaşıyla birlikte Türkiye sadece Suriyeli tehdidi ile karşı karşıya değildir, "biz"e yönelmiş tehdit çok boyutludur ve Ermeni, Rum ve Amerikalılar ekonomimizi çökertmek için fırsat kollamaktadırlar. Dikkat edileceği üzere yazıda "onlar" sadece Suriyelilerden oluşmaz. Milliyetçilik cereyanlarının görüldüğü 19. yüzyıldan bu yana neredeyse ülkenin kadim düşmanı sayılmış Rum ve Ermeniler de Suriyeli saflarındadır. Ancak köşe yazısındaki iddialara neredeyse hiç

kanıt sunulmamakta, tarihsel düşmanlıklar anımsatılarak varsayımaya dayalı dış düşmanlar bir potada konsolide edilmektedir.

Medyada mülteci düşmanlığına *Cumhuriyet* gazetesinde de rastlanmıştır. 15 Nisan 2019 tarihli gazetede, Leyla Kılıç'ın eski MHP milletvekillerinden siyasetçi Ümit Özdağ ile röportajına yer verilmiştir. AKP eleştirisinin yoğun olduğu röportajda muhabir konuyu Suriyelilere getirmiş ve Özdağ'a şu soruyu sormuştur: "Kitabınızda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Suriyelileri ülkede tutmak istediğini söylüyorsunuz. Bunun için neler söyleyeceksiniz?" Özdağ Haber 10'da da görüleceği üzere bu soruya Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Suriyelileri büyük bir toplum mühendisliği olarak kullanmaya çalıştığı" şeklinde yanıt vermiştir.

ERDOĞAN'IN SURIYELİ ALGISI

■ **Kitabınızda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Suriyelileri ülkede tutmak istediğini söylüyorsunuz. Bunun için neler söyleyeceksiniz?** Cumhuriyet başarılı bir proje. Erdoğan, Türk milleti kavramını uzunca bir süreye reddetti. Ne zaman politik olarak sıkıştırsa bu kavramı kullanıyor. Gerçekten siyasal felsefesi ümmete dayanıyor. Cumhuriyetin binlerce senelik tarih üzerine kurduğu bu kimliği ümmet dokusuyla değiştirmek ve ona bir sos-

yolojik yapı sağlamak için Suriyeliler güzel bir fırsat. Erdoğan'a Suriyeli nüfus varlığı büyük bir toplum mühendisliği imkânı veriyor. Erdoğan'ın siyasetteki gerçek rakibi Cumhuriyetin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk. Erdoğan'ın siyasal projesinin son aşaması ise hilafet. Hilafet için uygun sosyolojik dokuyu sağlaması artık çok kolay. 2023'te gerçekleşecek seçimde eğer Suriyelilere vatandaşlık verirse yüzde 7'lik bir oy potansiyeli olacak.

Haber 10: Cumhuriyet 15 Nisan 2019

Özdağ'ın röportajda Suriyelileri Türkiye'nin ve Cumhuriyetin düşmanı olarak tanımlanması çok çarpıcıdır. Burada kısaca Özdağ, Suriyelilerin iktidarın bir projesi olduğunu ve AKP'nin Cumhuriyetin kazanımlarını yıkmak ve hilafeti geri getirmek için mültecileri kullandığını söylemektedir. Bu saptama doğru bile olsa, aynı zamanda Suriyeli sığınmacıların yaşam hakkını ihlal etmeyi meşru gören ve onları hedef haline getirebilecek bir bakış açısını yaygınlaştırmaktadır. *Cumhuriyet*'in haberi mültecilere yönelik ayrımcı dil ve nefret söyleminin somut bir örneğini yansıtmaktadır. Burada AKP, mülteci politikası üzerinden

eleştirilmekte ve bu şekilde kurulan haber, toplumun ulusalcı-milliyetçi kesimine mültecileri hedef göstermektedir.

İç savaşın başlamasından bu tarafa insani ve politik boyutta gittikçe artan bir trajediye sahne olan Suriyeli göçmenlerin durumunun Türkiye mediasındaki görünümü bu şekildedir. Önyargılara ve resmi tarihin çizdiği çerçeveye dayandırılan Arap düşmanlığından da beslenen bu dile, kent ve mahalle yöneticilerinin belirlendiği böylesi bir seçimde siyasetçiler kadar habercilerin de başvurduğu görülmektedir. Devam eden bölümde, haberde ayrımcı söylemlerin önemli ve geçmişe dayanan bir örneğini oluşturan toplumsal cinsiyet ayrımcılığı ve kadın düşmanlığına dair örnekler incelenecektir.

3) Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı ve Kadın Düşmanlığı

Çalışma kapsamında incelenen gazetelerde kadın düşmanlığına da sıklıkla rastlanmıştır. Raporun kapsamının 8 Mart 2019 tarihini de içermesi, gazetelerin bu konuda yayın yapmalarını ve kadın ve toplumsal cinsiyet konularına nasıl yaklaştıklarını görebilmemizi sağlamıştır. Burada özellikle iktidar yanlısı ve Siyasal İslamcı gazetelerin kadın düşmanlığı ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığını daha fazla yaptığı belirtilmelidir. Ayrıca bu ayrımcılığa sebep olan söylemlerin yeniden üretilmesinde de önemli bir rol üstlendiklerini dile getirmek gerekir.

İktidar yanlısı gazeteler kadın konusunu daha çok muhafazakâr çizginin izleğinde aile ve toplum kapsamında ele almıştır. Kadının özgürleşmesini hem aileye hem de topluma zararlı bir gelişme olarak yorumlamış ve bu açıdan verili toplumsal cinsiyet rolleri ve algısını pekiştiren yayınlar yapmışlardır. Ayrıca 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün kadınlar tarafından kutlanması da iktidar yanlısı gazetelerin tepkisine yol açmıştır. Bu ayrımcılık örneklerini haberler üzerinden görmek mümkündür:

UZMANLAR, 8 MART ALDATMACASINI VE KADIN-ERKEK İLİŞKİSİNİ AKİT'E DEĞERLENDİRDİ

Kadını yücelten anneliktir

İŞÇİLİK ANNELİĞİ VURUYOR

■ PSİKOLOG Ayye Yardımcı: "Kadının en büyük değeri anneliğindedir. Ona cennetin vadedildiği husus da anneliktir. Kadınlara dik durmayı öğretmeye çalışırken diklenmeyi öğrettik. Kadını çalışma hayatına attığımızda ister istemez ilk zarar gören anneligi ve eşliğı oluyor. Bu sefer de dağıttığımızı toplamaya çalışıyoruz. "Kadın" diyerek hem kadını hem erkeği vurarak aileleri çökerten yapıya karşı şuurlu olmalıyız."

Kadını aileden kopararak metalaştırmaya çalışan zihniyet '8 Mart Dünya Kadınlar Günü' zirvasına sarılırken, Akit'e konuşan uzmanlar, "Kadına değer katan en büyük vasfı ise; anneligi ve iyi bir eş olmasıdır. Erkek ile kadın birbirinin rakibi değil, ekibidir" dediler.

EŞİTLİK DEĞİL, HAKKANİYET!

■ SOSYOLOG Mine İzgi: "8 Mart söylemleri karşısında "Biz eşitlik değil, hakkaniyet istiyoruz" diyoruz. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, toplumsal cinsiyet eşitliği, feminizm gibi olgulara baktığınızda ezilmezlik var. İslam'a baktığınız zaman ezilmezlik modelini göremiyorsunuz. Erkek ve kadının birbirine ihtiyacı var. Erkek ve kadın, birbirinin rakibi değil ekibidir."

Kadınları kadınlıktan çıkararak erkeklerle gör; yaşama çekmeyi amaçlayan çevrelerin teblihlerine dikkat çeken sosyolog ve psikologlar, kadının yüceltilmesinin annelikte olduğunu vurguladılar.

Aile sorumluları masaya yatırılıyor

İşte 8 Mart'çı sapkın kafa!

■ CUMHURİYET yazarı Mine Söğüt, 8 Mart için kaleme aldığı yazıda, "Çocuğu değil babayı öldürdin. Siz yıkılmayın, devleti yakın. Evdeki babadan, sokaktaki babadan, devletteki babadan hiç ama hiç korkmadan" ifadeleriyle sapkın zihniyetini gözler önüne serdi.

* HABERLERİ 9. SAYFADA

Uzmanlar, ailelerdeki sıkıntıları ve uygulanan politikaları mercek altına alıyor. Bugün Birlik Yakır'nda düzenlenecek panelde, aileleri yıkma sürükleyen politikalar ve yaşanan sorunlar masaya yatırılacak. İstanbul'daki panele Prof. Dr. Sefa Saygılı, Prof. Dr. Mahmut Koca, Av. Ali Cahit Pala ve hukukçu Mehtap Yılmaz konusmacı olarak katılacak.

Haber 11: Akit 9 Mart 2019

Yeni Akit'in yukarıdaki haberi, kadın ve kadın hakları konusunu gazetenin nasıl gördüğüyle alakalı net bir örnektir. Kadının tolumdaki konumunu ve gücünü salt ailede ve annelikte gören *Yeni Akit*, bu anlamıyla geleneksel toplumsal cinsiyet rollerini yeniden üretmektedir. Kadının emek gücünü içeride anneliğe harcamasını salık veren gazete, "8 Mart'çı zihniyet" in kadını piyasaya çıkardığını ve metalaştırdığını ileri sürmektedir. Muhafazakâr "uzmanlarla" yapılan görüşmelerden çıkan temel sonuç kadının esas yerinin evi, temel görevinin ise annelik olduğudur. Gazete haberinde alt başlıklardan biri ise "8 Mart'çı sapkın kafa"dır. Bu başlık bile kadın mücadelesine gazetenin bakışını yansıtmakta ve

kadının mutluluğu eşitlikte değil, hakkaniyette bulacağını ileri sürmektedir.

Kadını aile içinde gören ve kadın varoluşunu salt annelikte arayan bir başka örnek yine *Yeni Akit* gazetesinde yer almıştır. Hem kadın hem de Batı düşmanlığının sergilendiği haber, Batı normlarının kadını metalaştıran, onu aşağılayan ve annelik gibi güzel duyguları yitirmesine sebep olan bir anlayışa sahip olduğu varsayımıyla yapılmıştır. Gazete haberinde, Batı kültürü ve normlarına Doğu'nun değerlerini yücelterek karşı konabileceği ileri sürülmüş ve Doğu'nun temel değerinin de aile ve kadın olduğunun altı çizilmiştir. İktidara da seslenen haber metni, AKP'ye aileyi koruyan kanunları çıkarmasını önermektedir:

İLÂHİYATÇILARIN, YUVA YIKAN BATI MENSELİ UYGULAMALARA YÖNELİK UYARILARI SÜRÜYOR

KADINI KORURKEN aileyi yıkmayalım

Kendine hâs yazı ve sohbetleriyle toplumdaki sosyal yaralara merhem olmaya çalışan Doç. Dr. Ebubekir Sifil Hoca, "Hükümet aileyi güçlendiren politikalar üretmeli. Kadını güçlendirelim derken, aileyi çökerten uygulamalara dikkat edilmeli" uyarısında bulundu.

Sahn-ı Semân İslâmî İlimler Eğitim ve Araştırma Merkezi Kurucusu Doç. Dr. Ebubekir Sifil Hoca, delilsiz, ispatsız şekilde kadının beynini esas alan uygulamaların aile kurumunu çetirdiğini ifade ederek, bir sonraki kuşağın tehlike altında olduğunu söyledi.

ÇEKİRDEK AİLE SARSILIYOR

■ **KADINI** ezenin cezasını verelim ama aileye yazık etmeyelim. Aile kurumunu zayıflatmaya dönük politikaların acısını bir kuşak sonra görürüz. Ki zaten şu anda kısmen görmeye başladık bile...

■ **BÜYÜK** aileler dağıldı. Anneanne, babaanne, dede ile artık mekanik bir ilişkiye doğru gidildi. Sırdı çekirdek ailenin içerisinde de ciddi sarsılmalar yaşanıyor.

İSTİSAR VE SÖMÜRÜYE DİKKAT

■ **HÜKÜMET**, aileyi güçlendiren politikalar üretsin. Kadını da ezilmekten kurtaralım ama kadının, erkeğini istismar etmesine ve sömürmesine zemin hazırlamayalım.

■ **AİLE** ortamında karı-koca arasında münakaşa olduğunda mevzuatımız kadının beyanını esas alıyor. Delille, ispata, şahite hiç gerek olmuyor. Allah'tan korkun!

• HABERİ 9. SAYFADA

Haber 12: Yeni Akit 15 Nisan 2019

Haber 12, kadını korumanın temel yolunun aileyi korumaktan geçtiğini ima etmektedir. Doç. Dr. Ebubekir Sifil ile röportaja dayanan haberde Sifil'in şu cümlelerine yer verilmiştir: "Hükümet aileyi güçlendiren politikalar üretsün. Kadını da ezilmekten kurtaralım ama kadının erkeğini istismar etmesine ve sömürmesine zemin hazırlamayalım." Bu sözlerde görüldüğü gibi kadın meselesi, aile içinde halledilmesi gereken bir noktaya çekilirken kadının da erkeği "ezmemesi", "sömürmemesi" telkin edilmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri ve kalıplarını yeniden üreten bu bakış, ataerkil toplumdaki erkek egemenliğini de gizlemesi açısından önemlidir. Bu anlayış, toplumsal cinsiyet ayrımcılığının sadece bir örneğidir.

Kadın, yabancı ve Yahudi düşmanlığının bir arada tek haberde temsil edildiği örnek ise yine *Yeni Akit*'ten gelmektedir. "İsrail'in sürtük bakanı nefret kustu" başlığıyla verilen haber, kadın düşmanlığının ve kadına yönelik sözlü şiddetin antisemitizm ile harmanlandığı en somut örneklerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

İsrail'in sürtük bakanı nefret kustu

Yeni Sağ Partinin vekili olan eşi Ayelet Shaked, mevcut Netanyahu hükümetinde Adalet Bakanlığı yapıyor. 43 yaşındaki siyonist isminin, yeni dönemde yeniden hükümette yer alması bekleniyor.

Geçtiğimiz yıl; "Filistinli şehitlerin annelerinin de öldürülmesi gerektiği"ni söyleyen siyonistlerin sözde Adalet Bakanı Ayelet Shaked, bu defa da Faslıların, Tunusuların ve Cezayirilerin aptal oldukları için ölmeyi hak ettiğini ifade etti.

YAKUP SARICICEK
Filistin ve Müslüman düşmanı siyonistlerin kin ve nefreti dinmiyor... İlegal ettikleri Filistin topraklarında gayrimesru bir devlet kurarak Ortadoğu'ya fitne eken ve Müslüman ülkeleri birbirine düşüren İsrail'de sözde Adalet Bakanı olan denizci Ayelet Shaked, yine hakkını aşan açıklamalar yaparak nefret kustu. Amerikan İsrail Kamu İşleri Komitesi'nin özel toplantısında, Kuzey Afrika'daki Müslüman ülkelerin içinde bulunduğu durumu değerlendiren siyonist sürtük, Faslıların, Tunusuların ve Cezayirilerin aptal oldukları için ölmeyi hak ettiğini dile getirdi. Fransızların yıllarca soykırım uygulayıp sömürdüğü Cezayir, Fas ve Tunus halkının aptal olduğunu ve hepsinin ölmeyi sonuna kadar hak ettiğini söyleyen Shaked'e Müslüman dünyasından tepkiler art arda yükselirken, Arap Birliği yine sessiz kaldı.

YPO'NUN YA KORUMA İSTERİŞİ
Geçtiğimiz yıl, "Filistinli şehitlerin annelerinin de öldürülmesi gerektiği" yönünde skandal ifadeler eden denizci Shaked, ABD'nin Suriye den çekileceğini açıklaması sonrası de "Üstlerarası toplum YPO'yu koruması lazım. YPO'nin kaybetmesi İsrail'in zararına olur. Erdoğan daha da güçlenir" demişti.

Haber 13: Yeni Akit 23 Nisan 2019

Yukarıdaki sadece gazetecilik etik değerlerine aykırı değil, hukuki olarak da ağır bir suçtur. Hem genel olarak toplumun yarısını oluşturan bütün kadınlara karşı hem de belli bir devlet ve halka karşı düşmanca duyguları yaygınlaştıran bir dil aracılığıyla

la işlenen nefret suçudur. Bunun yanı sıra haber yazım kurallarının hiçbirisiyle ve gazetecilik ahlakıyla bağdaşmayan bu haber, kadına yönelik hakaret ve şiddeti haber metnine taşıyarak kadın düşmanlığını da körüklemektedir. Nitekim “Sürtük” kelimesinin TDK’da sadece kadına yönelik kullanıldığı anlaşılmaktadır. TDK’ya göre kelimenin ilk anlamı “evde oturmeyan kadın”, ikincisi “aynı anda birden fazla kişiyle gönül eğlendiren kadın” ve üçüncü anlamı “hayat kadını”dır (sozluk.gov.tr, 2020). Bu anlamlarıyla haber metninde kullanılan “sürtük” kelimesi, tamamıyla öznenin kadın olmasıyla ilişkilidir. Bu bizi gazetenin cinsiyetçi ve kadın düşmanı diline götürmektedir. Elbette başlıktaki “İsrail’in” ifadesi ise Yahudilerin ve İsrail devletinin hedef alındığını göstermektedir.

İktidar yanlısı medyada kadın düşmanlığının yanında, eril ideoloji ve heteroseksüel normlar aracılığıyla homofobi de ön plana çıkmaktadır. İslami-muhafazakâr söylemin baskın bir şekilde üretildiği *Yeni Şafak* gazetesinde bunun örneklerine sıkça rastlanmaktadır. 6 Mart 2019 tarihli *Yeni Şafak*’ta “Transkültür ve transcinsiyet tehdidi karşısında gençlerimiz” başlığıyla yazısı yayımlanan Ergün Yıldırım, Güney Kore kökenli Bangtan Boys (BTS) isimli müzik grubunu Türkiyeli gençler için büyük bir kültürel tehdit olarak görmektedir. Hatta yazar, bu grubun neden olacağı kültürel yıkımı, “Irak-Şam İslam Devleti” adlı terör örgütünün (İŞİD) Suriye ve Irak topraklarında gerçekleştirdiği yıkımla kıyaslamakta ve bu ikisini “aynı küresel varlığın iki ucu” olarak değerlendirmektedir. Yazara göre BTS, gençlerde “yumuşak” kültürün egemenliğini pekiştirmektedir. Yazının aşağıda yer alan kısmı anlatılmak isteneni daha net açıklamaktadır:

Bir "yumuşak kültürün" var oluşudur bu. Yumuşak kültür, çünkü genç ergenlerin naipliği üzerinden kendisini sergiliyor. Masum gibi gözüküyor. Zaten sert, isyancı, hart bir anlatım yok. Tamamen femin, duygusal, masum görünümlü ve çocukça. IŞİD'in sert isyancılığına karşı şarkıcı genç ergenlerin yumuşak isyancılığı bu. Aynı küresel varlığın iki ucu. Birisinde bombalanan evler, katledilen insanlar ve tecavüze uğrayan kadınlar, diğerinde ise bombalanan cinsiyet değerleri, katledilen normlar ve tecavüze uğrayan anlamlar. Yumuşak kültürü üreten, paketleyen ve pazarlayan bir endüstri var artık.

Ülkemiz genç ergenlerini doğrudan hedefleyen filmler ve müzikler kimlik krizlerini daha fazla derinleştirmeye yarıyorlar. "Trans kültürü" ile ahlak ve değer sınırlarını alt üst ediyorlar. Teröristlerin ülkemizin sınırlarını delip geçerek ürettikleri tehdit ne kadar büyükse, bizim değer sınırlarımızı alt üst ederek topraklarımıza akan bu "trans kültürü" de gençlerimiz için o kadar büyük bir tehdit.

Transkültür ve transcinsiyet tehdidi karşısında gençlerimiz

Sun Sarayın Gözdesi diye bir film oynuyor. 18. yüzyıl İngiltere ve Fransa arasındaki savaş döneminde sarayda kendi keyfine bakan kraliçeyi konu ediyor. Kraliçe ve etrafındaki arkadaşları ve yarıdramaları lezbiyen hayat anlatıyor. Film, 18 yaş üstü gösterime girmesi gerekirken kamulara göre Türkiye'de 13 yaş üstü diye belirlenmiş. Buradan çıkan sonuç, tehdit! Çünkü ergenliğin daha başında olan çocukların yakın ilişkilerle baş başa bırakılıyor. Üstelik bu filmler, porno algısı ile de birleşerek "ayıp" ve "kötü" içinde de yerleşiyorlar. Siradan ve normal gösteriliyor. K-POP diye bir müzik ve dans türü genç ergenleri kasıp kavuruyor. BTS grubu başta başına araştırılması ge-

reken bir sosyal fenomen. 12-18 yaş grubu genç ergenleri hedefliyor. Güney Koreli bir grup genç erkek, tam bir "trans kültürü" içine yerleşiyor. Erkekler, ancak kadın gözükle yorlar. Göysleri, küpeleri, takıları, her birinin farklı saç renkleri, boyalı yüzleri ve dudakları, seksi kadın gösterme çabaları... Dans, müzikten öne çıkıyor. Hançetler kadmens. Seldiden şekle giren davranışlar. Bir harmoniden çok bir kaos. Trans kültürü diyorum buna. Kültürel imajların anlam dünyaları arasında bir bütünlük, uyum ve harmoni yok. Kaos, okunmaz, hareket,

ERGÜN YILDIRIM
ErgunYildirim.com.tr

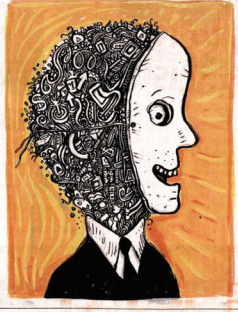
akç öne çıkıyor. Post-modern kültürün çeşitliliği şaşkınlıkla karşılanıyor. İyi ve kötü farklılıklar belirsizleşiyor. Gençlik ve akç belirleyici. Sınırlar, normlar ve düzeni alt üst eden imajlar var. Erkek ancak erkek değil. Genç ama çocuk gibi. Yağlar ve cinsiyetler arasında yayılan bir cinsiyetsizlik ve yavaşlık. Çocuk da cinsiyetli, genç de. Kadın da cinsiyetli erkek de. Transcinsiyetler bu. Yeni cinsiyet ötesidir. Aslında cinsiyet dışıdır ve de olabilir. Akıllanlık burada tamamen bilinmezli, değersizli, bedensizli, cinsiyetsizli temsili ediyor. Eğilence ve haz belirleyicidir. Eğlenmek ve haz almak! Bütün her şey bunlara feda ediliyor. Veteri ki eğilencim ve haz alanım! Gerişi boji!

Namussu bile satarı! Onun için ruhlanın, namusun, değerlerin ve insanlığın hiçbir kıymeti yok. Sadece kar var! Halkat de bu, varlığın özü de. K-POP "trans kültürü", tam anlamıyla sosyal kimlik inşa cabasına dayanıyor. İnsanların her zaman ihtiyaç duyduğu sosyal aidiyet hâsi veriyor. Genç ergen, ailesi ile protest işlerine grip alle duy bir sosyal kimlik geliştirme ihtiyacı duyduğu önemle ona alternatif olarak bu grup kendisini sunuyor. Nasil bir grup kimliği ve aidiyeti? Sanal, zevkperest, trans, yumuşak kültür ve anomik. Bundan dolayı da genç ergenlerin kimlik krizlerine cevap veremezler. Ancak bir süre duygusal yoğunluğu bir "kimlik yanılması" yol açıyor. Yani bu gruba ve anlamlarıyla duygu üzerinden özdeşleşen gençler kimlik kazandıklarını sanıyor. Sahih olmayan, gerçeklikle örtüşmeyen bir yalan yaşamaya durumdadır bu. Genç ergenler bunun farkına vardıklarında başka bir varlığa dönmüşler. Bunalmış, tamimsiz, hızlı ve duygu merkezli bir varlıktır bu. Hayal kırılglığı ve tatminsizliği içinde başka yeni şeyler bulma peşinde sürüklenirler. Elbette "kötü şarkıların", bunu biliriz. O nedenle onlara yeni "kültür hapları" ürettiler. Mülbüdü bu defa bunusuna vaat ederler.

Ülkemiz genç ergenlerini doğrudan hedefleyen filmler ve müzikler kimlik krizlerini daha fazla derinleştirmeye yarıyorlar. "Trans kültürü" ile ahlak ve değer sınırlarını alt üst ediyorlar. Teröristlerin ülkemizin sınırlarını delip geçerek ürettikleri tehdit ne kadar büyükse, bizim değer sınırlarımızı alt üst ederek topraklarımıza akan bu "trans kültürü" de gençlerimiz için o kadar büyük bir tehdit.

Cizgiyorum

OSMAN TURHAN
osman.turhan@yenisafak.com.tr

Haber 14: Yeni Şafak 6 Mart 2019

Yukarıdaki alıntı, gazete yazarının cinsiyet ayrımcılığını nereye vardıracağı hakkında bir fikir vermektedir. Yazara göre transkültür, terör örgütlerinin ülkemize yaptığı zararın neredeyse aynısını yapmaktadır. İŞİD, nasıl evleri bombalayıp, şehirleri yok ediyorsa, benzer şekilde BTS benzeri gruplar da kültürel değerleri yok edip bombalamaktadırlar. Bu açıdan bakıldığında her iki oluşum da “normal”in değerlerini alt üst etmektedirler.

Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı ve kadın düşmanlığı sadece kadınların ya da farklı cinsel eğilimlerin hedef gösterilmesi şeklinde yürümektedir. Kadınların tarih içinde kazanılmış haklarını hedef almak ya da kazanılmış hakların erkekler tarafından iadesini istemek de en temel anlamda toplumsal cinsiyet ayrımcılığı veya kadın düşmanlığı kapsamına girmektedir. Örneğin nafaka konusu, son yıllarda Türkiye’de tartışılan konuların başında gelmektedir. Boşanma sürecinde erkeğin ödeyeceği nafakanın azaltılması ya da nafakanın belirli bir süreci kapsaması tartışmaların başındadır. Muhafazakâr yayınlar yapan medya kuruluşları da bu tartışmayı sürekli gündemde tutmaktadır. Haber 15, seçimlerin dahi nafaka tartışmasıyla birlikte ele alınarak kadın düşmanlığı yapılmasına çok somut bir örnek olarak karşımıza çıkar.

100 bin kişi tutuklanma korkusuyla oy kullanamadı

Sandığa nafaka darbesi

Nafaka ödeyemediği için 25 bin kişi hapislerde, 31 Mart’ta 100 bin mağdurun tutuklanma korkusundan sandığa gidememesi, ihmali göz önüne serdi

Oy kullanmaya gidemediler
31 MART seçimleri, halkın sorunlarının çözümünde yavaş davranılmasının sonuçlarının ağır olabileceğini ortaya koydu. Biriken nafaka ödemelerinden dolayı, halkında çıkan tutuklama kararı nedeniyle 31 Mart Yerel Seçimleri’nde sandığa gidemeyip oyunu kullanamayan nafaka mağdurları demokratik haklarından da mahrum edildiler.

Devletin sorumluluğunda
SÜRESİZ Nafaka Mağdurları Platformu yöneticilerinden Mesut Arabalı “Kışın hür iradesi ile oy kullanabilmesi devletin sorumluluğundadır. 1 oyun bile etki ettiği seçimlerde nafaka hapsi çıkmış vatandaşların, ‘çeri alınacağı’ korkusundan dolayı oy kullanmaya gidemediği görülmüştür. Oy kullanmaya gidememesi de tespit edilip içeri alınmıştır” dedi.

Süreç sulandırıldı

PLATFORM yöneticilerinden İhan Engin’in de “100 bin üzeri 100 bin boşanma olmasa seçimlerde oy kullanamayanların hakkının gasp edildiğini göstermektedir. Alle ve Adalet Bakanlığı bünyesinde yürütülen çalışmada konunun mahatbaları yerine feminist dernekler ve Mev. Gaz. yayıncısı davet edilerek süreç sulandırılmaktadır” ifadesini kullandı.

Haber 15: Ortadoğu 9 Nisan 2019

Cumhur İttifakı'nın ortağı MHP'ye yakınlığıyla bilinen *Ortadoğu*'nun yukarıdaki haberi, nafaka borcu nedeniyle tutuklanma korkusu yaşayan 100 bin kişinin oy veremediğini belirterek bu alanda erkeklere nafaka üzerinden mağduriyet devşirmektedir. Burada, erkek egemen kapitalist sistemin ve onun bir anlamda temsilcisi bulunan medya organının kadınların nafaka hakkına seçimler ve erkek "mağduriyeti" öne sürülerek saldırdığı gözlemlenmektedir. Kadınların iş hayatında yaşadığı problemleri ve dışlanmaları konu edinmeyen, kadın işsizliğini vurgulamayan ve Türkiye toplumunda yarısından fazlası eve hapsedilmiş kadınların görünen sorunlarını değerlendirmeyen nafaka tartışmaları, gerçekliğin tersyüz edilmesi ve erkeklerin mağduriyetinin vurgulanmasıyla haberleştirilmiştir. Metin bu haliyle erkek egemen ideoloji ve onun kazanımlarını savunan bir söylem çerçevesinde kaleme alınmaktadır ve bu, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin ortaya çıkardığı problemleri göz ardı ederek kadına ve kadın kazanımlarına saldırının veçhesini oluşturmaktadır.

Bu bölümde kadınları özel alana hapseden ve onları aile kuru-mundan bağımsız düşünmeyen bakışı, hakarete varan sözcüklerle tanımlanmalarını ve eşlerinden ayrılan kadınların maddi özgürlüğünün güvencesi olan nafaka hakkına yönelik saldırıları içeren haberleri gözlemeleme imkânı söz konusu olmuştur. Yeni-Osmanlıcı bir tarih yazımının önemli unsurlarından birisini, bu tahay-yülde kadının ifade ettiği anlamın oluşturduğu düşünüldüğünde; kadınların özellikle aile ile anılması ve toplumsal cinsiyet bariyerlerini yıkmaya yönelik çalışmaların hedef alınması sistematik bir nitelik taşımaktadır. Haberciliğin de bu tarih anlatısındaki dönüşümden ve sahiplik yapısındaki değişimden nasibini aldığı akıldta tutulduğunda; bu sistematik çabanın önemli bir boyutu-nu oluşturduğunu söylemek mümkündür. Bir sonraki bölümde, Türkiye'de gerek hak haberciliğinin önündeki bir sorun olması, gerekse insan hakları ihlallerinde önemli bir başlığı ifade etmesi itibarıyla inanç ve etnik köken ayrımcılığına ve kültürel ötekileştirme uygulamalarına bakılacaktır.

4) İnanç ve Etnik Köken Ayrımcılığı ve Kültürel Ötekileştirme

Hak odaklı habercilik açısından Türkiye’de basının en sorunlu olduğu alanlardan birisini inançlara, etnik kökenlere ve kültürel özelliklere yönelik ayrımcılık oluşturmaktadır. Okullarına seslenme biçiminden veya kurumsal olarak kendilerini konumlandırdıkları pencereden, iktidara yakın veya muhalif pek çok medya kuruluşunun, bu ayrımcılığın yeniden üretilmesine neden olduğunu dile getirmek gerekir. Anılan bu ayrımcılık türü; haber dilinde, haberin çerçevelendirilmesinde ve haber öyküsünün bağlamından koparılmasında belki de en görünür örnekleri teşkil etmektedir. Belirli bir inanç grubuna, etnik veya kültürel bir topluluğa ilişkin –bazen örtük ifadelerle başvurulsa da– sıklıkla keskin, genelleyen ve hâkim yurttaşlık çerçevesinin dışında bırakan ifadelerle başvurulması medya ayrımcılık örnekleriyle pek çok kez bu alanda karşılaşılmasına neden olmuştur. Bu görünür-lüğün, üretilen ötekileştirici söylemle mücadele yönünden harekete sevk eden ve dikkat çeken bir özelliği olmakla beraber; medyada ayrımcı dilin hedefi olan ve çok daha dezavantajlı konumda bulunan grupların ve bireylerin yaşadıkları deneyimi belirli bir dikkat seviyesinin altında bırakma riski de not düşülmelidir.

Etnik, dini ve kültürel yönden ayrımcılığa ilişkin örnekleri ele almadan evvel, bu tutumun dayandığı unsur olan yurttaşlık tartışmalarına değinmek yararlı olabilir. Zira bu arka plan, Türkiye’deki pratikleri de açıklayabilecek bir çerçeve içermektedir. Bir topluluğun, sahip olduğu temel niteliklerden dolayı ayrımcılığa uğraması, yurttaşlık kavrayışı ile paralellik göstermektedir. Başak Akkan ve Pınar Uyan-Semerci’nin “yurttaşlığın kırılma-laşması” çerçevesinde Romanları ve Engellileri ele aldığı çalışmalarında (2014) bu kavram hakkında “kırılma” ve O’Neill’in “idealleştirerek soyutlama” tartışmalarına yer verilmiştir. Yurttaşlık, en genel tanımıyla “insan” ile “vatandaş” arasındaki bir soyutlama ilişkisine denk düşmektedir. İmparatorlukların tebaalarından ulus-devletlerin yurttaşına geçiş, akli merkeze alan ve kendini gerçekleştiren bir insan tasarımı içerir.

Yurttaşlığı idealleştirmek ise, “akla dayalı seçimler yapan ve kendine yeten insanı” yalnızca “soyutlamakla” kalmayan, onu aynı zamanda “idealleştirerek soyutlayan” bir çabayı ifade etmektedir. Böylece insan olmaya ilişkin pek çok şey hem dışarıda bırakılmakta ama bir o kadar da çok unsur bu oluşa dâhil edilmektedir (O’Neill’den akt. Akkan ve Uyan-Semerci, 2014: 153). Bu durumun, günümüz toplum anlayışı ve yurttaşlık kavrayışında “normal” bir bireyi ihtiyaç sahibi olmayan olarak tanımladığına değinen yazarlar, bağımlılığın ise “istisna” olarak tayin edildiğini dile getirmektedirler (2014: 157). Anılan çerçeve açısından çalışmanın ele aldığı topluluklar arasında bulunan Romanlar ise, “bağımlılıkları” itibarıyla kabul edilemez bir statüde görülmektedirler. Zira yoksul olmak, “tembellik” ve “hesabını bilmemek” gibi vurgularla desteklenmekte (Buğra’dan akt. Akkan ve Uyan-Semerci, 2014: 159) ve bu, kendi etnik veya kültürel pozisyonlarıyla bir tutulmaktadır. Yurttaşlığa ilişkin bu tür bir kavrayışın, ekonomik ve sınıfsal açıdan “tutunamayan” kültürel topluluklar kadar, inancı ve etnik kimliği nedeniyle daima “yoksulluk” ve “suça eğilim” ile bir tutulan topluluklar nezdinde de ayrımcı bir medya diline kapı araladığını ifade etmek mümkündür.

Haber söylemi ve bunun ideolojik yönleri hakkında çalışmalarıyla bilinen Teun van Dijk ise, etnik grupları ve bu gruplara üyeliği sosyal olarak yapılandırılmış organizasyonlarla bir arada ele almaktadır. Buna göre sosyal işlevler yahut roller, pozisyonlar, sınıf, cinsiyet, yaş ya da etnik grup üyeliği bu grupları ve dolaşısıyla grup üyelerinin sosyal biliş durumlarını tanımlamaktadır. Bu grupların üyelerinin ise hem kendi grupları hem de diğer sosyal veya etnik gruplar hakkında şemaları mevcuttur. Grup stereotipleri ve önyargılarının da temsil edilmesi anlamına gelen bu tür şemalar, grubun temel ayırt edici özellikleri olarak kendini göstermektedir. Bu çerçevede sosyal eylemler ve çıkarların, alta yatan koşulların oluşmasına ve değişmesine katkı verdiğini dile getirmek mümkündür. Zira hâkim yurttaşlık açısından; etnik grupların, bu toplulukların işini, konutunu veya sosyal hizmetlerini paylaşması söz konusudur (van Dijk, 1988: 108-110).

Bu ihtimale karşılık olarak hâkim yurttaşlar öncelikle kendi ayrıcalıkları ve öncelikleri hakkında, etnik grupların topluma eşit katılımını önleyecek olumsuz özelliklerin üretilmesini sağlamaktadırlar ve bu da haberin yapısını etkileyen bir öğedir. Etnik veya inanç gruplarını ve kültürel toplulukları dezavantajlı bir zemine çeken ve ayrımcı ifadelerin üretilmesine neden olan bu süreci, bu anlamda, hem yurttaşlık algısı, hem de haberin üretilme biçimi açısından bahsedilen çerçevede ele almak mümkündür.

31 Mart'ta tüm Türkiye'de, 23 Haziran'da ise tekrarlanmak suretiyle yalnızca İstanbul özelinde gerçekleşen Yerel Seçimler zarfında karşılaşılan örnekleri ise Türkiye'nin tarihsel açıdan "içeremediği" veya "çatışmalı" bir ilişki içerisinde olduğu toplulukların temsil edildiği haberler oluşturmaktadır. Bu topluluklar, "dayanışmadan yoksun ve istilacı" olarak temsil edilen Araplardan, kendilerine ait bir anadilin var olmadığı iddia edilen Kürtlere dek çeşitlilik göstermektedir.

Seçim sürecine damga vuran tartışmalardan birisini, o dönem İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Başkan Adayı olan Ekrem İmamoğlu ile ilişkili olarak kullanılan "Pontus" sözcüğü oluşturmuştur. Esenler Belediye Başkanı Tevfik Göksu, katıldığı bir iftar programında Ekrem İmamoğlu'nun olası başkanlığına en çok "Yunan medyasının sevineceğini" ifade etmiş ve kendisinin Karadenizli oluşuna atıfla, bir arada kullanılması da sorunlu olan "Pontus/Yunan" sözcükleri ile bir kampanya yürütmeye çalışmıştır. Kavramsal açıdan "Pontus" sözcüğü, Antik Yunancada "uzak deniz" anlamına gelmektedir. Ayrıca bu sözcük, coğrafi yönden Karadeniz'i temsil etmekte iken, Kurtuluş Savaşı döneminde bölgede faal olan ayrılıkçı Rum çeteleri çağrıştırması sebebiyle Türkiye kamuoyunda olumsuz anılan ve algılanan bir kelime olarak karşımıza çıkmaktadır.¹ Hal böyleyken, sözcüğün kullanımı ve kamuoyundaki tartışma, hem hükümete yakın, hem de muhalif olan medya kuruluşları nezdinde bir "hakaret" kıstası olarak ele

1 "Kim bu Pontuslular?", Deutsche Welle Türkçe. <https://www.dw.com/tr/kim-bu-pontuslular/a-49166976>

alınmış ve bu kullanım “doğrulanmaya” veya “yanlışlanmaya” çalışılmıştır. Hatta İmamoğlu’nun kendisi dahi “*Bize Pontus dediler, Yunan dediler. Bunlar kimseyi rahatsız etmedi*” ifadeleriyle, bu sözcüklerin kullanımının “hakaret” olarak görüldüğü çemberin içerisinde yer almıştır.² Aşağıdaki haber, seçim süreci boyunca Millet İttifakı’nın adaylarına yakın haberler yapan *Sözcü*’ye aittir. *Sözcü*, Cumhuriyet İttifakı’nın adayları nezdinde var olduğu dile getirilen “nefret söylemi”nden rahatsızlığını hem köşe yazarları, hem de haberleri aracılığıyla dile getiren bir yayının politikası izlemeye çalışsa da, “Pontus” sözcüğünü bir hakaret ifadesi olarak ele almaktadır.

Haber 16: *Sözcü* 6 Haziran 2019

Ekrem İmamoğlu’nun Karadeniz bölgesindeki bazı illerde gerçekleştirdiği mitingleri haberleştiren *Sözcü* gazetesi, İmamoğlu’nun “Pontus” sözcüğü hakkındaki yorumlarına manşetten yer

2 “*Ekrem İmamoğlu: Vali’ye hakaret etmedim! Bize Pontus, Yunan, terörist dediler bunlar kimseyi rahatsız etmedi*”, *Sözcü*. <https://www.sozcu.com.tr/2019/gundem/ekrem-imamoglu-valiye-hakaret-etmedim-bize-pontus-yunan-terorist-dediler-bunlar-kimseyi-rahatsız-etmedi-5171029/>

vermiştir. Manşette de belirtildiği gibi “Pontus” sözcüğü bir “iftira”ya karşılık gelmektedir ve yanıtlanmayı gerektiren bir iddiadır. Gazeteye göre meydanda toplanan izleyicilerin varlığı, bu “iftira”ya “tokat gibi bir cevap” anlamına gelmektedir.

■ **ARAPLAR ARASI
-ZATEN ÇOK ZAYIF- DA-
YANIŞMA YOK OLDU:**

Suriye krizinin özeti şu; bir Arap ülkesinde yaşanan çatışmada, diğer Araplar “**karşı cepheye**” yerleştirildi. Araplar önce Türkiye ve ABD ile birlikte, cihatçıları “**eğit-donattan**” geçirmek için Esad’ın karşısına geçti.

Sonraları ABD, Türkiye yerine Suriye’deki PKK uzantılarını “**müttefik**” olarak seçince, Amerikan yanlısı Araplar da elbette hemen taraf değiştirip, petro-dolarları PYD-YPG için akutmaya başladı.

Sonuçta, Araplar arasında zaten pek zayıf olan “**da-yanışma ruhu**” da iyiden iyiyeye dağıtıldı. ...

Simdi soralım; tarihine, medeniyetine, kültürüne, sanatına ve ecdadına saygısı olan kimin vicdanı böyle bir yıkımı kabul edebilir? Neden Katar? Bütün bunlar ve pek çok benzerleri para için yapılabılır mi? Batılılar bile hayretle yazıyor; “**Bir benzeri olmayan tarihi İstanbul, ilk defa bir Arap şehrine döndü**” diye. Yakında İstanbul’a giden bir arkadaşımı anlattı, “**Aksaray’dan Sultanahmet’e kadar, Türkçe bilen bir kişiye rastlamamış.**”

Bu memleket işgal edildi de haberimiz mi yok?

Seçim boyunca partiler Türk Milleti demekten kaçındı, “**bu millet**”, “**aziz millet**”, “**benim milletim**” demeyi sürdürdü. Ama eşit ve şerefli Türk vatandaşı “**Kürt kökenli**” kardeşlerimiz için “**Kürt vatandaşlarımız**” veya Türk Milletinden ayrılmış gibi “**Kürtler**” demekle adeta yanıştı. “**Eşit vatandaş**” malum devletin temel taşıdır. Devlet birdir, onu da kuran ahaliye Türk Milleti denir. Acaba “**Türk Milleti**” demek teferruat mı?

Haber 17: Sözcü 25 Mart 2019 Haber 18: Yeniçağ 30 Mart 2019

Yukarıda yer alan iki köşe yazısında da, bir etnik topluluğa atfedilen özellikler üzerinden gerçekleştirilen ayrımcılığın ve genellemenin izlerini görmek mümkündür. Araplara ilişkin olarak geliştirilmiş kalıp ifadeler, tarihsel vurgular da eklenerek gelekselleşmiş bir “Arap stereotipi”nin söylemsel olarak yaratılmasına neden olmuştur. Haber 17’de, *Sözcü* gazetesi köşe yazarı Zeynep Gürcanlı’nın Suriye hakkında kaleme aldığı ve gelişmelerin bir kronolojisini yürütmeye çalıştığı yazı, “Arap stereotipi” hakkındaki bazı örnekleri göstermesi açısından çarpıcıdır. Tarihsel açıdan bazı olaylar üzerinden ilerleyen bu kalıplaştırmanın neticesinde yazar, Suriye savaşında cephelenen Arapların hür iradeleri ve politik yönelimleri olmadığı ön kabulüyle çeşitli cephelere “yerleştirildiğini” ve yaşanan gelişmelere bağlı olarak hemen taraf değiştirebildiğini ifade etmektedir. Bunu da, Arapların “zaten

zayıf” olan “dayanışma ruhu”nun iyice “dağılması” üzerinden somut hale getirmeye çalışmaktadır. Bu yaklaşım, Arapların, belirli çıkarlar için daima yön değiştiren, ulusal onura sahip olmayan ve bölgesel olarak birbiriyle dayanışma becerisinden yoksun ve bir anlamda “güvenilmez” bir ulus olarak nitelendirilmesine yol açacak ölçüde ayrımcılık içermektedir.

Haber 18’de yer alan ve *Yeniçağ* yazarı Sadi Somuncuoğlu’nun köşe yazısında kullanılan ifadeler, Araplarla birlikte Kürtler hakkında da ayrımcı anlamlar içermektedir. Yazar, İstanbul’daki bazı tarihi eserlerin Katar iş birliğiyle restorasyonuna ilişkin olası endişelerini gazetenin bir başka yazarı Murat Ağirel’in ifadeleriyle açıklamaktadır. Tarihi eserlerin hakkıyla restorasyonuna veya kentteki yeşil alanların tahribatına ilişkin endişeleri, anlaşılabilir ve üzerinde tartışılabilir hususlar olmakla birlikte, yazar bunu “işgal” metaforuyla açıklamaktadır. Kim olduğunu bilmediğimiz “Batılılar”ın ve bir arkadaşının görüşlerine dayandırarak İstanbul’un bir “Arap şehri”ne dönmesini ifade eden yazara göre bu özelliği ile, İstanbul “benzersizliğini” yitirmektedir. Ayrıca turist yoğunluğu açısından her zaman hareketli olan Aksaray-Sultanaahmet hattında “Türkçe bilen bir kişiye rastlanmaması” yine Arapların varlığıyla eş tutulmakta ve bütün bu veriler “memleketin işgali” olarak değerlendirilmektedir. Somuncuoğlu, yazısının sonunda ise, “Türk milleti” ifadesinin kullanılmasından rahatsızlığını belirtmektedir. Bu her ne kadar politik açıdan tartışılabilir bir husus olsa da, yazar bunun karşısına “Kürtler” ifadesinin tercih edilmesini yerleştirmektedir. Bir etnik kökenin ve anadilin ifadesi olarak ele alınabilecek “Kürt” sözcüğü, “Türk milleti” ifadesinin yokluğu ile eşleştirilerek, bu etnik topluluk hakkında toptancı bir yaklaşım ortaya konulmaktadır.

Vatanımız TÜRKİYE dilimiz TÜRKÇE

Yazarları ve konuşmalarını Türkçe yapan Rojhat Amedi'nin, tıpkı diğer bölücüler gibi Türkçe kullanımını rahatsız edici bulması yaman bir çelişkidir. Tabii Türkçe yazmasından ve Türkçe konuşmasından memnuniyet duyduğumuzu belirtelim

MURAT İNCE

TÜRKİYE'nin dört bir bucağında Türkçesiz hayat düşünülemez. Okumamızı, konuşmamızı, yazmamızı ve diğer dillerin ortak konuşma ve anlaşma dilleri olmalarının tarihsel olarak zamana geçti! Ne Kürdümüz, ne de diğer dilleri konuşanlar Türkçesiz aralarında bile zor anlaşılır. Bu nedenle geçen aylarda bazı bölücü partilerin HDP önderliğinde "Her yerde Kürtçe konuş" kampanyalarının başı şansı yoktur.

İstenildiği kadar Kürdümüzü bazı dayatmalarda bulunulmuş, nesnel gerçeklik karşısında boyun eğmek zorunda kalınacaktır. Tabii ki dil bilimcilerimizin işine karşın makul bir şekilde olmadığımızı belirtelim.

TURKÇENİN GÜZELLİĞİ

HİÇBİR güç, Anadolu insanını Türkçeden mahrum bırakamaz. Türkçe, Türkiye halkının genlerine işlemiştir! Onu bir tarafa bırakarak hiçbir anlamlı başarı elde edilemez. Yurt dışındaki PKK ve diğer bölücü örgütleri yakından tanıma olanığına sahip olmuş biri olarak şunu açıkça söyleyebiliriz: Türkçe hepimizin ortak panandır ve o pazardan besleniyoruz. Türkçe yaşamdır. Türkçe turküdür. Türkçe paylaşmaktır. Türkçe

birleşmektir. Türkçe güzellerin güzeldir ve hepimizindir. Onu hayal düşünülemez. Türkçe Turktürdür. Türkçe Kürdüdür. Türkçe Zazandır. Türkçe Türkiye'de yaşayan herkesindir ve bizi biz yapandır.

Dil birliği birleşmenin ve doğal uyumun olmazsa olmazıdır. Türkiye'de anadil tartışmaların çıkarılmaları amaçları bellidir. ABD emperyalizminin projesi olan Türkiye halkını birbirine düşürme, etnik ve dini parçalanmalara sebebiyet verme ve harita değişikliğine gitme amacını bosa çıkarmamıza da dil birliği çok önemlidir.

Haber 19: Aydınlık 14 Mart 2019

Aydınlık gazetesinde Murat İnce imzasıyla yayınlanan yazı, bir dil olarak Kürtçe'nin durumunu tartışmaya açmaktadır. İnce, yazının önemli bir kısmı boyunca yazar Rojhat Amedi'nin bir yazısına referansla, Kürtlerin kendi aralarında dahi Kürtçe yerine Türkçe konuştuklarını belirterek bu gözlemi "teslim etmekte" ancak kendisinin Türkçe kullanımına yönelik görüşlerini "bölücülükle" ifade etmektedir. Bu haberde esas olarak ön plana çıkan ayrımcılık ögesi ise, herhangi bir akademik veya dilbilimsel çalışmaya dayanmaksızın, bir dil olarak Kürtçe'nin "Türkçe'nin bir yansıması" olduğuna ilişkin iddialardır. Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi dili olarak Türkçe tüm yurttaşlar için geçerli bir dil olmakla birlikte, anadili Kürtçe olanların iletişim olanakları ve aidiyetleri sorunlu bulunmakta ve bu tür dillerin "ortak konuşma ve anlaşma dilleri olmalarının zamanının geçtiği" savunulmaktadır. Ayrıca HDP'nin yaptığı Kürtçe konuşma kampanyaları, "emperyalist parçalama planları" olarak itham edilerek bu yöndeki kültürel girişimler kriminalize edilmektedir.

Pazar Neşesi

Renk insanı değiştirir

Amerika'da büyük bir fuar açılmış. Zencileri beyaza dönüştüren makine de tanıtılıyordu.

Denemek 10 dolardı. İki Zenci fuarı gezerken makineyi gördüler ve denemeye karar verdiler. Birinin 11 doları diğerinin ise 9 doları vardı. 9 dolar olan arkadaşına dönüp:

- Sen 1 dolarını bana ver, gidip birlikte beyaz olalım dedi. Arkadaşı ise:

- Dur önce ben gireyim, deneyeyim. Eğer memnun kalırsam 1 dolarımı veririm. Sen de beyaz olursun.

Anlaştılar. 11 dolar olan Zenci gidip makineye girdi ve bir süre sonra beyaz olarak çıktı. Dışarıda kalan Zenci, duruma çok sevinmiş olarak arkadaşının yanına gidip:

- Hadi 1 dolar ver ben de beyaz olayım.

Rengi beyaza dönenin tavrı çok ilginç oldu;

- Hadi oradan pis Zenci! Neden sana 1 dolar verecekmişim ki.

Eyüp Karadayı'dan

Haber 20: Yeniçağ 10 Mart 2019

Yeniçağ yazarı Burhan Ayrı'nın 10 Mart tarihli köşe yazısında "Pazar Neşesi" şeklinde başlıklandığı bölüm, "eğlence" amacıyla üretilen ve anlatılan pek çok fıkraya ayrımcı ifadelerin ne derece sızdığını ve bu tür ifadelerin gelenekselleştiğini göstermesi açısından çarpıcıdır. Aktarılan "fıkra"da, ayrıca ayrımcı bir ifade olarak kullanılan bir "zenci"nin öyküsü anlatılmakta ve siyah insanların ten renginin "değişmesi" gereken bir unsur olduğu mesajı örtük olarak iletilmektedir. "Fıkra"nın sonunda "beyazlaşan zenci" ise, yine kendisi gibi "beyazlaşmak" isteyen kişiye "pis Zenci" diyerek, adeta ayrımcılık içinde ayrımcılık sergileyen bir anlatı sunmaktadır. Bu fıkranın anlatılmasında vahim olan mesele, "zenci" ifadesinin doğal bir şekilde kullanılmasıdır. Başta ABD'de olmak üzere pek çok yerde sözcüğün kullanımının etik açıdan sorunlu görüldüğü ve dahası yasal yaptırımlarla karşılaştığı düşünüldüğünde, Türkiye'deki kullanımın adeta bir "kültürel alışkanlık" gibi son derece yaygın olduğunu gözlemlemek mümkündür.

İmamoğlu Romanları giydirdi

Ekrem İmamoğlu

Sinan Karaca Öztürk

MARMARA Bölgesi Roman Dernekleri Federasyonu Başkanı Sinan Karaca Öztürk'ün başlattığı kampanya, CHP'nin İstanbul Belediye Başkan adayı Ekrem İmamoğlu'nun desteğiyle çığ gibi büyüdü. Öztürk, Roman vatandaşların yaşadığı sorunlarla ilgili olarak İmamoğlu'nun kapısını çaldı. Destek sözünün verilmesinin ardından ilk adım da atıldı. Romanların yaşadığı 350

hanenin çatıları tamir edildi, 1800 çocuğa kıfayet desteği verildi, ramazan ayı içerisinde de 5000 bin eve gıda yardımı yapıldı. Öztürk, "Bu kampanya için Sayın İmamoğlu'ndan randevu aldık ve kendisi bizi misafir etti. İmamoğlu, Roman vatandaşlara her türlü desteği vereceğini söyledi. Bunun ilk meyvelerini de toplamaya başladık. Kendisine teşekkür ederiz" dedi.

1800 çocuğa kıfayet desteği verildi.

Haber 21: Sözcü 19 Haziran 2019

Sözcü'nün 19 Haziran 2019 tarihli haberinde, o dönem İBB Başkan Adayı olan İmamoğlu'nun, Marmara Bölgesi Roman Dernekleri Federasyonu Başkanı Sinan Karaca Öztürk'ün kampanyasına verdiği destek aktarılmaktadır. Haberde, sunulan destek "İmamoğlu Romanları giydirdi" manşetiyle verilmiştir. "Giydirdi" ifadesi, Romanların destek olmadan en temel ihtiyaçlardan birisi olan giyinme ihtiyacını karşılayamayacağı anlamını ima ettiği için ayrımcı bir ifade olarak düşünülebilir. Ayrıca haberde destek talebini ifade etmek amacıyla kullanılan "kapısını çaldı" ifadesi ise, "yardıma muhtaç" ve "bağımlı" konumuyla anılan Romanlar hakkında, destek için sürekli olarak kişilerden veya kurumlardan medet uman bir portre çizmektedir. Bu çerçevede, haklarında yine çalışmak yerine dilencilik yaptıklarına ilişkin yaygın bir kanaat bulunan Romanlar ile ilgili olarak bu kanaat bu haber üzerinden pekiştirilmektedir. Bu pekiştirilen kanaat nedeniyle Romanlar hakkında ayrımcı bir söylem yeniden dolaşıma sokulmaktadır.

5) Hedef Gösterme/Şeytanlaştırma

Bu başlık altında gazete haberlerinin farklı siyasi eğilimleri, bunların liderlerini ve toplumun yine farklı kesimlerini hedef göstermesi/şeytanlaştırması üzerine örnekler incelenmiştir. Siyasal alandaki ve toplumdaki kutuplaşmanın etkisiyle özellik-

le iktidar yanlısı medyada muhalefet liderlerinin terör ve terör destekçiliğiyle birlikte anıldığına, bu şekilde haberleştirildiğine rastlanılmıştır. Hiçbir kanıt kullanmadan siyasi figürlerin “terör destekçiliği” ile itham edilmesi iktidar yanlısı gazetelerin sıklıkla kullandığı bir yöntemdir.

Haberleştirme pratiklerinin bu şekilde seyir izlemesinin temel sebeplerinden biri ise ülkede yaşanan baskıcı ve otoriter rejimdir. Son dönemlerde giderek otoriterleşen rejimin yürütücüsü olan yönetici ve bürokratik elitlerin dili, bir şekilde bu yönetimi destekleyen medyaya da yansımış ve bu dil, medya tarafından da yeniden üretilir olmuştur.

28 Mart 2019 tarihli *Aydınlık* gazetesinin aşağıdaki haberi, yukarıda söylenenleri destekler niteliktedir:

POLİSİ HEDEF ALDI FETÖ'YE UMUT VERDİ

İyi Parti, 'Daha yeni başlıyoruz' sloganıyla bir reklam filmi yayınladı. Reklamda Türk polisi şiddet yanlısı ve 'düşman' gibi gösterildi. Filmin sonunda ise tutukluların serbest kalacağı gösterilerek FETÖ ve PKK'ya umut verildi

'SİZİ KURTARACAGIZ' MESAJI

FETÖ'cü Etem Durmuş'un Millîyet'teki na o y istediği bir röportajda açıklamaları olarak yayınlanan reklam filmi, emniyete geçen bir soruşturmanın parçasıdır. Polis, sorgu odasında kişileri şiddet uyguluyor. Daha sonra soruşturmanın filmi masanın üzerine çıkarılıyor ve dağılıyor ve polisler meydan okuyor. Son olarak sorgu odasının kapıları açılıyor ve emniyetin kapıları açtığına kati ona bekleyenler kutlanıyor. FETÖ ve PKK tutuklularına doğrudan "Sizi kurtaracağız" mesajı veriliyor.

15 TEMMUZ'UN RÖVANSI

Filmin müziklerinde kullanılan sözler önemli anlamlar taşıyor. Örneğin "Ama zilla kesildi dünyaya, bak kimci kaçmadı başlandı" ifadesi FETÖ'nün tabii tabii aykırı tutum, hapishane örgüt mensuplarının tutulmasını önlemek için yapıldığı propagandaya işaret ediyor. Sorgu odasına durdurulan yakınlardan polislerin şiddetini çıkarmaya da dilin dil ediyor. Böylece emniyetin şiddetine "aykırı ediyor" mesajı veriliyor. Reklam filmine sosyal medyada en çok paylaşılan ise FETÖ ve PKK hesapları. 9 da

'Mehmetçiğe hakaret ediyor!'

VATAN Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek bir basın toplantısında konuştu ve İyi Parti'nin emniyetin şiddetini çıkarmaları suçladı. Millîyet Akademi FETÖ'nün İçişleri Bakanlığı'na hazırladığı haberler Perinçek, seçim filmiyle halkın karışmasını CIA Gladys'u'nun emniyetin şiddetini çıkardığına vurgu yaptı. Perinçek, Akademi'nin emniyetin "Şiddet yanlısı, şiddet yanlısı hapishane, Millîyetçilik hapishane" diye konuştuğunu ve FETÖ'cüleri savuşturarak Mehmetçiğe hakaret ettiğini söyledi. 9 da

Perinçek, "Akademi artık HDP ile seçim tartışmalarında, doğrudan doğrudan terör örgütlerinin emniyetine güveniyorlardı. FETÖ'nün yeni kararneme güveniyorlardı. CHP ve İyi Parti-Martin sonra bahar" sloganı, CHP ve İyi Parti'nin seçim sloganı olarak kullanılıyor" dedi.

İYİ PARTİ

Haber 22: Aydınlık 28 Mart 2019

Haberde İyi Parti'nin seçimler için çektiği reklam üzerinden metin okuması yapılmış ve reklamda “tutukluların serbest bırakılacağı” konusunun işlenmesi İyi Parti'nin FETÖ ve PKK'ya verdiği bir mesaj olarak değerlendirilmiştir. Yine herhangi bir

belge ya da kanıt sunulmadan verilen haberde muhalefet partisinin “terörle” ilişkisi ile ilgili olarak sadece reklam filmi üzerinden peşinen hüküm verilmiştir.

28 Mart 2019 tarihli *Hürriyet* ise MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin Millet İttifakı ile ilgili söylediği “zillet ittifakı” tanımını başlığa çekerek bu yaklaşıma dolaylı destek verdiğini göstermiştir:

Zillet ittifakı beşinci kol faaliyeti yapıyor

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, Adana'da yaptığı konuşmada cümlenin doğruluğunu, kardeşliğin, sağduyunun temsilcisidir. Sevdimiz Türkiye'dir, hedefimiz Cumhuriyet'in yüzyıllıca yitilmesini önlemektir. İttifakımız, vakti besaplara, bir imzaya Kültür'e, Golan Tepeleri'ne dınanmış birleşik kardeşlik güçleridir. İnsanlarımızın yok sayılan vakti emelimize karşı milli ve manevi bir ittifaktır.

BES HARFTEN OLUŞAN ÇETE

İstisnai beş harften oluşan zillet çetesi Cumhuriyet İttifakı'ndan elbette hazretmez. Ancak behlül ne kadar fazla olursa olsun, Cumhuriyet İttifakı alayını devretmez. Kim kiminle yürüyor görürsünüz, hasta bedende zilzilesiniz. CHP-İP-SP; HDP'yle yan yana, FKK'yla, FETÖ'yle ya-

nak yanaydık. Kandil'de hazırlanan belediye meclis aday listeleri azır milletimize dayatılmaktadır. Zehir altın kâsede içirilmeye istenmektedir. Adına demokratik güçlerin ittifakı, demokratik güçler taşıdığı deyin ihareti ve alçak işgal gayelerini maskeleyemeyi planlıyorlar. Ataturk'un partisi, HDP'den ilik ve or-

gan nakli yapıyor, bir görüntüyle Kandil'diğeriyle Pensilvanya'yı kolluyor. FKK, CHP'yi ele geçirmiş, İP'e yuvalandı, SP'ye nüfuz etmişdir. FKK'nın terörizmi, CHP, İP ve SP üzerinden belediyelere sızmayı amaçlıyor. Zillet İttifakı ülkemize karşı beşinci kol faaliyeti yapıyor. Sozde Kurdistan'da kazanılmaktan bahsedilen CHP'yi İpotek

altına almış, İP'i uşaktan kumanda edecek seviyeye çıkartmıştı. Bu nedenle zillet ittifakı milli güvenliği sordurmadı. Zillet İttifakı Türkiye'nin karşı cephesidir. Hükümetin köleliğinden, yetersizden, insanın elinden dolayı sakıncalı görmüyoruz. Biz CHP gibi teröristlerle siyasi gelecek görmeyiz. Biz İP gibi HDP'ye boyun eğmeyiz. Doğulu Güneydoğulu kardeşlerimiz canımızdır, parçanızdır, ta kendimizdir. HDP bolucukdur, FKK canıdır, YPG katildir, CHP allettir, İP hermettir, Kürt kökenli kardeşliğimizin bunlarla yolu asla kısıpenecektir.”

Haber 23: Hürriyet 28 Mart 2019

Siyasetteki kutuplaşma ve ayrışmanın sonucu ortaya çıkan ayrımcı dilin bu şekilde başlığa çekilmesi nefret söylemini yeniden üreten bir özellik taşımaktadır. Bahçeli'nin açıklamaları Millet İttifakı'nın “beş harften oluşan bir çete” olduğuna işaret etmektedir. Haber metninin içinde yine Bahçeli'nin sözlerine dayandırılarak Millet İttifakı'nın terörden ve terör örgütlerinden açık destek aldığı belirtilmektedir. Bu haber siyasetteki ayrıştırıcı dili topluma sirayet ettirmektedir. Her şeyden önce gazetecilik ilkelerinin en temel unsurlarından birisi olan olaya mesafeli ve dengeli yaklaşma ilkesini gazete, bu haberde ihlal etmektedir ve başlığa haber kaynağının karıştığını aşağılayan “zillet” ifadesini tırnak içine dahi almadan taşımıştır. Bu yaklaşım hem habercilik etiği açısından hem de nefret söyleminin yaygınlaştırılmasına ön

ayak olduğu için sorunlu bir haber olarak karşımızda durmaktadır.

4 Nisan 2019 tarihli *Yeni Akit* gazetesi, bu defa CHP İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Ekrem İmamoğlu'nu hedef alan bir haber yapmıştır. Hakarete varan bir şekilde kurulan haberin dili, Ekrem İmamoğlu'nun Anıtkabir ziyaretinin "sinsiliği"-ne gönderme yapmaktadır:

VENEZUELA'DAKİ MUHALFİF LİDER GİBİ KENDİ KENDİNİ BAŞKAN İLAN ETTİ

Sinsi Ekrem İmamoğlu'nun maskesi Anıtkabir'de düştü

■ Zillet ittifakının İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Ekrem İmamoğlu, seçim kampanyası boyunca sakinliğiyle dikkat çekti. Ancak ne okuyuşa seçim gecesi son anda yine geçimsizlikle oldu... Birden ortalağa fırlayan İmamoğlu, önce rakibi Binali Yıldırım'dan başkanlığını teklif etmesini istedi. Ardından her vesayet olayında olduğu gibi CHP'nin bir numaralı istisnar yeri olan Anıtkabir'de soluğu aldı. Burada da rahat durmayan İmamoğlu, teadmülleri ve Milli Savunma Bakanlığı'nın uyarılarını dikkate almayarak Özel Defterne kendisini "İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı" olarak yazarak, ilan ederek bir fail durumuna ortaya çıkardı.

PANİKLE MAZBATAYI İSTEDİ
Tüm bu olup bitenler akıllara ABD'nin desteğiyle dost Venezüelada yapılacak istisnar darbeyle akıllara getirdi. Orada da muhalif lider Guaido, tüm dünyaya aptal zannederek kendi kendi ni Devlet Başkanı ilan etmişti. CHP'nin adayı İmamoğlu'nun Anıtkabir'deki iğ-güzarlığına tüm kesimlerden tepki yağarken o, iyi daha ileriyeye götürerek İstanbul'da seçimlere yapılacak itirazları kaale almayarak YSK'dan derhal mazbatayı kendisine vermesini istedi.

CELİK İSTİSMAR ETMİŞTİR
Bu arada, AK Parti Siyasetçi Ömer Çelik, Ekrem İmamoğlu'nun Anıtkabir ziyaretinde Anıtkabir Defteri'ne atıldığı imzada istismana yönelik bir ifade ortaya çıktığını söyledi. YSK'nın kesin kararını vermediğini, tiraz sürecinin devam ettiğini hatırlatan Çelik, "Herhangi bir kimseye yetki ya da mazbata verilmemiştir ama buna rağmen CHP adayı ortaya çıktığında imzasını atarken İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı diye imzasını almıştır. Anıtkabir ziyaretlerini bir takım kişisel çıkarlar için kullanılmak, doğrusu saygı duyulacak bir tavır değildir ve bir istismardır" dedi.

Yıldırım: Yangından mal mı kaçırıyorsun?
■ CHP Adayı Ekrem İmamoğlu ile istisnada sadece 27 bin oy farkı olan AK Parti Adayı Binali Yıldırım, dün bir kez daha kameraların karşısına çıkarak tiraz değerlendirdi. Hükümetin devam ettirdiği vurgulayan Yıldırım, şöyle konuştu: "İmamoğlu yangından mal kaçırıcısına 'Mazbatayı verin, mazbatasını verin' diyerek hep hep zıplıyor. Pâtrve YSK. Mazbatayı kime verilecek başkan odur. Şimdi soruyorum Sayın İmamoğlu, elinde mazbatanın var mı? Yok. O halde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı yazarak sağa sola gitmenin, orada burada hava sitmansın ne anlamsız var?"

Haber 24: Yeni Akit 4 Nisan 2019

Haberde Ekrem İmamoğlu için kullanılan "sinsi" ve "maske" gibi sözcükler, İmamoğlu'nu aşağılıkken aynı zamanda hedef de göstermektedir. Haber yazım kurallarına da uygun olmayan bu yaklaşım, 31 Mart seçimlerinin ardından daha da yoğunlaş-

mıştır. Batı düşmanlığı ve şeytanlaştırmanın bir arada görüldüğü bir başka haberle ise yine *Yeni Akit*'te karşılaşılmıştır. "Bizans'ın intikamını CHP alıyor" başlığıyla verilen haberde Bilecik Belediyesi'nin şehirdeki minyatürleri toplaması işlenmiştir. Haber, CHP "zihniyetinin" uygulamalarının işgalcileri dahi aratmadığı yorumuna dayandırılmıştır. Dikkatle bakıldığında bu haber, Batı kültür ve normlarının CHP'de bütünleştirilerek CHP'yi Batı uygarlığının mirasçısı olarak göstermekte ve toplumun muhafazakâr-milliyetçi kesimlerine dönük hedef gösterme pratiğine dönüşmektedir. *Yeni Akit* ve benzeri gazeteler genellikle herhangi bir olayı haberleştirirken veri olarak muhafazakâr cenahın verili sağduyusu ile komplo teorilerine ve rivayetlerine yaslanır. Bu sayede toplumsal bilince birtakım tarihsel dayanaktan ve gerçeklikten uzak rivayetler tarafından işlenmiş varsayımlar bu tür haberler yoluyla pekiştirilir. Özellikle muhafazakâr İslamcı cenahın ileri gelenlerinin yıllardan beri laik-seküler Cumhuriyet'e dair negatif varsayımları mutlak gerçeklik olarak anlatılıp bu tür haberlerde delil olarak kullanılır. Bu haber de buna benzer bir habercilik pratiğinin tipik örneklerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır:

Bizans'ın intikamını CHP alıyor

CHP'den Bilecik Belediye Başkanı seçilen Semih Şahin'in ilk işi belediye çevresindeki Osmanlı dönemine ait minyatürleri ve gravürleri kazıtmak oldu.

■ **MİLLETE** hizmet etmekten ziyade sovenist hareketlere imza atan CHP'li belediye başkanları yine şaşırtmadı. Ucuz hareketlere zaman ayırmaktan esas işlerine odaklanamayan CHP'li belediyeler furçasına Bilecik de katıldı. CHP'den Bilecik Belediye Başkanı seçilen Semih Şahin'in ilk işi, işgal kuvvetlerinin bile yapamayacağı bir cüretle Osmanlı dönemine ait minyatür ve gravürleri kaldırmak oldu. Bu saygısızlık tepkilere yol açtı. •8DE

Haber 25: Yeni Akit 16 Nisan 2019

Haber metninde geçen “intikam”, “şovenist”, “ucuz” gibi sözcüklerle haber daha da kışkırtıcı bir hale bürünmüştür. Normal koşullar altında haberde herhangi bir sıfat kullanmak dahi habercilik etiğine aykırıdır. Ancak bu haberde hakaret ve itham barındıran sıfatlar dahi herhangi bir dayanak olmaksızın rahatça kullanılmıştır. Haberde kullanılan bu sıfatlarla üretilen Batı düşmanlığı üzerinden CHP belediyelerinin hedef gösterildiği ya da şeytanlaştırıldığı görülmektedir.

Yeni Akit gazetesine benzer bir yayın çizgisi izleyen *Yeni Şafak*'ta da aynı içerikte haberlere rastlamak mümkündür. Rapor kapsamında tarama yapıldığında özellikle seçim öncesi ve sonrası muhalefet partilerinin ve liderlerinin şeytanlaştırılarak hedef gösterilmesi sıklıkla görülmüştür. Yine siyasetçilerin “terör” ve “terör destekçiliği” üzerinden hedef alındığı bu haberlere aşağıda örnekler verilecektir:

İmamoğlu'na FETÖ desteği

PKK'lı Besa Hozat'ın açıklamasının ardından CHP İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Ekrem İmamoğlu'na bir destek de FETÖ'den geldi. Firari terörist Emre Uslu, İmamoğlu'na FETÖ ve HDP'nin destek vereceğini söyledi. Terörist Uslu, "İmamoğlu, 31 Mart'ta FETÖ sayesinde oylarını artırdı" dedi.

Terör örgütleri, CHP İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Ekrem İmamoğlu'na desteklerini pes pes açıklıyor. PKK'lı Besa Hozat'ın ardından bir açıklama da terör örgütü FETÖ üyesi Emre Uslu'dan geldi. Firari terörist, İmamoğlu'nun 31 Mart seçimlerinde oylarını terör örgütü sayesinde artırdığını ileri sürdü. İmamoğlu'na destek mesajı veren terörist Uslu, "FETÖ olmasa İmamoğlu konuşulmazdı" dedi.

FETÖ OLMASAYDI GÜNDEM OLMAZDI!

FETÖ'cü terörist Emre Uslu, İmamoğlu'na destek videosu yayınladı. Uslu, "Neresinden bakarsanız bakın, Ekrem İmamoğlu'nun 31 Mart'ta kazanmasında FETÖ'cülerin oyu, en az HDP'nin oyu kadar stratejik olmuştur. FETÖ oy vermeseydi Ekrem İmamoğlu bugün gündem bile olmayacaktı."

Sadece cemaat için değil, Türkiye için güzel olacak" dedi.

İMAMOĞLU'NA TAKTİK VERDİ

Uslu sözlerinin devamında, "Çok güzel olacak. Ekrem İmamoğlu'nun dediği gibi Türkiye için çok güzel olacak" diye konuştu. 29 Mayıs'ta paylaştığı köşe yazısında İmamoğlu'nun mağduriyet algısının dağılmaya başladığını ifade ederek uyandı bulunan Uslu, "İmamoğlu'nun kazanmasının önemli olduğunu bilen ve bunu gönülden isteyen biri olarak İmamoğlu ve çevresini uyarmayı borç biliyorum. Bu yüzden de bu uyarı yazısını kaleme alıyorum. Bu gidsatı durdurmak elinizde. İmamoğlu'nun bu cendereden kurtulabilmesi için önce AKP'nin iftira kampanyasına uğramış mağdur kesimlerle kucaqlaşması gerekiyor" ifadelerini kullandı.

■ MEHMET SAKIR SARAC
İSTANBUL

Haber 26: Yeni Şafak 5 Haziran 2019

Hükümet yanlısı muhafazakâr İslamcı gazetelerde yaygın bir pratik olan kanıt ya da belge sunmadan siyasilere hedef alınmasına yukarıdaki görsel örnek gösterilebilir. İmamoğlu'nun belediye başkanlığı seçiminde hem terör örgütü PKK'dan hem de geçmişte hizmet hareketi olarak tanımlanan ve 15 Temmuz 2016'daki başarısız darbe girişiminden sonra "FETÖ" olarak adlandırılan "terör örgütü"nden destek aldığı gazete haberinde işlenmiştir. *Taraf* gazetesi eski yazarı Emre Uslu hakkında kesinleşmiş bir mahkeme kararı olmamasına rağmen kendisinden "firari terörist" olarak bahsedilmesi öncelikli olarak gazetenin kendisini mahkeme yerine koyarak bir yargısız infaz yapma örneği olarak görülebilir. Ayrıca Uslu'nun bir açıklaması üzerinden İBB Başkan Adayı İmamoğlu'na "FETÖ desteği" kesin bir bilgi olarak sunulmakta ve Uslu'ya atfedilen "terörist" nitelemesi bir anlamda İmamoğlu'na da bulaştırılmaya çalışılmaktadır. Bu vesileyle İmamoğlu, seçmenleri karşısında itibarsızlaştırılmaya çalışılmakta ve kriminalize edilmektedir.

► S-400 VE ÜLKEMİZE YÖNELİK KUSATMADA MUHALEFET, ABD, FETÖ VE PKK TEK CEPHE

SAVUNMASIZ TÜRKİYE İSTİYENLER

CHP, İyi Parti, HDP ve FETÖ birleşip, ABD ile paralel olarak Türkiye'yi tehditde basıldı. ABD ile aynı dili konuşan muhalefet partileri, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de doğalgaz arayışını durdurmasını, Rusya'dan 5-400 almaktan vazgeçmesini istiyor. Türkiye'yi "keriden vuranlar" Mehmetçik'in Irak'taki Pence hareketına bile destek vermedi.

ÖNCELİK F-35 DEĞİL S-400

Türkiye, ABD'nin isteğiyle sadece S-400 ve F-35 teminini tercih etmedi. Bununla birlikte S-400'ü öncelikli S-400'ü tercih etti.

Tarih Sizi Yazacak

■ AB'den 5-400 almaktan vazgeçmeyen Türkiye'yi F-35 programından çıkarmaya ve Türk silahları için dışarıya varacağı kadar tehdit ediyor. CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu, "Tarih ilerledikçe silahlı silahsız olumsuz olmaz" diyor. Türkiye, ABD'nin 5-400'ü temin etmeye istediği kadarını almayı istiyor.

Türkiye Sessiz Mi Kalsın

■ Muhalefet konuşmadıkça Doğu Akdeniz'de NATO ve Türkiye'nin istediği gibi bir durum oluşmayacak. ABD, FETÖ ve PKK ile aynı dili konuşan muhalefet partileri, Türkiye'yi "keriden vuranlar" Mehmetçik'in Irak'taki Pence hareketına bile destek vermedi.

Cephe Kimler Var

Muhalefet çok sayıda birleşim halinde olduğu görülüyor. ABD, FETÖ ve PKK ile aynı dili konuşan muhalefet partileri, Türkiye'yi "keriden vuranlar" Mehmetçik'in Irak'taki Pence hareketına bile destek vermedi.

Türkiye'nin tarafı belli

CHP, İyi Parti ve HDP ABD'nin isteğiyle sadece S-400'ü tercih etti. Bununla birlikte S-400'ü öncelikli S-400'ü tercih etti.

ABD, FETÖ ve PKK ile aynı dili konuşan muhalefet partileri, Türkiye'yi "keriden vuranlar" Mehmetçik'in Irak'taki Pence hareketına bile destek vermedi.

Haber 27: Yeni Şafak 9 Haziran 2019

9 Haziran tarihli yukarıdaki *Yeni Şafak* haberi, bu sefer tüm muhalefeti terör ve Batı destekçiliğiyle itham etmiştir. “Savunmasız Türkiye İsteyenler” başlığıyla verilen haberin üst başlığı “S-400 ve Ülkemize Yönelik Kuşatmada Muhalefet, ABD, FETÖ ve PKK Tek Cephe” biçimiyle kurulmuştur. Bu haberde de yine Batı düşmanlığı ve muhalefetin hedef gösterilmesi eş zamanlı ilerlemiştir. Metinde Türkiye’nin karşısında bulunan cephe ABD, İsrail, Yunanistan, Kıbrıs Cumhuriyeti, Mısır gibi ülkelerle açıklanmış; muhalefetin FETÖ ve PKK ile birleşerek bu cepheye hizmet ettiği savunulmuştur. Yine hiçbir somut delile dayanmaksızın oluşturulan bu haber de toplumun önemli bir kısmının destek verdiği muhalefeti şeytanlaştırdığı gibi gazetecilik meslek ilkelelerini de ihlal etmiştir.

Toplumsal muhalefeti hedef gösteren ve yargılama süreçleri beklenmeden insanları hükümlü ilan eden şeytanlaştırıcı söylemin ele alındığı bu bölümü destekleyecek bir diğer inceleme konusunu “terör destekçiliği” oluşturmaktadır. Özellikle AKP ve MHP’nin kurduğu Cumhur İttifakı tarafından “beka” sözcüğü ile somut hale getirilen bu iddia, bu ittifaka mensup olmayan tüm toplumsal unsurların Türkiye’deki “istikrarı” sarstığı ve terörize ettiği yönündeki ithamlarla biçimlendirilmektedir. Bir genel seçim niteliği taşımayan mahallî seçimler boyunca bu söylemin tırmandırılması en çok tartışma yaratan hususlardan birisi olmuştur.

6) “Terör Destekçiliği”

2018 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri sürecinde de karşılaşılmış bir ayrımcılık türü olan ‘terör destekçiliği’, egemen değerlerin dışında bir varoluşa, fikir dünyasına, politik anlayışa ve eylem alanına sahip muhatapları kriminalize eden bir tutumu yansıtmaktadır. Bağımsız İletişim Ağı’nın (BİANET) düzenli aralıklarla yayınladığı el kitapları arasında bulunan “Barış Gazeteciliği” isimli yayında bu ayrımcılık türü, kaçınılması gereken ifadelere de vurguda bulunularak anılmaktadır. Kitabın yazarı Sevda Alankuş’a göre taraflarla ilgili olarak kullanılan “terörist”,

“ekstremist,” “fanatik” ve “kökten dinci” gibi kötüleiyici etiketler her daim hegemonik olan tarafından “ötekilere” yapıştırılmış etiketlerdir. Gazetecinin taraf tutmaması gerektiği düşünöldüğünde, bir gazetecinin bu ifadeleri kullanması bu gerekliliğın ihlali anlamını taşır (Alankuş, 2016: 112). Türkiye’deki gerilimli siyaset dili ve ittifaklar şeklinde hizalanan politik arena göz önüne alındığında, farklı görüşte olan tarafların birbirlerini “terör destekçiliği” ile itham etmesi ve kriminalize etmesi sık rastlanır hale gelen bir durumdur. Bu ortamı, böylesi gerilimli ve kutuplaşmış ortamlarda tarafların en kolay olanı seçerek kendilerini askeri, politik liderlerin görüşlerini tekrarlama eğilimi göstermesi sağlamaktadır (Alankuş, 2016: 110).

Yerel Seçim boyunca karşılaşılan ve birazdan paylaşılacak bu örneklere rağmen, yine de, pek çok haber kuruluşunda terörize edici ve kriminalleştiren dilden duyulan rahatsızlığın sıklıkla dile getirildiği gözlemlenmiştir. Özellikle bazı siyasetçiler, başkan adayları ve köşe yazarlarında görölen bu talep, barış gazeteciliğini olanaklı kılmaya dönük bir çaba içermektedir. Ayrıca, bu talebe rağmen bütün yoğunluğuyla üretilen ayrımcı ifadelerin ne etik ne de “pragmatik” açıdan bir karşılığının bulunmadığına, hatta seçmen tarafından bu dile itibar edilmediğine dair görüşlerden de bahsetmek mümkündür.

CHP Antalya’da bir HDP izi daha

■ CHP’nin Antalya Kepez Belediye Meclisi üyesi adayları arasında, HDP’nin ittifak kurduğu SYKP üyesi Mustafa İlhan’ın da yer aldığı ortaya çıktı. İlhan’ın sosyal medya paylaşımlarında Öcalan fotoğraflarına yer verdiği göröldü. » 18’de

Haber 28: Hürriyet 21 Mart 2019

Yukarıda bulunan ve *Hürriyet*'e ait olan haberde CHP'nin Antalya Kepez Belediye Meclisi üyeleri arasında HDP'nin ittifak kurduğu Sosyalist Yeniden Kurtuluş Partisi'nden (SYKP) bir üyenin yer aldığı belirtilmektedir. Söz konusu üyenin Öcalan paylaşımlarında bulunduğu bilgisine yer verilen haberde, bu fiil üzerinden "CHP Antalya'da bir HDP izi daha" başlığı atılmaktadır. Anılan fiil itibarıyla "suçun şahsiliği" ilkesine ve üyenin bir soruşturma geçirip geçirmediğine değinilmeden, hem HDP kriminalize edilmekte, hem de HDP'li bir temsilcinin bir başka partideki varlığı "üzerine gidilmesi gereken bir iz" olarak "terör destekçiliği" ile eşleştirilmektedir.

Soyer'den FETÖ ve PKK'ya can simidi

CHP, İyi Parti ve HDP ittifakının İzmir adayı olan ve seçimleri kazanan Tunç Soyer, yapacağı ilk işi açıkladı. Soyer, terör bağlantısı olduğu gerekçesiyle KHK ile atılan memurları zabita yapacağını söyledi. Soyer, "Sadecce üç büyükşehirde değil, Türkiye çapında umudumuzu büyötmek için elimizden geleni yapacağız. Bedel ödemek gerekirse buna da hazırız" dedi. **11'de**

Haber 29: Aydınlik 11 Nisan 2019

"Terör destekçiliği" ithamı konusundaki bir başka örneği *Aydınlık*'ın 11 Nisan 2019 tarihli haberi teşkil etmektedir. Haberde, o dönem CHP'nin İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı olan Tunç Soyer'in Kanun Hükmünde Kararname (KHK) sonucu işten uzaklaştırılan memurlara ilişkin açıklamasına yer verilmektedir. Soyer, söz konusu memurları seçimi kazandığı takdirde zabita yapacağını dile getirmektedir. Ancak haberin başlığında bu beyanat "Soyer'den FETÖ ve PKK'ya can simidi" şeklinde sunulurken, Soyer'in terör örgütlerine destek verdiği şeklinde öne çıkarılmıştır. Ayrıca, Soyer'in yaptığı açıklamada böyle bir vurgu belirtilmemesine karşın, haberin ilk cümlesinin sonunda yer alan "yapacağı ilk işi açıkladı" ifadesi Soyer'in bunu yapmak için "fırsat kolladığı" şeklinde bir anlam aktarmaktadır.

Komünist Maçoğlu mazbatasını yarın alacak

Terörist bapı Öcalan'ın doğum gününde mazbata istemeye giden TKP'li Maçoğlu, işi siyasi şova dönüştürmedi.

ANKI 04.04.2019 - 14:35

haberler.com.tr

WhatsApp ile paylaş

Kasın olmayan sonuçlara göre Tunceli Belediye Başkanlığı'nı kazanan Türkiye Komünist Partisi (TKP) adayı Fatih Mehmet Maçoğlu, Tunceli Belediyesi önünde beraberindeki partililerle birlikte açıklama yaptı.

Maçoğlu açıklamasında, seçimlerde belediye başkanlığı'nı kazandıktan sonra mazbatasını almak için seçim kuruluya görümler yaptığını söyledi.

"MAZBATAYI ALAMIYORUZ"

Görümlerine rağmen mazbatasını alıp göreve başlamadığını dile getiren Maçoğlu, "Şubat günü 18.00'ten beri işe seçim kuruluyla yaptığımız işbirliklere rağmen bir türlü, her ne sebepten bilemiyoruz ama mazbatayı alamıyoruz." dedi.

Mazbatanın verilmesini ertelenmesi için kente güvenlik ve personel sorunu olmadığı savunulan Maçoğlu, mazbatasının verilmesi sürecinde ihmal olanları tespit etmeleri halinde suç duyurusunda bulunacağını sözlerine ekledi.

Haber 30: Ensonhaber 4 Nisan 2019

Ensonhaber'in 4 Nisan 2019 tarihli haberinde Türkiye Komünist Partisi'nden (TKP) aday olan ve seçimi kazanan Fatih Mehmet Maçoğlu'nun mazbatayı ertesi gün alacağına yer verilmiştir. Haberde, Maçoğlu'nun mazbatanın kendisine verilmediği ve bekletildiği yönündeki ifadelerle yer verilmesine rağmen, bu durum, Maçoğlu'nun mazbata almayı "Öcalan'ın doğum gününe denk getirmek" amacıyla yaptığı iddia edilmiştir. Kendisine PKK tarafından adaylıktan çekilme çağrısının da yapıldığı Maçoğlu, haberde iddia edilen türde hiçbir beyanı olmamasına rağmen "Öcalan'ın doğum gününde mazbata alıp şov yapacaktı" ifadeleri üzerinden "terör destekçiliği" ile itham edilmiştir. Burada da yine herhangi bir açıklamaya ve kaynağa dayanmadan bir varsayımda bulunularak haberin öznesi olan kişiyle ilgili olarak niyet okuması yapılmakta ve söz konusu kişi hedef gösterilmektedir.

İktidar yanlısı medyanın Millet İttifakı'nı ya da HDP'yi terör destekçisi olarak sunması sıklıkla gözlemlenen bir olgu olmuştur. Bu yöntemin bir başka görünümü, terör örgütlerinin Millet İttifakı veya HDP'ye sunduğu desteği ima eden haber metinleridir. Haberlere göre Batı merkezli terör örgütleri Türkiye'nin beka-

sını gölgelemek için özellikle PKK'yı ve onun "siyasi uzantısı" HDP'yi kullanmaktadır. Bu minvalde HDP'nin seçim çalışmaları PKK ile bağlantılandırılmış ve HDP'nin seçim çalışmaları dahi provokatörlük olarak haberleştirilmiştir. En demokratik seçim çalışması hakkı dahi kriminal bir faaliyet olarak yaftalanan HDP, bu süreçte neredeyse sadece terörist/terörizm ifadesiyle haber ve yorum metinlerinde yer almamıştır.

Provokatör temizliği

Erzurum merkezli 3 ilde düzenlenen operasyonda, 31 Mart Mahalli İdareler Genel Seçimleri öncesi terör örgütü adına faaliyetlerde bulunup HDP lehine propaganda yaptıkları öne sürülen 17 zanlı yakalandı. İstihbaratı değerlendiren İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri, bazı zanlıların seçimler

öncesi terör örgütü adına faaliyetlerde buldukları, HDP lehine propaganda yaptıkları ayrıca Ayn el-Arab (Kobani) olayları sırasında yurt içinde bazı kamu kurumları ve araçlarına zarar verdiklerini belirledi. Tespit üzerine takibe alınan zanlılara yönelik Erzurum'un Tekman ilçesindeki 9 mahalle ile İstanbul ve Tekirdağ'da belirlenen adreslere

es zamanlı operasyon düzenlendi. Özel hareket polislerinin desteğiyle düzenlenen operasyonda 17 zanlı gözaltına alındı. Operasyonda, 6 pompalı tüfek, bu silahlara ait mermiler, örgütsel doküman ve dijital materyaller ele geçirildi. Erzurum Terörle Mücadele Şubesine getirilen zanlıların işlemlerinin sürdüğü belirtildi. ■ ERZURUM

Haber 31: Yeni Şafak 1 Mart 2019

Yukarıdaki görsel, açıkça HDP'yi terör örgütü adına faaliyet yürüten bir siyasi parti olarak temsil etmekte ve partinin seçim çalışmalarına katılanlara yönelik kolluk güçlerinin operasyonunu "Provokatör temizliği" şeklinde tanıtmaktadır. Dikkat edileceği gibi bu durum, haberlerde HDP'nin şeytanlaştırılma süreciyle de yakından ilgilidir. Haber metinleri iktidara muhalif partilerin hem terör destekçiliği yaptığını hem de terör örgütlerinden destek aldığını ima eden bir bakış açısıyla yazılmaktadır. Hiçbir somut delil olmaksızın anayasal siyasal bir partinin ve onun çalışanlarının terör faaliyetleri yürütme suçlamasıyla haberleştiril-

mesi gazetecilik meslek ilkeleri bakımından da hukuki açıdan da oldukça sorunludur. Medya, seçim sürecinde iktidarın kutuplaştırıcı, ötekileştirici ve şeytanlaştırıcı söylemini bu haberler yoluyla yeniden üretmiştir.

“Suçun şahsiliği ilkesi”ne çok konuşulacak iki örnek daha...

Hapisteki HDP’li vekilin ağabeyi AKP’den aday

Birinci örnek Hakkari’den... AKP’nin Yüksekova Belediye Başkan Adayı Teoman Zeydan’ın bir kardeşi HDP’den vekildi, şimdi PKK’ya yardımdan hapiste... Bir diğer kardeşi ise teröristi. Dağda öldürüldü

1 **AKP’li aday**
ARKASINDA ASİRET DESTEĞİ VAR
AKP’li aday Teoman Zeydan, asiret bağlantısı nedeniyle en güçlü aday.

2 **Hapisteki kardeşi**
8 YIL YATACAK
Hapisteki HDP eski milletvekili Abdullah Zeydan.
YÜKSEKOVA Belediye Başkan Adayı Teoman Zeydan’la ilgili durum şöyle: Kardeşi Yücel Zeydan PKK’nın dağ kadronuna katılmıştı. Mehmetçiğe kurşun sıkan Yücel Zeydan 2007 de tutulmuştu öldürüldü. TEOMAN Zeydan’ın bir diğer kardeşi Abdullah Zeydan ise 11 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Örgüte yardımından 5 yıl, “PKK’na tükürüğünde boğaz” sözleri nedeniyle de 3 yıl hapis verdi. Şimdi Edirne Cezaevi’nde.
Bayg ÖZTÜRK’ün haberi sayfa 11 de

3 **AKP’li meclis üyesi adayının yeğeni terörist**
YÜKSEKOVA’da belediye meclis üyesine aday olan Hüsriye Öner’in yeğeni Nizam Öner’in, PKK’nın Habur sorumlusu olduğu ortaya çıktı. Öner yönettiği birliğe geçen hafta 2 askerimizi şehit etmişti. S.11 H. Öner

Haber 32: Sözcü 23 Mart 2019

23 Mart 2019 tarihli *Sözcü* haberi, suçun şahsiliği ilkesine ilişkin genel bir eleştiri yapma gayretinde bulunmasına rağmen, bu durumu, “suçlu” kişinin partisi ve “suça konu” kişiye yakınlığıyla eşleştirerek sayfalarına taşımıştır. Gazetenin o gün birinci sayfasında manşetten de verilen bu haberde iki ayrı örnekten söz edilmektedir. Birinci örnekte AKP’nin Yüksekova Belediye Başkan Adayının kardeşi olan Abdullah Zeydan’ın PKK ile ilgili sözleri nedeniyle hapiste bulunduğundan söz edilmekte ve söz konusu kişi “HDP’liliği” ile tanımlanmaktadır. İkinci örnekte ise, PKK’nın Hakurk sorumlusu olduğu belirtilen kişi, “AKP’li meclis üyesinin terörist yeğeni” ifadesiyle ön plana çıkarılmaktadır. Haberde örnek olarak iletilen iki isim de kişisel ve kurumsal kimlikleri yerine, suç unsuruna konu kişilerle ilişkilendirilmiş ve bir eleştiri amaçlanmasına rağmen suçun şahsiliği ilkesine zarar

veren bir habercilik örneği sergilenmiş, haberin bağlamından koparılmasına neden olunmuştur.

Hain darbe girişimine ilişkin mart ayında 14 ilde sanık sayılarıyla öne çıkan 29 davaya bakılacak.

Hainler hesap veriyor

FETÖ'nün 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminin ardından yurt genelinde cumhuriyet başsavcılıklarınca başlatılan soruşturmalar sürerken, açılan davalardaki yargılamalar da devam ediyor. Mart ayında 14 ilde gerek sanık sayılarıyla öne çıkan, gerekse kamuoyunda önem taşıyan 29 dava görülecek. Bu davalarda bin 843 kişi yargılanacak. FETÖ'nün darbe girişimine ilişkin sanık sayılarıyla öne çıkan 5 ilde 9, örgütün yapılanmasına yönelik ise 11 kentte 20 dava görülecek. Darbe teşebbüsüyle ilgili davalarda bin 188, FETÖ/PDY'ye yönelik davalarda da 655 sanık hakim karşısına çıkacak.

Bu kapsamda, FETÖ'nün 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminde Genelkurmay Başkanlığındaki eylemlere ilişkin, aralarında sözde yurtdışı temsilci üyelerinin de yer aldığı

224 kişinin yargılanmasına 1 Mart'ta Ankara 17. Ağır Ceza Mahkemesinde devam edilecek. İstanbul 34. Ağır Ceza Mahkemesinde aynı gün, FETÖ'nün darbe girişiminde Atatürk Havalimanı'nı işgal girişimi ve burada çıkan olaylarda 2 kişinin şehit edilmesine ilişkin, 77'si tutuklu 159 sanığın yargılandığı dava görülecek. Ankara'da martta, FETÖ'nün darbe girişiminde komuta merkezi olarak kullandığı Akıncı Üssü'ndeki eylemlere ilişkin 475 sanığın yargılandığı, örgütün 15 Temmuz'da Kara Kuvvetleri Komutanlığındaki (KKK) eylemleriyle ilgili 142 kişinin hakim karşısına çıkacağı ve darbe teşebbüsü sırasında Gölbaşı'ndaki Özel Kuvvetler Komutanlığı'nın (ÖKK) ele geçirilmesi faaliyetlerine ilişkin 68 sanığın yargılandığı davalara devam edilecek.

Haber 33: Yeni Akit 1 Mart 2019

Terör destekçiliği ithamının önemli bir boyutunu da masumiyet karinesinin ihlali oluşturmaktadır. Hukuksal altyapının sarsıldığı ve insanların, haklarında herhangi bir hüküm verilmeden aylarca hapisanelerde tutulduğu bir ortamda masumiyet karinesi, hem insan hakları ihlalleri, hem de haberdeki söylem açısından zarar gören bir unsurdur. Yukarıda yer alan, *Yeni Akit*'in 1 Mart 2019 tarihli haberi 15 Temmuz 2016 darbe girişimi çerçevesinde görülen davalardan birisine yer vermiştir. Haber metninde de, gerçekleşen olayın bir “yargılama” olduğuna ve başsavcılıkların yaptığı soruşturmalara bizzat ilgili sözcüklerle değinilmesine rağmen, başlık “Hainler hesap veriyor” şeklinde atılmıştır. Hukuksal sürecin devam ettiği, herhangi bir hükmün verilmediği bir sürecin varlığına haber metninde dahi yer verilmesine rağmen başlığın bu şekilde atılması hem haberi bağlamından koparıp başka bir yere taşımakta, hem de yargılamanın öznesi olan kişiler açısından masumiyet karinesinin açıkça ihlaline yol açmaktadır.

Özellikle 15 Temmuz 2016'da gerçekleşen başarısız darbe girişiminden bu yana terör destekçiliği açık bir şekilde hukuki delil olmaksızın farazi bağlantılar ve dayanaktan yoksun ve kim tarafından yapıldığı pek de umursanmayan ihbarlarla muhaliflere yapılandırılan kalıcı bir yafta haline gelmiştir. Bu yafta, aynı zamanda iktidarın muhalifleriyle ölçsüz bir siyasi mücadele taktiği olarak yaygınlaşmıştır. Bu taktik en çok da iktidar yanlısı medya üzerinden işletilmektedir. Bu medya organları arasında Yeni Akit öne çıkmaktadır. Medyadaki ayrımcı söylemin, bireysel hak ihlallerinin kritik ve yakıcı boyutlarından birisi olan terör destekçiliği konusu yukarıda anılan örneklerle ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sıradaki bölümde, bizzat gazeteciliğin ve bu fiilin en değerli çıktısı olan haberin kriminalize edilmeye çalışıldığı örneklerle yer verilecektir.

7) Gazetecilik Faaliyetlerine Yönelik Ayrımcılık

AKP iktidarı döneminde medya organlarının sahiplik yapısına müdahale edilerek, gazetelerin yöneticilerine talimatlar verilerek, gazetecilere nasıl gazetecilik yapılacağına dair direk-

tiflerde bulunularak medyanın üretim ilişkileri şekillendirilmeye çalışılmıştır. Diğer yandan doğru ve güvenilir kaynaklara dayanarak habercilik yapan gazeteciler baskı, gözetim, hapis cezası gibi yollarla cezalandırılarak ya da bu gazeteciler hedef gösterilip itibarsızlaştırılarak gazetecilik mesleği neredeyse tümüyle etkisiz hale getirilmeye çalışılmıştır. Bu gazeteciliğin itibarsızlaştırılarak etkisiz hale getirilme yollarından birisi de gazetecilik faaliyetlerine yönelik ayrımcılıktır. İktidarın eylem ve icraatlarına yönelik eleştiride bulunan pek çok haberci bu dönemde hem iktidarın hedefi haline gelmiş, hem de sosyal medyadaki bot hesaplar ve trol orduları tarafından hedef haline getirilmiştir. Bunun yanı sıra Çorlu tren kazası ve Giresun'un Eynesil ilçesinde şaibeli bir şekilde ölen/öldürülen Rabia Naz Vatan'ın ölümü/öldürülmesi olayının araştırılmasına benzer hassas konularda haber yapmak mahkeme kararıyla hemen yasaklanmış, bu konuda haber yapan muhabirler gözetim altına alınmış ya da haklarında soruşturma açılmıştır. Bu tür konular, bir yandan gazeteciler üzerindeki baskıyı derinleştirirken, diğer yandan gerçek habere olan ihtiyacı arttırmıştır.

Bu rapor kapsamında incelenen dönemde de özellikle iktidar yanlısı medyanın gazete haberlerinde, AKP'ye destek veremeyen medya kuruluşlarının ya da bu kuruluşlardaki gazetecilerin de hedef alındığı gözlemlenmiştir. Burada da önceki başlıkta işlenen konulara benzer şekilde gazeteciler "terör yandaşı" ya da "ülkeyi bölmeye/güçsüzleştirmeye çalışan dış güçlerin kuklası" şeklinde haberleştirilmiştir. Haber metinlerinde hem medya kuruluşları tümüyle, hem de gazeteciler ayrı ayrı hedef alınmışlardır. *Yeni Akit* gazetesinin aşağıdaki haberi, hem gazetecileri hem de medya kuruluşlarını hedef göstermesi bakımından önemlidir:

MEDYA TERÖRÜNE NE ZAMAN DUR, YETER DENECEK?

MUSTAFA ULU/KONYA/Bir ülkenin huzuru, güvenliğinin sağlanması, insanları arasında düşmanlıkların olmaması, ülkesini yöneten iktidarlara sevgi ve itaatle bağlı kalmaları ile ancak sağlanabilecektir. Bu kesin ve hayati bir gerçek olduğu için, ülkeyi yönetenlerin de sorumlulukları, çok çalışmaları ve hatta hiçbir ihmal ve gevşekliğe fırsat vermemesi gerekmektedir. Her nerede olursa olsun ve kimden ne şekilde yapılırsa yapılsın, kardeşliğimize, birliğimize uzanan eller anında cezalandırılmalıdır. 18 yıldır iktidarda olan Cumhurbaşkanımız ve ekibi, 100 yıllık parti olduklarını iddia eden hatta Atatürk istismarcılığından başka laf edemeyen CHP, Cumhurbaşkanımızın ifadesiyle ülkemizde bir dikili ağacı dahi olmayan bu insanlara (yapmadıkları gibi yüz senedir engel oldular) rağmen AK Parti iktidarlara, yüz aklıyla

başardılar Allah'ın izniyle...

İşte bunun için, ülkemizin partileri ve dışarıdaki bazı partiler ve icraatları içeriden ve dışarıdan görsel medya ve yazılı basın vasıtasıyla ülkemizdeki kalkınmayı, birlikteliği hazmedememektedirler... Fox TV ve malum sahibi dışarıdaki gazete kin ve düşmanlık, yalan haber ve iftiraya da devam etmektedirler. TV'lerdeki diziler ayrı bir facia, kim dur diyecek bu yıkıcı, bölücü yayınları. Bu yazma neden olan kişi yankından tanıdığım bir kişi. 50 yıldır tanıyorum. Camiden çıkınca, gazete bayiiinden aldığım iki Akit gazetesini elimde görünce bana "Niçin Sözcü okumuyorsun Mustafa Bey!? Akit gazetesi Tayyipçi, Tayyip ise Amerikancı" demesin mi? Bir anda tepki vermek zorunda kaldım.

- Sen ne söylüyorsun? Ne söylediğini biliyor musun? Senin okuduğun gazetesinin sahibi yurt dışına kaçtı, aranan vatan

dıştırmıştır. Seyrettiğin TV Fox da Amerikan TV'si dedim. Süraden biri olan 50 yıldır tanıdığım ilkokul mezunu bu şahsın kafasına bunları kim soktu? Ve bana şöyle diyordu; "Tayyip ABD'de Yahudilerden plaket aldı. Cumhurbaşkanlığı çalınan oylarla kazandı. Şimdi de 31 Mart'ta CHP'nin oylarını çaldırdılar."

Şimdi bu adama ne denir? 30 sene Almanya'da kalmış, cebinde herhalde biraz parası var ve şunu da ilave etti;

"Tayyip'in oğlu İsrail ile gizli petrol satıyor." Bütün bu yalanlar malum gazete ve kökü dışında olan TV'nin yalanları. Bu kanallara dur diyecek bir vatansenver yok mu? Nerede iktidar sorumluların demek durumu geliyor aklı... Zaman geçmeden, tahribat çoğalmadan sorumlular lütfen gereğini yapınlar. Vicdanlar yaralanıyor, sorumlular aranıyor. Bizden hatırlatması.

Haber 34: Yeni Akit 3 Haziran 2019

Mustafa Ulu'nun kaleme aldığı ve "Medya Terörüne Ne Zaman Dur, Yeter Denecek?" başlıklı 3 Haziran tarihli yazı, özellikle iktidarı desteklemeyen medya çalışanlarını "gayri-millî" göstermektedir. Yazıda hem *FOX TV*, hem de *Sözcü* gazetesi hedef alınmış ve bu medya kuruluşlarının dışarıdan beslendiği ima edilmiştir. Yine Batı düşmanlığına yaslanarak oluşturulan metin, televizyonda yayınlanan dizileri de "bölücü" ilan etmektedir. Medya kuruluşlarının yalan haber yaptığı ve iftira attığını ileri süren Ulu, "zaman geçmeden, tahribat çoğalmadan sorumlular gereğini yapsın" diyerek medya kuruluşlarının kapatılması için açıkça çağrıda bulunmaktadır. Ayrımcı söylemin "biz" ve "onlar" ikileminden kurulan metin, medya kuruluşlarının bir kısmını "onlar" kategorisine koymakta ve bu haliyle "onları" hem iktidara hem de topluma hedef göstermektedir. Yine her zaman yapıldığı gibi bu yazıda da muhalif medya organlarının Batılı muğlak güçler tarafından fonlandığı iddia edilerek, hem Batı düşmanlığı yapılmakta hem de muhalif unsurlar etkisiz hale getirilmeye çalışılmaktadır.

Gazetecilik faaliyetlerine yönelik ayrımcılığın bir başka örneği ile *Aydınlık* yazarı İsmet Özçelik'in 29 Nisan 2019 tarihli yazısında karşılaşılmıştır. "Erdoğan'ı kim sıkıştırıyor?" başlıklı köşe yazısında yazar, *Amerika'nın Sesi*, *BBC*, *France 24* ve *Deutsche*

Welle'nin Youtube kanalı kurmasını Erdoğan ve AKP'ye karşı dış destekli bir atak olarak yorumlamıştır:

YOUTUBE KANALI

Bu arada ilginç bir gelişme daha var.
Seçim öncesi planlanmıştı. Ertelendi.
Şimdi devreye giriyor.
Amerika'nın Sesi, BBC, France 24 ve DW,
Türkiye'de ortak **"youtube kanalı"** kuruyorlar.
İlginç.
Önümüzdeki döneme hazırlık yapıldığı anlaşılıyor.

Haber 35: Aydınlik 29 Nisan 2019

Özçelik'in yukarıdaki yazısı, medya kuruluşlarını ve çalışanları, gazetecilik faaliyetleri dolayısıyla iktidara ya da tüm Türkiye toplumuna düşman gösterme gayretinin örneğidir. Medya kuruluşlarının ortak bir "ajandayla" ülkenin önünü keseceği ya da Erdoğan'ı sıkıştıracağı iması hem iktidar yanlısı medyada hem de ulusalcı çizgide yayın yapan medyada karşılaşılan bir olgudur. Burada gazetecilik faaliyetleri gündeme alınmazken, salt bahsi geçen medya kuruluşlarının Batı merkezli olmasından ötürü peşinen bir hüküm verilmektedir.

2015'ten itibaren değişen ve otoriterleşen Türkiye siyasi hayatında medyanın önemli bir baskıyla karşılaştığına yukarıda değinilmişti. Bu baskı görüldüğü gibi sadece Türkiye medyasına değil, Batı merkezli medyaya da sirayet etmektedir. Ülkeye hâkim olan siyasetin dışında medyada yer alan en küçük eleştiri, haber ya da yorum, bahsi geçen medya kuruluşlarını ya da medya çalışanlarını zan altında bırakmaya yetmektedir.

8) Emek Hareketine Yönelik Ayrımcılık

Emek hareketine ve sendikal faaliyetlere yönelik olumsuz dil ve itibarsızlaştırıcı tavır alma, 2019 Yerel Seçimi öncesinde ve sonrasında da çeşitli örnekleriyle karşılaşılan bir başka ayrımcılık türüdür. İşçi haklarının temsili veya çarpıtılmış temsilin karşısına sermaye sahiplerinin sesini ve reklam verenlerin tercihlerini yerleştirmek, bu ayrımcılık veya içerik “yokluğu” türünün temelinde bulunan unsurdur. Ayrımcılıkla mücadele açısından pek çok alanda olduğu gibi bu alanda da “hak haberciliği”ni merkeze yerleştirmeye çalışan BİANET’in İnsan Hakları Haberciliği isimli çalışmasında Tolga Korkut tarafından da mevcut durum ihlallerle anılmaktadır. Korkut’a göre “çalışma hayatının güzelliği” olarak sunulan çeşitli yasalar hakların penceresinden başka görünmekte ve ihlallere karşılık gelmektedir. Bu anlamda sendikaların yeterli şekilde temsili de “hak haberciliği” açısından gerekli unsurlardır ve “iş kazalarına” ilişkin hâkim perspektifin değişebilmesi için mücadele sürecinin önemli bir parçasıdır (Korkut, 2007: 138-139). Anılan bu çerçevede etrafında, hem emeğin değersizleştirilmesi ile hem de bu seçim sürecine özel bir unsur olarak belediye çalışanlarının varlığının yeni-eski başkanlarının tutumlarına bağlı kılınmasıyla karşılaşılmıştır. Bu durum, aşağıda aktarılacak örneklerle karşılaşılmamasına neden olan bir zemin üretmiştir.

8-) GECE GEZENLERDEN UZAK DURMAK: Ülkenin ve toplumun hiçbir meselesinde olmayan, dert edinip çaba göstermeyen, sadece işçi eylemlerini kollayıp oraya postu seren çeşitli örgütler var. Vatandaşın ve milletin değerlerinden haz etmezler. PKK ve HDP dostudurlar, Atatürk ve Türk bayrağına ise düşman. Türk Ordusu Afrin’de ABD emperyalimine ve piyonlarına ders verdiğinde, kararlar bağlayanlardır. Kimi sendikacının “destek gelsin de kimden gelirse gelsin” davranışı, böylesi örgütlerin eylem alanlarını yatakhaneye çevirmelerine yol açıyor. Onların cirit attığı alanlar ise, toplumun önemli kuvvetlerinin uzak durmalarına yol açıyor. Dostunu seçmek, meşruye-tin ve başanın anahtardır.

9-) BAŞARI MI, EYLEM-CİLİK Mİ?: Bu gece gezenlerin aklına kanan işçi ve sendikacı, eylemin başarısına kafa yormaktan da kopuyor. Ne meşru zeminde kalmak ne içerideki işçiyi ikna etmek ne önemli toplumsal kuvvetleri kazanmak ne kamu idaresiyle uyum içinde olmak ne de işverene görünmek. Hepsi aksıyor, bazılar unutuluyor hatta. Eylem her şey, başarı hiçbir şey oluyor. Post serici bu işlerden hazetmez. Bir eylem yatakhanesi bulmuştur ve eylemin sürmesi esas derdidir. Eylem bitti mi, varlık sebebi de bitecektir zira.

Aydınlık yazarı Mehmet Akkaya'nın "Sendikal örgütlenmede taktik ve hatalar" başlıklı yazısında, bu alanda karşılaşılan bazı sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri aktarılmaya çalışılmaktadır. Maddeler halinde dile getirilen bu öneriler arasında bulunan sekizinci ve dokuzuncu başlıklarda ise "yalnızca işçi eylemlerini kollayan" örgütlerden söz edilmekte ve bir terör örgütü olan PKK ile HDP eşleştirilerek, bu partiye yakınlığından bahsedilen bazı topluluklar, isimsiz olarak eleştirilmektedir. Türkiye'de sendikacılık, yasal boyutu zorunlu olan ve kurumsal olarak yürütülen bir faaliyet olduğu için bu eleştirinin odağında bulunan bazı sendikaların varlığından söz etmek mümkün görünmekte ve isim dile getirilmediği için pek çok sendika zan altında bırakılmaktadır. Yazar, bir diğer maddede ise bu tür örgütlerin her şeyin temeline "eylem"i yerleştirdiğini ve varlık sebeplerini bu unsurun oluşturduğunu dile getirmektedir. Eylemde bulunmanın sonuç verdiği somut örneklerle değinilmeden yöneltilen bu eleştiri, genelleyici bir ifade ile eylem yapmayı kriminalize etmekte ve işçi hareketinin bu en temel mücadele yöntemine yönelik ayrımcı bir yaklaşım sergilemektedir.

Memur, kaldırımda not tutuyor.

Kurum müdürü çöp topluyor.

İsmail AKDUMAN

AKP'li başkanın ilk icraatı MHP'ileri sürmek oldu

Durum

Havalimanı milli geliri azaltacak

Yekta G. ÖZDEN 12'de

Ege CANSEN 6'da

KIRŞEHİR Mu- cur'da koltuğa otu- ran AKP'li başkan, belediyede MHP'li kimlikleriyle öne çıkan personele, araç sayma görevi verdi. Çiçekdağı'nda ise müdür çöpçü yapıldı.

Ünlü anketçi anlatıyor

Aytunç ERKİN 12'de

KKTÇ: 3 TL ■ 1.5 €

772146556000

5.5

Haber 37: Sözcü 11 Nisan 2019

Sözcü'nün 11 Nisan 2019 tarihli haberi emeğin değersizleştirilmesine ilişkin bir örneği içermektedir. Haberde, 31 Mart seçimlerinin ardından MHP'li eski başkanın yerine geçen AKP'li başkanın eski memura araç sayma, kurum müdürüne ise çöp toplama görevleri vermesi aktarılmıştır. Anılan iki görev de, bir belediyenin rutin işleyişleri arasında bulunan ve personel seçimlerinin sınavla yapıldığı işlerdir. Ancak haberin başlığında yer alan “sürmek” ifadesi ile bu işler, bir “cezalandırma” olarak ifade edilmiştir. Bu durum, siyasi tarafgirlik nedeniyle işin ehlerinden alınıp başka birisine verilmesi durumunu içermektedir. Özellikle yerel seçim dönemlerinde karşılaşılan bu tür uygulamalar ve bu uygulamaların haberleştirilme tarzı, liyakat konusunda uzun süredir bir bunalım halinde bulunan Türkiye'nin bu konuda yaşadığı sorunların farklı bir yansımasıdır. Bu yönüyle haberde, emek hareketinin bileşenleri olarak çeşitli meslek grupları arasında ayrımcılığı çağrıştıran bir dilin kullanıldığını belirtmek mümkündür.

Kılıçdaroğlu'ndan grevdeki işçilere: Grev haktır

Kemal Kılıçdaroğlu, Habertürk'te yayınlanan Kübra Parla açık ve net programına konuk oldu. Kılıçdaroğlu programda, CHP'li belediyelerdeki çöp sorununu yaşayan grevlere beğenerek "Grev haktır" dedi.

Haber (Haber) | 25.03.2019 - 21.55.

Haberler > Günün

WhatsApp ile paylaş [Facebook](#) [Twitter](#) [Oran](#)

31 Mart Yerel Seçimlerine sayılı günler kala CHP Lideri Kemal Kılıçdaroğlu, Habertürk'te yayınlanan Kübra Parla açık ve net programına konuk oldu.

Sunucunun "CHP'li belediyeler fark yaratacak mı?" sorusu üzerine konuşan Kılıçdaroğlu, çöp dağınıkları grevdeki işçilere bağladı.

"FARKI GÖZLERİNİZLE GÖREBİLİRSİNİZ"

Kılıçdaroğlu, CHP'li belediyelerin fark yaratacağını savunurken "Kadıköy'e bakın. Farksa fark. CHP'li belediyeler ile diğer belediyelerin olduğu yerleri kıyaslayın. Çok acık ve

"GREV HAKTIR"

Kılıçdaroğlu, bazı belediyelerde yaşanan çöp sorunları için de "Eskiden çöp dağınık varmış. E grev olmuş. Grev hak tabii. İşçiler grev yapmış, çöp toplamamışlar. Anayasal bir hakkı suçlama hakkınız var mı sizin?" ifadelerini kullanarak yaşanan çöp sorununun, grevler nedeniyle meydana geldiğine işaret etti.

Haber 38: Ensonhaber 25 Mart 2019

Ensonhaber'in 25 Mart 2019 tarihli haberinde CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu'nun Habertürk'te yayınlanan bir program-

daki demeçleri haberleştirilmiştir. Haberin yer verdiği kadarıyla Kılıçdaroğlu'na sorulan soru "CHP'li belediyelerin fark yaratması" üzerinedir. Ancak buna karşın haber sitesi bu konuşmaları, yalnızca "çöp dağları" üzerinden aktarmış ve meseleyi işçilerin grev hakkıyla ilişkili olarak değerlendirmiştir. Kılıçdaroğlu'nun, yaşanan çöp sorunlarına ilişkin olarak doğrudan grevi neden göstermemesine rağmen grev hakkı üzerinden yaptığı açıklamanın ön plana çıkarılması ve haberin fotoğrafında "yasal hak" olarak grev ile çöp kutusunun etrafında birikmiş çöplerin görüntüsünün eşleştirilmesi, grev hakkına dair ayrımcı anlamlar içermektedir.

Taksim'de 1 Mayıs çapulcusuna fırsat yok

1 Mayıs kutlamaları yurt genelinde sakin kutlanırken, İstanbul'da özellikle Taksim'e yürümek isteyen marjinal grupların provokasyonlarına fırsat verilmedi. 1 Mayıs dolayısıyla toplantı ve gösteri yürüyüşü yapılmasına izin verilmeyen Taksim Meydanı'na güvenlik güçlerinin uyarlarına rağmen gitmek isteyen gruplarla polise mukavemette bulunan kişilere müdahale edildi. Bu kapsamda Beşiktaş'ta 55, Beyoğlu'nda 29, Şişli'de 38, Kağıthane'de 4, Bakırköy'de 1 olmak üzere 127 kişi gözaltına alındı.

CHP-HDP İTTİFAKI DEVAM ETTİ

Diğer yandan, DİSK, KESK, TMMOB ve TTB önderliğinde Bakırköy Halk Pazarı'nda gerçekleştirilen 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü etkinliğine katılan vatandaşlar, programın tamamlanmasının ardından olaysız şekilde dağıldı. Mitinge, HDP Eş Genel Başkanları Pervin Buldan ve Sezai Temelli, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu, CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu'nun yanı sıra çok sayıda parti ve STK temsilcisi katıldı.

Haber 39: Yeni Akit 2 Mayıs 2019

Yeni Akit gazetesinde 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nün ertesi günü yayınlanan haberde Taksim Meydanı'na giriş yasağına karşı yürüyüş yapanlara uygulanan gözaltılardan söz edilmiştir. Haberin ilk sütununda bu olaya dair sayısal bilgileri görme-

mize rağmen başlık “Taksim’de 1 Mayıs çapulcusuna fırsat yok” şeklinde atılmıştır. Taksim Meydanı, gerek toplumsal bellekte gerekse işçi sınıfının hafızasında önemli bir yer tutmaktadır ve her sene buraya giriş apayrı bir tartışma konusu olmaktadır. Toplumsal belleğe kazanmış böylesi bir meydana girme hakkının politik nedenlerle engellendiği böylesi bir ortamda, protesto hakkını kullanmak isteyen emekçi örgütlerini “çapulcu” gibi hakarete varan bir sözcükle ifade etmek tipik bir ayrımcılık örneğidir. Söz konusu sözcük, Gezi Olayları döneminde anlam kaybına uğrayarak, toplumsal muhalefetin benimsediği bir içerik kazanmış olsa da; *Yeni Akit*’in haberinde bu sözcüğün art niyetli olarak kullanıldığı rahatlıkla gözlemlenebilir.

Ana akım medyada emek ve işçi haberleri yaygın olarak sermayedar ve iş insanları ile hükümetin ağızından verilir. Her yıl uygulanacak asgari ücret pazarlıklarının yürütülmesi sürecinden, toplu sözleşme süreçlerinin haberleştirilmesine kadar ana akım medya genellikle konunun doğrudan muhatabı olan işçilere ve onların temsilcilerine çok az söz hakkı tanır. İşçilerin özlük hakkı ve ücretleriyle ilgili talepleri ile bu taleplerin elde edilmesi için yürütülen grev dâhil bütün etkinlikler, genellikle gündelik hayatın aksamasına yol açan “bozguncu” faaliyetler olarak kodlanır. Bunun yanı sıra buna benzer belli gün ve faaliyetlerin olmadığı sıradan zamanlarda ise, işçilerin yaşadığı mağduriyetler, iş kazaları ve hastalıkları ya failer kurbanlaştırılarak haberleştirilir ya da neredeyse hiç haberleştirilmez. Bu haberleştirilmeme hali eksik ya da olmayan temsil nedeniyle dolaylı bir ayrımcılığa yol açar. Olumsuz temsil etmenin yanı sıra eksik temsil de bir ayrımcılık biçimidir. Türkiye ana akım medyası, özellikle bu Yerel Seçim sürecinde işçilerin hak mücadelelerinin seçim sürecindeki partizan çatışmaya alet edilmesine ön ayak olmuştur. Özellikle seçimden sonra el değiştiren büyükşehir belediye yönetimlerinin gerçekleştirdiği işten çıkarmaları, mevcut merkezi iktidar partizan çıkar çatışmasının aracı olarak kullanmıştır. Bu çıkar çatışmasına kurban edilen işçi mağduriyetleri, bu nedenle hakkıyla ana akım medyada temsil şansı bulamamıştır.

Sendikaların etki alanının kırılmaya çalışıldığı, işçi ölümlerinin haber dahi olmadığı, emekçilerin hak mücadelelerinin yalnızca muhalefet partilerine mensup belediyeler düzeyinde ön plana çıkarılmaya çalışıldığı bir medya ortamında karşılaşılan manzara bu şekildedir. Bir sonraki bölümde, etnik aidiyetleri ve kültürel arka planı da aşarak, parti seçmenliği üzerinden üretilmeye çalışılan bir ayrımcılık türü olarak seçmen ayrımcılığı çeşitli örneklerle incelenecektir.

9) Seçmen Ayrımcılığı

Seçim sürecinde ele alınan haberler arasında göze çarpan bir başka bir ayrımcılık türü ise seçmenlere yönelik ayrımcılıktır. Bu ayrımcılık türü, diğer ayrımcılık türlerinin neredeyse tümünü ortak bir şekilde kesmektedir. Zira bu ayrımcılık, siyasal kamplaşmadan kaynaklanmaktadır. Bu nedenle bu seçimde de karşı karşıya gelen Millet ve Cumhuriyet İttifakı şeklinde kamplaştırılan seçmen, özellikle Cumhuriyet İttifakı'nın liderleri tarafından ciddi şekilde ayrıştırılmıştır. Cumhuriyet İttifakı'nın iki lideri Erdoğan ve Bahçeli, bu seçime özgü olarak sadece diğer ittifakın liderlerini değil o liderlerin temsil ettiği partileri destekleyen seçmenleri de hainlikle suçlamaktan geri durmamışlardır.

Özellikle, yerel düzeyde karar alıcıları belirlemesi açısından verdikleri oyun daha fazla ön plana çıktığı seçmenler, etnik aidiyetlerinden dini inançlarına, gündelik yaşayışlarından yardım muhtaç olup olmadıkları gibi meselelere dek çeşitli ifadelerle ayrıştırılmıştır. Anılan bu ayrımcı dil, tüm “taraf” açısından bir kutuplaşma/kutuplaştırmanın varlığını göstermektedir. Ayrıca bu kutuplaşmanın tüm “ tarafları”, söylemlerini ve uygulamalarını eleştirdikleri siyasal partilerle aynı nispette seçmenlerini de “öteki” kılmaktadırlar.

GÖZÜN AYDIN AKP'LI SEÇMEN

AKP'nin oy aldığı yerlere bakan: Yoksullar oy vermiş bu partiye... Seçim bitti, bu fakir fukaraların partisi ilk olarak elektrikle mülthiş bir zam yaptı: Artık yüzde 37 daha pahalı.

Böyle AKP sevdim seçmen... Bu daha başlangıç...

Bu AKP, zamlarla seni benim inilecek... Çünkü Saray'ın her ay 232 milyon lira para harcaması gerekiyor... O özel uçakların bakımı gerekiyor. Binlerce koruma memurunun, binlerce koruma aracının masraflarını karşılaması gerekiyor.

Ve AKP müteahhitlerine milyarlarca lira para aktarılması şartı...

Sen vereceksin, seni! Bili ki hayatın daha kötü olacak... Kendini de bizi de yaktın, yakmaya devam ediyorsun kardeşim...

PONTUSÇULAR KİME OY VERDİ?

Peki, 1919'da Pontus Rum Devleti kurulmak istenen bölgenin halkı kime oy verdi? Cevabı Rize ve Trabzon oylarına bakarak siz verebilirsiniz...

Bu bölgenin özel bir tarihi de var: Peki 1925'te Erzurum'dan Rize ve Giresun'a kadar uzanan bölgede Cumhuriyet rejimine karşı silahlı ayaklanmalar olmuştur. Bu için merkezlerinden birisi de Rize-Potamya idi... Devlet bu ayaklanmayı bastırması, Ankara İstiklal Mahkemesi, cetvelerin elebağlarını yarıp geçmiştir. Elbette halk bu silahlı isyana karşıtan İskilipli Atıf'da... Rize deli gerci ve Pontusçu kesim bu olayı asla unutmadı ve hep antikap için fırsat kolladı.

AKP işte FETÖ'cü, İskilipli Atıfçı ve Pontusçu geçmiş olan yerlerden çok yüksek oy alıyor. Aç kalıyorlar, işsiz kalıyorlar ama AKP'den vazgeçmiyorlar... İyi ki sayılan hızla azalıyor...

Ne acıdır ki AKP ile tirban üstünden kadın tek tipleştirme yeniden devreye sokuldu. Bugün, ruhu esir alınan politikleştirilmiş dinici bazı kadınlarımız, öbür kadınları köleleştirmek için yaman bir çaba içindeler. Elbette ki AKP çemayesi altında...

Ne demek istediğimi anlamayanlar önce 1970 İstanbul'unun sokaklarındaki kadınların görüntüsüne sonra da bugünkü kadınların manzarasına bakınsınlar. Avrupa tipi hayat tarzının yerini ilkel Ortadoğu hayat tarzının aldığı görebekler. Bu karşılaştırmaya yapmayı zor bulanlar da gitsinler AKP'nin elindeki bir belediye'deki kadın çalışanlara söyle bir bakınsınlar. Kadınlarımız nasıl tek tipleştirildiğini anlayacaklardır.

Haber 40, 41 ve 42: Aydınlık 3 Nisan 2019, 5 Nisan 2019 ve 6 Mart 2019

Yukarıda, çeşitli tarihlerde *Aydınlık* yazarı Rıza Zelyut'un kaleme aldığı üç yazısından aktarılan bölümler, seçmen ayrımcılığına ilişkin çarpıcı unsurlar içermektedir. İlk örnek olan Haber 40'da Zelyut, bir AKP "eleştiri"sinde bulunurken partinin oy aldığı bölgeler üzerinden bir tür "yoksulluk" tahlili yapmaktadır. Yazara göre yapılan zamlara ve harcamalara rağmen AKP seçmeni partiye oy vermeye devam etmiştir. Sözü edilen olumsuzluklar karşısında AKP seçmeninin oy verme motivasyonlarına ilişkin hiçbir ayırt edici araştırmaya değinilmeden bir genellemede bulunulması ve AKP seçmeni adına konuşularak "kendilerine" zarar verildiği iddiası ayrımcı öğeler içermektedir. Yazar ayrıca, kendisinin de içinde bulunduğu ve belirttiği unsurlardan rahatsızlık duyan isimsiz bir topluluğu, AKP seçmeninin "yakmaya devam ettiğini" ifade ederek bu seçmen topluluğuna ithamda bulunmaktadır.

5 Nisan 2019 tarihli yazıdan alınan bölümde ise Zelyut, takip eden günlerde gündemi işgal edecek "Pontus" tartışmasını adeta önceleyen ifadeler kullanmaktadır. Yazar, Rize ve Trabzon'da verilen oyları, o bölgede bir dönemler Pontus Rum Devleti kurulması çabalarıyla eşleştirerek bu kentlerde yaşayan insanların "ayrılıkçı" bir geçmişe sahip olduğunu dile getirmektedir. Bunu belirtirken bölgenin "özel tarihsel geçmişine" de değinen yazar, AKP'nin ancak "FETÖ'cü, İskilipli Atıfçı ve Pontusçu geçmiş

olan” yerlerden çok yüksek oy alabileceğini ifade ederek partinin bütün varlığını kendi deyimiyle bu bir araya getirilmesi güç ve sorunlu olan kişi ve örgütlerle anmaktadır. Daha da çarpıcı olan unsur ise sözünü ettiği seçmenlerin hür iradeleri ve rasyonel karar alabilme kapasiteleri olmadığını çağrıştıran “Aç kalıyorlar, işsiz kalıyorlar ama vazgeçmiyorlar” cümleleridir. Yazar ayrıca sözünü ettiği seçmenlerin “sayılarının azalmasından” duyduğu “memnuniyeti” dile getirmekte ve kullandığı ayrımcı ifadeleri pekiştiren bir vurguyla cümleyi sonlandırmaktadır.

Aynı zamanda toplumsal cinsiyet ayrımcılığı ile de bir arada düşünülebilecek ama merkezine AKP’li kadınları yerleştiren bir başka içerik, yine Rıza Zelyut’a ait 6 Mart 2019 tarihli yazıdan aktarılmıştır. Yazara göre türban kullanımı, bir kadının özgür iradesi ve kararı ile alabileceği ve inancının gerekliliği olarak yerine getirebileceği bir edim değildir. Yalnızca, bir siyasi partinin “tektipleştirmesi” ile gerçekleşebilen ve kadınların “köleleştirilmesi” ile açıklanabilen bir eylem olarak görülmektedir. Yazar bunu, “1970’lerin ve sonrasında İstanbul’unun” görüntüleri üzerinden karşılaştırmayı önermekte ve andığı iki dönemin sonunda “ilkel” ve “Ortadoğulu” bir hayat tarzının yerleştiğini iddia etmektedir. Bu fikre göre türban kullanan kadınların varlığı “ilkel” bir toplum yapısı bir arada düşünülebilecek bir şeydir. Bu ifadeler, türbanlı kadınların varlığına ilişkin olarak onları edilgen ve “çağ dışı” gösterdiği için ayrımcı öğeler içermektedir.

İneğe tapmayan seçmenler aranıyor

TÜRKİYE'DE “Seçimle bir şey değişmez” sözü yalandır. Seçimle çok şey değişmiştir, değişmektedir. Seçimle değişmeyen tek şey kutsal CHP ineğidir. O kadar alışmıştır ki sorgusuz sualsiz destek görmeye, semirdikçe semirmiş, çöktüğü yere yayıldıkça yayılmıştır. Bunlara oy vererek kendimizi bir kez daha rezil ettiğimize değer mi?

GAFFAR YAKINCA'NIN YAZISI 11'DE

Haber 43: Aydınlık 21 Mart 2019

Aydınlık'ta yer alan bir başka yazıda ise Gaffar Yakınca, CHP'ye oy vermiş seçmenlerin seçmen tercihlerini kendi deyişimiyle değişime direnen CHP'ye oy verdikleri için eleştirmektedir. Yazar her ne kadar CHP'nin değişmemesini “kutsal CHP ineği” benzetmesiyle eleştiriyor olsa da, dolaylı yoldan CHP seçmeninin tercihini de aşağılamaktadır. “İneğe tapmayan seçmenler aranıyor” şeklinde belirlenen başlık ise hem CHP seçmenlerinin özgür iradeleri olmadan partiye oy veren bir topluluk olduğu yönünde ithamda bulunmakta, hem de dini inancı “ineğe tapmak” olan veya olabilecek topluluklara yönelik ayrımcı ifadeler içermektedir. Ayrıca yazar, bu ifadelerle nitelediği parti seçmenlerinin konumunu “kendini rezil etmek” olarak niteleyerek, seçmenlerin bu yöndeki tercihlerini aşağılamaktadır. Her ne kadar bir partinin eleştirilmesi doğal olsa da, yazarın üslubundaki aşırılık, eleştirinin ötesine geçip hem kurumsal hem bireysel hem de dinsel bir ayrımcılığa yol açmaktadır. Bu çok yönlü ayrımcılığın hedefleri bir parti olarak CHP, birey olarak CHP seçmeni, dini kutsallar açısından da Hinduizm'dir.

Kılıçdaroğlu, Dalaman'da vatandaşlarla bir araya geldi.

CHP'ye oy vermek uygarlığa oy vermektir

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu dün Muğla'daydı. CHP'nin Dalaman Belediye Başkan adayı Muhammet Şaşmaz'ın seçim ofisi önünde halka seslendi. Bu topraklarda özgürce, bağımsız yaşanmasını sağlayan kişinin Mustafa Kemal Atatürk olduğunu ifade eden Kılıçdaroğlu, şunları söyledi:

“Çağdaş uygarlıkları yakalamanın, onu aşmanın yolu üretimden geçiyor. Kimseye muhtaç olmadığı, güçlü bir sosyal devleti inşa etmek için üreteceğiz. CHP'ye oy vermek uygarlığa oy vermektir. Beraber gideceğiz sandığa. Diyeceğiz ki; bu ülkenin geleceğinin en büyük güvencesi CHP'dir.” (AA)

Haber 44: Sözcü 10 Mart 2019

Sözcü'nün 10 Mart 2019 tarihli haberinde CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Muğla'da yaptığı açıklamalar aktarılmıştır. Kılıçdaroğlu, “çağdaş uygarlık hedefi ve koşulları” hakkında görüşlerini dile getirirken “CHP'ye oy vermenin uygarlığa oy vermek” anlamına geldiğini dile getirmiştir. Söz konusu ifade, CHP dışındaki partilere oy verme ediminin “uygarlık” ile bağdaşmadığı anlamına neden olmaktadır. Haberde, siyasi bir partinin lideri olarak Kılıçdaroğlu'nun demeçleri/açıklamaları kaynak olarak kullanılmıştır. Ancak anılan ifadenin başlıkta tırnak kullanılmadan verilmesi, gazetenin bu ifadeyi sahiplendiğini ve böylece CHP dışındaki partilere oy vermeyi “uygarlık” ile bağdaştırmayan bir bakış açısıyla okuyucularına seslendiğini göstermektedir. Bu sayede dolaylı yünden bu gazetenin örnek verilen bu haberinde de bir seçmen ayrımcılığı söylemi üretilmiş görünmektedir.

EN SON HABER

Son dakika haberleri, seçimlerin haber özeti için

Çizre 2.216K, Sırt 2.216K, Akın 1072K, Sınak 2272K, Ömer Akın 202.76K, Şişim 2291K

İstanbul'da seçimler

SON DAKİKA SPOR VIDEO SAĞLIK KADIN OTOMOBİL KİTAP BİYOGRAFİ SEYAHAT

Kayyum atanın ve birgök hizmet alan Cizre, 31 Mart seçimleri sonrasında HDP'li Mehmet Zin'ya oy vermiş

Haber tarihi: 01.04.2019 - 10:08
haberler > GÜNDEM

WhatsApp ile paylaş

Ogeen sene Cizre'ye kayyum atanmış ve bu görevle FHK kapsamında Cizre Belediye Başkan Vekili olarak Kaymakam Ahmet Adanur getirilmişti.

EN SON HABER

Son dakika haberleri, seçimlerin haber özeti için

Çizre 2.216K, Sırt 2.216K, Akın 1072K, Sınak 2272K, Ömer Akın 202.76K, Şişim 2291K

İstanbul'da seçimler

SON DAKİKA SPOR VIDEO SAĞLIK KADIN OTOMOBİL KİTAP BİYOGRAFİ SEYAHAT

Nusaybin'de seçimleri HDP kazandı

Herdekk operasyonlarının ardından devletin hamlesıyla adeta yeniden doğan Nusaybin'in tercihi yine HDP oldu.

Haber tarihi: 01.04.2019 - 10:25
haberler > GÜNDEM

WhatsApp ile paylaş

31 Mart seçimlerinde sonucu en çok merak edilen illerden biri de Mardin'di. Nusaybin ilçesinde vatandaşların seçimi yeniden HDP oldu.

YAPILAN YATIRIMLAR ELDE KALDI

Terör örgütü PKK'nın herdekk kazıp barikatları kunduzlu dönemde teröristler tarafından düzenlenen saldırılar sonucu Mardin'in Nusaybin ilçesinde evler yıkıldı. Devletin yaptığı yardımlarla Nusaybin adeta yeniden doğdu.

Haber 45 ve 46: Ensonhaber 1 Nisan 2019

Ensonhaber sitesinin 31 Mart seçimlerinin ertesi günü yaptığı haberde, daha önce kayyum atanmış Cizre ile Nusaybin'deki seçim sonucu aktarılmıştır. Solda yer alan haberde, Cizre'de HDP'nin seçimi kazanması ile kayyum atanması ilişkilendirilerek haber bağlamından koparılmıştır. Haber fotoğrafında yer alan "Kayyum asfaltı bastıkça Cizreli HDP'ye bastı. Yüzde 76" ifadeleri, ilçe belediyesine atanan kayyumun "asfalt basmasına" rağmen HDP seçmeninin bunun kıymetini bilmediği mesajını iletmekte ve bu çerçevede HDP'ye oy vermiş seçmeni dolaylı yoldan nankörlükle suçlayarak ayrıştırılmaktadır. Sağda yer alan ve yine 1 Nisan 2019 tarihli olan haberde ise Nusaybin'deki seçim sonuçlarına yer verilmiştir. Diğer haberde olduğu gibi, bu haberin fotoğrafına eklenen ifadeler arasında bulunan "PKK evlerini başlarına yıktı, hepsine sıfır ev yaptınız. HDP yüzde 77" ifadeleri ile yine oylarını HDP'ye veren seçmen ayrıştırılmakta ve bir anlamda "nankör" olmakla itham edilmektedir.

Homo destekçileri BAŞKAN SEÇİLDİ

Müslüman Türk milletinin değerlerini hiçe sayarak sapkın homolara hamilik yapma sözü veren dört isim belediye başkanı seçildi.

Seçimleri halinde belediyeleri LGBTİİ sapkınlarla beraber yönetme sözü veren dört isim belediye başkanları olarak seçildi. Millete hizmet makâmı olan belediyelerin imkânlarını sapkın homolara peşkeş çekme azgınlığı başkanların kişi CHP listelerinden seçilenler, bir isim HDP'den bir diğeri de Türkiye Komünist Partisi'nden (TKP) başkan olarak seçildi. Gayri ahlaki söylemeğe imza atan Tunç Soyer CHP'nin İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı olurken, Muammer Keskin de Şişli Belediye Başkanı oldu. Fatih Mehmet Maçoğlu, TKP'den Tunceli Belediye Başkanı seçilirken, HDP'li Orhan Çelebi de HDP'nin Akpazar Belediye Başkanı oldu. Eşcinsel sapkınlarla verecektir desteği protokol imzalayarak resmi hale getiren isimlerin tamamının, Türkiye'nin bölünmez bütünlüğüne dâvan partilerden seçilmes dikkat çekti.

CHP'Lİ SOYER'DEN SAPKINLARA DESTEĞİ
CHP HDP ve TKP listelerinden belediye başkanı seçilen isimler, kamuun imkânlarını sapkın homolara

TUNÇ SOYER

ra peşkeş çekmek için gün sayıyor. Belediye başkan adayları sürecinde "LGBTİİ+ Dostu Belediyecilik Protokolü" imzalayan dört isim resmi olmayan sonuçlara göre belediye başkanlığı koltuğunu garantiliyor. Belediyelerin eşcinsel sapkınlarla birlikte yönetileceği anlamına gelen protokol, ahlaki bir çürümüşlüğe ölüme açıyor. Halka hizmet etmesi gereken belediye başkanlarının sapkınlarla ilgili projelerini taahhüt altına alması ise tepki çekiyor. 12 Eylül darbecilerinden Nurettin Soyer'in oğlu Tunç Soyer, CHP'nin İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı oldu. Soyer, adaylık sürecinde sapkın protokole imza attı. Soyer'in belediye başkanı olması, LGBTİİ homolar için de büyük bir sevinç kaynağı oldu.

TKP VE HDP'DEN HOMOLARA SÖZ

"Yurdumun tatlı su sokağında Ovacık'ta nohut yolduran ve devrim sloganları attıran TKP'li Fatih Mehmet Maçoğlu da homolara destek protokoline imza atmıştı. Dünyanın gerçeklerinden habersiz birkaç vaktü ergen irisinin idolu olan Maçoğlu, TKP'nin Tunceli Belediye Başkanı oldu. PKC'nin sıyası kanadı HDP'nin adayları da homolara destek sözü verdi. Tunceli'nin Mazgirt ilçesi Akpazar Beldesi Belediye Başkanı seçilen Orhan Çelebi de gayri ahlaki protokole imza attı.

ŞİŞLİ LGBTİİ SÖMÜRÜSÜNE MARUZ

CHP listelerinden İstanbul Şişli Belediye Başkanı seçilen Muammer Keskin de adaylığı döneminde sapkın homolarla bir araya gelecek protokole imza atmıştı. 1930'lerde Şişli Belediyesi'nin her imkânından faydalanılan LGBTİİİ ahlaksızların, CHP'li Keskin'in döneminde belediyeyi sömürmesinden korkuluyor. Sapkın homolara halk sağlığı merkezlerini kapılarını açarak, normal vatandaşlarımızın hayatını tehlikeye atan Şişli Belediyesi'nin yeni döneminde bu hatasından vazgeçmesi beklenirken, Keskin'in önderliğinde daha büyük taşizlerin verilmesi bekleniyor. CHP zihniyetinden görüldüğü müessesina nedeniyle Şişli ve çevresini mesken tutan LGBTİİİ homolar, sağlıklı vatandaşlarımız için de büyük tehlike kaynağı olarak görülmektedir.

TUNÇ SOYER

MUAMMER KESKİN

FATİH MEHMET MAÇOĞLU

ORHAN ÇELEBİ

Haber 47: Yeni Akit 8 Nisan 2019

Seçmen ayrımcılığına ilişkin bir başka boyutu LGBTİİ+ bireyler, kampanyalarında onlara da yer veren partiler ve adayları oluşturmaktadır. Yukarıda yer alan *Yeni Akit* haberinde İzmir, Şişli, Tunceli ve Akpazar belediyeleri başkanlarının girdikleri seçimi kazanmaları haberine "Homo destekçileri başkan seçildi" başlığıyla yer verilmiştir. Başlı başına bir nefret söylemi örneği oluşturan bu başlık ve altta yer alan "TKP ve HDP'den homolara söz" alt başlığı, hem yurttaşlık zemininde bir ayrımcılığa, hem cinsel kimlikler üzerinden yönetilmiş bir nefretin hedefine karşılık gelmektedir. Bütün farklılıklarıyla topluma seslenme iddiası taşıyan ve görev talebinde bulunan, bu haberde de hedef haline getirilen HDP, TKP ve CHP ise bütün olarak hedef haline getirilmektedir.

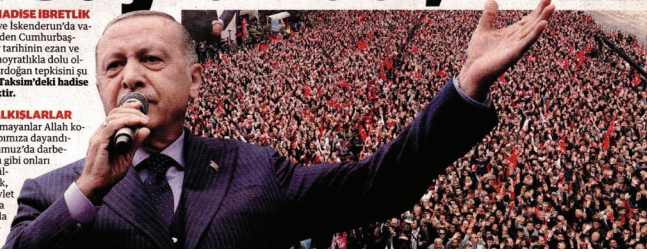
Ezani ıslıklayan CHP ve HDP'ye sert tepki

Cumhurbaşkanı Erdoğan, CHP ve HDP'nin öncülüğündeki Kadınlar Günü yürüyüşünde ezanın ıslıklanmasına sert tepki gösterdi: Onlar bayrağımıza ve ezanımıza saygısızlık yaparak doğrudan istiklalimize ve istikbalimize saldırıyor. Bunların tek itti-faki, ezan bayrak düşmanıdır.

Bunlar ezan bayrak düşmanı

TAKSİM'DEKİ HADİSE İBRET LİK
■ Adana, Mersin ve Iskenderun'da vatandaşlara hitap eden Cumhurbaşkanı Erdoğan CHP tarihini ezan ve camii konusunda hayratlıkla dolu olduğunu söyledi. Erdoğan tepkisini şu sözlerle gösterdi: **Taksim'deki hadise gerçekten ibretlidir.**

DÖŞMANI DA ALKİSLARLAR
■ Ezana sahip çıkmayanlar Allah korusun düşman kapımıza dayandı-ğında tıpık 15 Temmuz'da darb-beçleri alkışladıkları gibi onları da alkışlarlar. Bu ülkede millet, bayrak, ezan, vatan ve devlet düşmanı kim varsa hepsinin karşısında olmak namus bor-cumuzdur. o n

Haber 48: Yeni Şafak 11 Mart 2019

Yeni Şafak'ın 11 Mart 2019 tarihli haberinde, 8 Mart Kadınlar Günü yürüyüşü sırasında yaşanan "ezan hadisesi" hakkında Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın demeçlerine yer verilmiştir. Yaşanan olay, polislin yürüyüşçülere baskılarına karşılık olarak atılan sloganlarla ezanın kesişmesi olmasına rağmen, uzun süre boyunca medyada "ezana saldırı" olarak dolaşımında kalmıştır. Erdoğan da, konu hakkındaki fikirlerini bu yönde dile getirmiştir. Haber, içeriği itibarıyla bir demecin veya miting konuşmasının aktarımı olmasından ötürü bu ayrımcılığın sorumlusu olarak demec sahibini işaret ediyor gibi görünse de; başlıkta yer alan "Bunlar ezan bayrak düşmanı" ifadesinin tırnak kullanılmadan ve gazetenin görüşünü yansıtır şekilde verilmesi sorumluluğu gazeteyle buluşturmaktadır. Bu haberde, yürüyüşü organize eden partiler olan CHP ve HDP ile bu partilere bağlı teşkilat sorumluları ve seçmenlerin "ezan düşmanı" olarak hedefe konulması seçmen ayrımcılığı kategorisi çerçevesinde ele alınabilecek bir örnektir.

Normal koşullarda yerel ya da merkezi bir yönetime aday olan bir siyasi hareketin toplumun her kesiminden oy almayı hedeflemesi beklenir. Ancak Türkiye'de gerçekleşen en azından son üç seçimde iktidar partisi böyle bir hedeften hızla uzaklaşmış,

toplumun özellikle kendisini iktidarda tutan kesimini daha da sıkı bir şekilde konsolide edebilmek için, kutuplaştırma siyasetini temel strateji olarak uygulamıştır. Bu stratejinin sonucu olarak, gerek iktidar, gerekse muhalefet yöneticileri, muhalifleri olan muhataplarının yanı sıra seçmenleri de bu kutuplaşmanın hedefi haline getirmeye başlamıştır. Son yıllardaki seçimlerde olduğu gibi 31 Mart 2019'daki yerel seçimlerde de bu kutuplaştırma siyasetinin sonucu olarak seçmenler arasında da ciddi bir ayrışma/ayrımıcılık yapma yaygınlaşmıştır. Bu düzeyde yapılan ayrımcılıkta elbette kullanılan pek çok diğer ayrımcı dil ve söylemler yardımı çağırılmakta, seçmen ayrımcılığı diğer pek çok ayrımcılığı ortak kesen bir ayrımcılığa dönüşmektedir. Etnik, dinsel, cinsel, mezhepsel, yaşam tarzı gibi pek çok ayrımcılık unsuru, totalde bir seçmen ayrımcılığını üreten bir ortak söyleme dönüşmektedir. Bu ayrımcılığın üretildiği en yaygın mecra da elbette medya olmuştur. Özellikle iktidar yanlısı medya, neredeyse talimatla haber yapar hale geldiği için, siyasal düzlemde üretilen ayrımcılık türlerini olduğu gibi haber ve diğer yorumlara yansıtılmaktadır.

Seçmenlerin tercihleri ve kararları üzerinden onları ve aynı zamanda temsil ettikleri partileri kategorik olarak aşağılamaya çalışan bu örneklerin ele alındığı bölümün ardından, yukarıda anılan kategorilerde ayrımcılık örnekleri üretmemiş, aksine hak temelli bir habercilik anlayışına örnek gösterilebilecek haberler ele alınacaktır

10) Hak Odaklı Habercilik ve Ayrımcı Olmayan Haber Örnekleri

Bu rapor özelinde incelenen Mahalli İdareler Genel Seçimleri ve İstanbul tekrar seçimi dönemi, ayrımcı ve ötekileştirici medya dili örnekleri açısından son dönemlerin en gerilimli örnekleriyle karşılaşılmamasına neden olunmuştur. Çalışmanın sonuçlarına göre, yalnızca *Evrensel* gazetesi ile *Diken* ve *Artı Gerçek* haber sitelerinde ayrımcı herhangi bir öğeye rastlanmamıştır. Öte yandan bu söylem çemberi ve atmosfer, seçimin hem politik düzeyde hem de haber kuruluşları seviyesinde varlık gösteren tüm “taraf larca”

eleştiriyeye konu olmuştur. Anılan bu olumsuzluğun yoğunluğuna rağmen bu dile gösterilen tepkinin de benzer bir ağırlık taşıması, bir çözüm olarak hak haberciliğini tüm dönemlerden daha çok gerekli kılmıştır. Elbette hak haberciliği hususunda nicelik kadar bu haberin nasıl yapıldığı sorusu da önemlidir. Zira haber üretim süreçlerinde sıklıkla ideolojik yeniden üretim süreçleri işlediğinden, “ideolojik seçme,” “kapalı metinler içine hapsedme” ve “tarafılık” eğilimleri baskındır ve bu da farklı bir tarzın varlığına neden olmaktadır (Tosun-Erdoğan, 2007: 98-99). Bu unsurlardan sıyrılabildiği düşünülen bazı örnekler aşağıda aktarılmaktadır.

Başkanlar değişir kadınların siyasetteki yeri değişmez: 1389 başkanın sadece 37'si kadın

03/04/2019 11:00

31 Mart yerel seçimlerinin geçici sonuçlarına göre yarışta kazanan 1389 belediye başkanının sadece 37'si, başka bir ifadeyle yüzde 2.66'sı kadındır.

Haber 49: Diken 3 Nisan 2019

Diken'in 31 Mart seçimlerinden birkaç gün sonra yaptığı bir haberde, belediye başkanlıkları düzeyinde kadın temsiline sayısal azlığından söz edilmektedir. Haberde, başkanlar değişse dahi kadınların siyasetteki konumunun değişmediği, 1389 başkandan yalnızca 37'sinin kadın olmasıyla örneklendirilmiş ve Altınbaş Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadın Ç

Kadın başkanları süğün tasnıtı, Altınbaş Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi (TOKAMER) yaptı.

Reklam

Araştırmadan diğer satırbaşıları söyle:

-Büyükşehir belediye başkanlığını kazanan 30 kişi arasından ise sadece 3 kadın. Bu da yüzde 2.66'lık genel orana karşılık yüzde 10'luk orana denk geliyor.

-Büyükşehirler dışında 50 il belediye başkanının sadece biri kadındır. Bu yüzde 1.96 gibi bir orana tekabül ediyor.

Reklam

-920 ilçe belediye başkanından sadece 29'u kadındır; bu da yüzde 3.15'e tekabül ediyor.

-386 belediye belediye başkanının sadece 4'ü kadındır; bu da yüzde 1.04'lik bir orana tekabül ediyor.

TOKAMER Başkan Sosyoloğu Zeynep Barın Dalaman, kadın adaylar konusunda seçim sonuçlarının çok olumsuz olduğunu açıkça gözlemlendiğini belirterek şöyle konuştu: "Maalesef kadın adayların seçilmesi konusunda siyasi partiler yine sınıfta kaldı. Kadın adaylara seçilebilecekleri yerlerden pek şans verilmemesi hep söylüyorduk. Şimdi seçim sonuçlarına baktığımızda kadınların yerel yönetimlerde temsili açısından çok kötü bir tabloyla karşılaşıyoruz. Siyasi partilerin kadın kotaları olsa bile kadın adaylara çok şans vermiyorlar. Bunun temel sebebi erkeklerin daha çok siyasete olma talepleriyle ilgili. Kadınları teşvik etmiyorlar, onları desteklemiyorlar. Kadının olduğu her yerde bir erkeğin gözünün olması bunun en büyük sebeplerinden bir tanesi."

lışmaları Araştırma Merkezi'nin (TOKAMER) konu hakkındaki araştırmasına dayanılmıştır. Seçim boyunca toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadın düşmanlığına ilişkin çeşitli ayrımcı örneklerle neredeyse tüm haber kuruluşlarında karşılaşıldığı için bu haber dikkat çekici bir örnektir. Zira yalnızca kadın-erkek eşitliği yönünden kalmayıp, büyükşehir ve diğer şehirler arasındaki temsil dengesini dahi layıkıyla yerine getirmeyen medya kuruluşlarına karşılık olarak neredeyse tüm medya kuruluşlarının "İstanbul'da oy sayımı"nı merkeze aldığı bir dönemde bu tür bir haberin yapılması kayda değerdir. Ayrıca haber, konu hakkında sayısal ögeler içeren ve uzmanların katılımıyla gerçekleştirilen bir araştırmadan veriler aktarması ölçüsünde var olan sorunu somut ögelerle ortaya koymaktadır.

NİSAN'DA GAZETECİLERE DÖNÜK BASKILAR SÜRDÜ:

6 gazeteciye hapis 10 gazeteciye 14 yıl ceza

CHP 26. Dönem Milletvekili Barış Yarkadaş, medyada yaşanan hak ihallerinin nisan ayına ilişkin verilerini açıkladı. Nisan ayında 81 gazetecinin hakim karşısına çıktığını belirten Yarkadaş, "İktidar, seçim yenilgisinin hücumu gazetecilerden alıyor" dedi. Dününün her yerinde gazetecilerin çeşitli baskıları karşı karşıya kaldığını belirten Yarkadaş, "Ancak ne yazık ki; Türkiye'deki baskılar diğer ülkelerdekiler geride bırakılır" diye konuştu. 2019 yılının nisan ayında gazetecilerin maruz kaldığı hak ihallerinin patlamaya yaşattığını belirten Yarkadaş, şu verileri açıkladı:

- 6 gazeteci hapse girdi.
- 2 gazeteci gözaltına alındı, 81 gazeteci hakim karşısına çıktı,
- 10 gazeteci 14 yıl 7 ay hapis cezasına çattı.
- 4 gazeteciye 17 dava açıldı; 1 gazeteci saldırı ve gasba maruz kaldı, 2 gazeteci hakkında soruşturma başlatıldı. 1 habere yığın yığılı bir şekilde, 1 gazeteci idare verildi.

'GAZETECİLERE BEDEL ÖDETİLİYOR'

Nisan ayının son günlerinde Cumhuriyet Gazetesi Eski Çalışanları Büroleri Ütkü, Güray Öz, Musa Kart, Hakan Kara, Önder Çelik, Mustafa Kemal Güngör ve Emre İper'in bir kez daha cezaevine girdiğini belirten Yarkadaş, "Tel tel döken bir siddaneme, gazetecilerin hayatlarını korumaya yetiyor" dedi.

Sözcü Yazarı Necati Doğru'nun da benzer bir suçlama ve davaya karşı karşıya kaldığını hatırlatan Yarkadaş, sözlerini şöyle sürdürdü: "Necati Doğru, öncelikle gittiği köşesinde, hap-

se atılan Cumhuriyet çalışanlarına "Bana da yer açın, ben de yanınıza geliyorum" diye sesleniyor. Bu satırları okurken için acıla. Türkiye'de gazetecilik yapmak ne yazık ki en ağır bedelleri ödemesi göze almakla eş değer hale geldi. Ülkemizin bu utançtır bir an önce kurtulması gerekiyor."

11 ÇEK 1002 GÜNDÜR HAPİSTE

Yarkadaş, Sabah Gazetesi Eski Yazarı Nazlı İlceak'ın da 1002 gündür cezaevinde olduğunu dikkat çekerek, "770 sayıdaki bir insan, yıllarca cezaevinde tutuluyor. Bu davaların bir an önce bitmesi ve kiminlen düşüncelerinin ifade ettiği için hapse girirmemesi gerekiyor" dedi. (MEDYA SERVİSİ)

BU HAFTA 4 GAZETECİ HAKİM KARŞISINDA

BÜYÜK aralarında Ekin Haber Ajansı (ET-HA) Muhabiri ve Sosyal Hizmet Uzmanı Adil Demirci'nin de bulunduğu 22 kişinin "terör örgütü üyeliği" ve "terör örgütü propagandası" suçlamalarıyla yargılandığı davanın ikinci duruşması İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesinde görülecek. Adil Demirci, yaklaşık 10 ay tutuklu kaldıktan sonra bir önceki duruşmada adli kontrol uygulaması ile tahliye edilmişti.

Başın görülecek bir başka dava ise Cumhuriyet Muhabiri Alican Usta'dın davası. Usta'dı, hakkında BİM AŞ tarafından açılan 250 bin liralık manevi tazminat davasının ikinci duruşması İstanbul Anadolu 9. Asliye Hukuk Mahkemesinde görülecek. Usta'dı, Apple şirketinin BİM'e haklı ürün sattıkları gerekçesiyle gönderdiği itiraznameleri haberleştiği, BİM, bu haberleri taciri itibarıyla ze-

deletilmiş iddia ediyor. Bakır Belgesinin "Yönetimleri" Çayan Demirel ve Ertuğrul Maviolu hakkında "Terör örgütü propagandası yapmak" suçlamasıyla açılan davanın beşinci duruşması 2 Mayıs Perşembe günü Bakır 25. Ağır Ceza Mahkemesinde görülecek. Demirel ve Maviolu, Bakır (Türkiye Kuzey) belgesinin "Terör örgütünün, cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini medya göserecek veya övücek veya bu yöntemlerini benimseyenleri teşvik edecek nitelikte" olması iddiası ile yargılıyor. KHK ile kapatılan TV10 Kameramanı Kemal Demirel'in "Üçüncü üyesi oluşturulmuş örgütü yarıdan" suçlamasıyla yargılandığı davanın ikinci duruşması İstanbul 28. Ağır Ceza Mahkemesinde görülecek. Demirel, bir yıl aşkın tutukluktan sonra çektirilmiş duruşmada adli kontrol tedbirli ile tahliye edilmişti.

Haber 50: Evrensel 30 Nisan 2019

CHP Milletvekili Barış Yarkadaş'ın Nisan ayındaki medya hak ihlallerine ilişkin raporu, Evrensel'in 30 Nisan 2019 tarihli nüshasında haberleştirilmiştir. Haberde, hapse giren ve hakkında dava açılan gazetecilerin sayıları ile Cumhuriyet Gazetesi eski çalışanları ve Nazlı Ilıcak'ın durumları hakkında da bilgi verilmektedir. Söz konusu haber, hükümet politikalarına eleştirel bir mesafede bulunan *BirGün*, *Cumhuriyet* gibi platformlarda da bulunmakla birlikte *Evrensel*, ayrıca, söz konusu hafta hâkim karşısına çıkacak gazetecilere de haberde yer vermiştir. Bu yönüyle, haberde dile getirilen baskılardan etkilenmiş ve medyada neredeyse hiç temsil olanağı bulunmayan isimlerin de içeriğe dâhil edilmesi, hak ihlallerinin muhatabı olan tüm tarafları haberleştirmek açısından olumlu bir örnektir. Zira ayrıştırıcı bir haber dilini tercih etmeme iddiasında olan ve bulunduğu konumu iktidar karşıtlığıyla tanımlayan başka haber kuruluşları da, sorunlu gördüğü şiddet dilinden, "beka" tartışmalarından ve çeşitli toplumsal sorunlardan söz ederken, toplumda oluşturulmuş kutuplaşmanın bir tarafına çok rahatlıkla yerleşebilmektedirler. Bu durum, örneğin; Suriyeli politikasını eleştirirken göçmenlerin haberleştirilmesi sırasında ulusal açıdan egemen kimliğin yüceltilmesi, iktidara destek veren sanatçılara yönelik ayrımcı ifadeler, toplumsal cinsiyet meselelerinde iktidara yakın kişileri ötekileştirici bir söylemin dolaşımında tutulması gibi sorunlara yol açmaktadır.

Sincan'da bağımsız işçi adayı konuşuluyor

FERHAT Gürkan 1998 metal direnişinde Türk Traktör işçisiydi. O şimdi işçi kenti Sincan'da bağımsız belediye başkan adayı. Gürkan seçim çalışmalarını Evrensel'e anlattı: "Fabrikalarda 'Bir bağımsız işçi adayı varmış' diye konuşulduğunu ve bunun heyecan yarattığını görüyoruz. Sincan'a umut olmaktadır. Şairin dediği gibi: Türkümüzü hep beraber söylemek istiyoruz." s.3

Sincan Belediyesi Bağımsız
Belediye Başkan Adayı
Ferhat Gürkan

Haber 51: Evrensel 11 Mart 2019

11 Mart 2019 tarihli *Evrensel* haberi, Sincan'da bağımsız belediye başkan adayı olan Ferhat Gürkan'a yer vermektedir. Gürkan'ın sendikal geçmişinden de söz edilen ve çevresindeki tepkilere yer veren haber, yerel seçim boyunca söz konusu olan bir eksikliği gidermesi açısından önemlidir. Genel seçimlerde parti başkanları haberleştirilirken milletvekilleri, yerel seçimlerde ise parti –hatta yalnızca bazı partilerin- adayları gazete sayfalarına taşınırken bağımsız adaylar kendilerine yer bulamamaktadırlar. Medyanın, toplumun tüm kesimlerine, özellikle buldukları durumdan veya konularından ötürü dezavantajlı veya hak kaybına uğrayan unsurlarına yer verme sorumluluğu hesaba katıldığında bu haberin, hak odaklı bir habercilik gayretiyle oluşturulduğunu söylemek mümkündür.

O haber işinden etti

AKP'li vekilin 'Şeyin trene baktığı gibi bakıyorlar' sözlerini haber yapan Torun işinden oldu.

Gaziantep'te Gaziray Projesi'nin test sürüşü sırasında AKP'li vekilin izleyen yurttaşlara "Şeyin trene baktığı gibi bakıyorlar" sözlerini kamuoyuna duyuran gazeteci Hüseyin Torun, çalıştığı Gaziantep Pusula gazetesinden çıkarıldı.

Adalet Bakanı Abdulhamit Gül ve Belediye Başkanı Fatma Şahin'in de katılımıyla yapılan test sürüşü sırasında AKP'li milletvekili Ahmet Uzer, izleyenlere "Şeyin trene baktığı gibi bakıyorlar" demişti.

Uzer olayın basına yansımaları sonrasında özür dilemişti. AKP'li vekilin skandal sözlerini kamuoyuna duyuran gazeteci Hüseyin

Torun çalıştığı Gaziantep Pusula gazetesinden çıkarıldı.

Torun işten çıkarıldığını Twitter hesabından, "Siyasi iradenin baskılarına dayanamayan gazetemen istemeyerek de olsa ayrılmak zorunda bırakıldım. Yaklaşık 12 yıldır yaptığım mesleğe belki de veda edeceğim. Her ne şartlarda olursa olsun baskılar beni yıldırmadı, yıldırılmaz da. Son sözüm #FaşizmeKarşıOmuZOmuza ve #MartınSonuBahar" sözleriyle duyurdu. Gaziantep Pusula Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Mehmet Demir, Torun'un çıkarılmasının o haberden dolayı değil işyerindeki sorunlarla ilgili olduğunu iddia etti. • İSTANBUL/Cumhuriyet

Haber 52: Cumhuriyet 31 Mart 2019

Gazetecilik faaliyetlerine yönelik ayrımcılığın bir yansıması olarak da anılabilecek sıradaki örnek, Gaziantep'te Gaziray Projesi'nin test sürüşü esnasında AKP'li milletvekilinin "Şeyin trene baktığı gibi bakıyorlar" sözlerini kamuoyuna duyuran gazeteci Hüseyin Torun'un işten çıkarılması haberidir. Haberde, Torun'un işten çıkarıldığını Twitter üzerinden duyurduğu ve bu olayın kendisine yönelik baskılar neticesinde gerçekleştiğini belirttiğine yer verilmiştir. Haber öncelikle, hem gazetecinin hem de kendisini işten çıkardığı iddia edilen haber kuruluşunun görüşlerine yer vermekle dengelilik ilkesinin yerine getirildiği bir örnektir. Ama daha önemlisi ve hak haberciliği açısından anılması mümkün olan husus, aynı gün medyanın büyük bölümünün bu habere yer vermemiş olması karşısında bu meselenin üzerine gidilebilme iradesidir. Yeni-Osmanlıcı tarih anlatısının yeniden yapılandığı ve kurguladığı unsurların bir boyutunu da "vatan-

severlik” kavramının oluşturduğu ve “MİT Tırları” haberinden Gülen Cemaati hakkında kitap hazırlıklarına dek pek çok gazetecilik faaliyetinin “hainlik” bağlamında yorumlandığı düşünülürse; Cumhuriyet’in bu haberinde gazetecinin yaşadığı olayı yerinde bir bağlamla haberleştirmesi önemli bir örnektir.

Bu bölümde, daha önce yer verilen kategorilerde ele alınan örneklerin büyük bölümünün bulunmadığı, ayrımcı bir dilden kaçınılan ve mevcut kutuplaşma atmosferinde üzerine gidilmesi kararlılık gerektiren, hak haberciliğini merkeze alan örnekler yer verilmeye çalışılmıştır. Ele alınan kategoriler düşünüldüğünde; Suriyeli göçmenlerin varlığını bir kutuplaşma meselesi olarak görmeyen, bir yerel seçim olması itibarıyla “beka” söylemine itibar etmeyen, “millilik” çemberinin dışında bırakılmaya çalışılan ve böylece “hain” kılınmaya çalışılan toplumsal kesimlerin seslerine yer veren bir habercilik pratiğinin çeşitli yansımalarıyla karşılaşılmaktadır. Bu durum, medyanın geleceği açısından biraz da olsun umutlu olunabileceğini göstermesi açısından önemlidir.

SONUÇ

31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimi ve 23 Haziran’da gerçekleşen İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yeniden Seçimi boyunca medyada üretilen ayrımcı söylemleri ele alan bu çalışma neticesinde, söz konusu kampanya dönemlerinin geçmişteki örneklerine nispetle çok daha sert geçtiği görülmüştür. Politik duruşları ve habercilik anlayışları itibarıyla Cumhur İttifakı’na yakın konumda bulunan medya kuruluşları, üretilen ötekileştirici söylemin çok daha uzun süreli olarak dolaşımında kalmasını sağlamışlardır. Söz konusu “kamplaşmada” muhalefeti temsil etme iddiasında olan yayın organlarında da, iktidar ortaklarına yakın kuruluşlar kadar olmamakla birlikte, ayrımcı söylemin varlığı gözlemlenmiştir.

Ancak dikkat çekici olan bir unsur, özellikle 31 Mart sonrasında ve 23 Haziran’ın hem öncesinde hem de sonrasında iktidar ortaklarına yakın bir yayın politikası çizen kuruluşların bu “nef-

ret dili”nden duydukları şikâyetlerdir. Bu konudaki dramatik örneklerden birisi, *Ensonhaber* internet sitesinin 31 Mart öncesi ve 23 Haziran sonrası yaptığı haberlerde görülebilecek fark ile anlaşılabilir. Her iki seçimin sonucunu da yürütülen sert kampanya dilinin belirlediği, anılan medya kuruluşlarında görevli pek çok gazeteci ve yazar tarafından dile getirilmiştir. Öte yandan bir diğer dikkat çekici husus, bu seçimlere dek hem iktidar hem de muhalefet partilerinde görülen çatışmacı dilin, bu seçimde muhalefet cephesi tarafından neredeyse tamamen görmezden gelinmeye çalışılmasıdır. Ayrıca muhalif siyasetçiler ile seçmenlere bu yönde sık sık çağrıda bulunulmuştur.

Raporun ele aldığı unsurlardan birisi olan yabancı düşmanlığı, yerel seçim süresince çeşitli olaylar bağlamında haber metinlerinde gözlemlenebilir örneklerle karşımıza çıkmıştır. Yeni Zelanda’daki cami saldırısı, olayı gerçekleştiren failin ve olayın bireysel niteliğinin ötesinde bir tür “Haçlı saldırısı” olarak görülmüş, bu durum saldırının hemen ardından gerçekleşen 18 Mart anma etkinliklerinde de etkisini göstermiştir. Katliamı gerçekleştiren kişinin yayınladığı “manifesto”daki ifadelerin seçim meydanlarında kendine yer bulması, katliam görüntülerinin izlettirilmesi, Cumhuriyet İttifakı’na yakın yayın organlarında da benzer bir dil ile haberleştirilmiş ve “beka” söyleminin bir parçası olarak kutuplaştırıcı atmosferin devamına katkıda bulunmuştur. İlgili kategoride ele alınan haberlerin yanında seçim kampanyasının ilerleyen aşamalarda bir “fetih” havasına bürünmesi, “Pontus” sözcüğü üzerinden yaratılan tartışmalar ve ABD ile olan politik ilişkilerdeki dalgalanmalar da gazete sayfalarına yansımıştır.

Sosyal medya paylaşımlarından siyasetçilerin demeçlerine dek pek çok mecrada kendisine yer bulan bir başka sorun ve yabancı düşmanlığı çerçevesinde ele alınabilecek diğer bir problem Suriyeli göçmenlere yönelik ayrımcı dildir. Hükümete yakın veya mesafeli bir medya kuruluşu fark etmeksizin, neredeyse var olan bütün sosyal, ekonomik ve politik krizlerin müsebbibi bu insanlar olarak gösterilmeye çalışılmıştır. Yerel seçim kampanyası da, başkan seçildiği takdirde Suriyeli göçmenlere “yardım kesmeyi

vaat eden” adaylardan, kentlerdeki sorunları onların varlıklarıyla eşleştirenlere dek çeşitlilik göstermektedir. Bu haberlerde karşılaşılan en önemli sorunun bir boyutu, ayrımcı ifadelerin gazetenin yayın politikasını yansıtırcasına tırnak kullanılmadan manşetten verilmesidir. Ama bir o kadar da problemlili olan konu, hak haberciliği ilkeleri arasında bulunan, hakları ihlal edilmiş topluluklara ses verilmesi gerekliliğinin ihlalidir. Paylaşılan haberlerin hiçbirinde veya Suriyeli göçmenler hakkında dile getirilen iddialar karşısında kendilerinin görüşüne başvurulmamış ve bu tür iddialara karşı nasıl bir mücadele gösterdiklerine değinilmemiştir.

Birbiriyle ilişkili başlıklar olarak; terör destekçiliği ithamları, kültürel ve etnik ayrımcılık ile hedef gösterme/şeytanlaştırma örnekleri de rapor kapsamında ele alınmaya çalışılmıştır. Bu örneklerin kapsayıcı ortak özelliği, “beka” ve “millilik” gibi kavramların şemsiyesi altında olmayan ve bu sözcüklerle bir arada anılmak istenmeyen kişilerin ve toplulukların hedef olarak gösterilmesidir. Bu yapılırken, yapılan haberin herhangi bir gerçekliğinin olup olmadığı, bu içerikten toplumunun bir bölümünün rahatsızlık duyup duymayacağı ve bir hak ihlalini içerip içermediği gibi gazetecilik etiği açısından son derece temel sorular görmezden gelinmiştir. Değişen sahiplik yapısıyla medya organizasyonunda “ana akım” diye bir sözcükten dahi bahsetmenin mümkün olmadığı düşünüldüğünde, haberciliğin en liberal değerlere ve etik kodlara dahi uymayan bir niteliğe büründüğü gözlemlenmektedir. Bu kategorilerin yanında, salt bir siyasi partiye veya politik harekete yakınlığı nedeniyle hedef olmalarından ötürü “seçmen ayrımcılığı” şeklinde anılmayı gerektiren bir başlık daha gerekli olmuştur. Buradaki örnekler de, sosyal meselelere ilişkin bağlamından koparılmış habercilik örneklerinin sıklıkla karşılaşıldığı bir alanı içermektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, ele alınan örneklerin hem önemli bölümünü hem de medyada ayrımcılık söz konusu olduğunda karşılaşılan yapısal ve köklü bir problemi ifade etmektedir. İncelenen haberlerin bir boyutunu, 8 Mart etkinlikleri oluşturmaktadır. Bu günün öncesinde ve sonrasında, özellikle Siyasal

İslamcı bir gazete olan *Yeni Akit*'te kadınlar üzerinden yürütülen tartışmaların aile, ahlâk ve özel alan gibi kısıtlayıcı ve toplumsal eşitsizliği yeniden üretici bağlamlarda gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir. Hem kendi okuyucularını, hem de dolaylı yoldan hükümeti ve kamuoyunu 8 Mart'a bu altyapı ile "hazırlamaya" çalışan habercilik anlayışının bir sonraki uğrağı, geçmiş yıllarda olduğu gibi, 8 Mart etkinliklerini kriminalize etme çabası olmuştur. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği meselesinde yer verilen bir başka husus ise LGBTİ+ bireylere yönelik nefret söylemidir. Her yıl gerek Onur Yürüyüşlerinde, gerekse diğer etkinliklerde *Yeni Akit*'in özel olarak yeniden ürettiği bu söylem; bu yıl yerel seçim bağlamında, LGBTİ+ seçmenlere doğrudan hitap eden ve onları da içerecek şekilde projeler öneren adayları hedef alan bir nitelik de kazanmıştır.

Ele alınan bir başka husus olan ve bu raporun, çalışma ortamlarını iyileştirmeye katkıda bulunma niyeti taşıdığı gazetecilere yönelik ayrımcı söylemler açısından da çarpıcı örneklerle karşılaşmıştır. Türkiye'deki politik atmosferin ve yargısal süreçlerin medyada da itibar kaybına yol açtığı hesaba katıldığında, haber alma ihtiyacına katkıda bulunmak amacıyla Türkiye'de ofis açmaya başlayan Deutsche Welle, France 24 gibi kuruluşlara yönelik "komplocu" bakış, hem haber diline hem de gazetecilik faaliyetlerine dönük ayrımcı tutuma yansımıştır. Öte yandan, geçmişte "MİT Tırları" haberinden de hatırlanabileceği üzere, gazetecilik faaliyetlerinin "devletin sırlarını ifşa etmek" ve "terörizm" gibi iddialarla ilişkilendirilmesi, çok hızlı bir biçimde pek çok haber için uygulanmaya başlanan bir yöntem olarak bu seçim sürecinde de gözlemlenmiştir. Bir başka başlık olarak emek hareketine yönelik ayrımcı tutuma da çeşitli haberler üzerinden karşılaşmak söz konusu olmuştur. İşçilerin sendikal mücadele boyunca karşılaştıkları sorunlar veya yaptıkları grevler yerine, sayısal açıdan yüksek ölümlerin gerçekleşmesi halinde haberleştirilmeleri ya da 1 Mayıs çerçevesinde kriminalize edilmeleri ile karşılaşmıştır.

Anılan bu açılardan raporun, özellikle hak haberciliğine ilişkin olanakların yeniden ele alınmasına ve pek çok politika ve medya kuruluşu tarafından talep edilmeye başlandığı gözlemlenen “normalleşme” diline katkı sunması beklenir.

Kaynakça

- Akkan, B. ve Uyan-Semerci, P. (2014), “Yurttaşlığın Kırılma ve Engelliler Bağlamında İhtiyaçların Yorumlanması Siyaseti ve Yeni Bir Yurttaşlık Paradigması. Türkiye’de Göçmenlerin Vatandaş Olma Eğilimleri: Deneyimler ve Algılar, Farklılıkların Birlikteliği”, *Türkiye ve Avrupa’da Bir Arada Yaşama Tartışmaları* (Der.), Ayhan Kaya. İstanbul, s.153-169.
- Alankuş, S. (2016), *Barış Gazeteciliği Elkitabı*. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları, s.104-123.
- Korkut, T. (2007). “Hak Haberciliği Ne İşe Yarar?”, içinde: S. Alankuş (der.), *İnsan Hakları Haberciliği*, BİA, İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları, s.135-143.
- Tosun-Erdoğan, G. (2007). “İnsan Hakları ve Medya”, içinde: S. Alankuş (der.), *İnsan Hakları Haberciliği*, BİA, İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları, s.80-105.
- van Dijk, T. A. (1988). *News as Discourse*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates. s.107-110.

Medya ve Gazetecilik Dizisi

Medya ve Gazetecilik Dizisi

Medya ve Gazetecilik Dizisi

um:ag VAKFI YAYINLARI

um:ag Bütün Yapıtları Dizisi

SUÇLULAR VE GÜÇLÜLER
SAKINCALI PİYADE
BİR PULSUZ DİLEKÇE
BÜYÜKLERİMİZ
ÇIKMAZ SOKAK
TÜFEK İCAD OLDU
SİLAH KAÇAKÇILIĞI VE TERÖR
SÖZ MECLİSTEN İÇERİ
TERÖRSÜZ ÖZGÜRLÜK
PAPA MAFYA AĞCA
LİBERAL ÇİFTLİK
DEVRİMCİ VE DEMOKRAT
AYBAR İLE SÖYLEŞİ
İNKILAP MEKTUPLARI
RABİTA
12 EYLÜL ADALETİ
BİR UZUN YÜRÜYÜŞ
TARİKAT SİYASET TİCARET
KAZIM KARABEKİR ANLATIYOR
40'LARIN CADİ KAZANI
KÜRT İSLAM AYAKLANMASI
GAZİ PAŞA'YA SUİKAST
KÜRT DOSYASI
SAKINCALI PİYADE (Tiyatro)
MOBİLYA DOSYASI
AĞCA DOSYASI
SAKINCASIZ (Tiyatro)

um:ag Bütün Yazıları Dizisi

KATİLLER DEMOKRASİSİ HIRSIZLAR DÜZENİ
PENTAGON KUKLALARI
AMERİKA KÜSMESİN
ÇAĞIN SUÇU
SAĞCI DÜŞÜNCE
YOLSUZLUK, ŞİDDET, BAĞIMLILIK
DEVLET, SİLAH, ADALET
KONTRGERİLLA ÖĞRETİLERİ
HARAM DÜZENİ
MİLLİYETÇİLİK A.Ş.
HUKUK, DEVLET, AŞİRET
CIA VE MİT
ATA'M İZİNDEYİZ
BAĞIMSIZLIK GÜLÜ
BATI KULÜBÜNDE DANS
PARA VE İMAN
NAMUSLU OLMA CESARETİ
ALATURKA KAPİTALİZM

GİZLİ YARGI
ENGELLİ DEMOKRASİ
TANRI'NIN BANKERİ
TEK KALE MAÇ
ERMENİ MANDACILARI
KUVVAYI TİCARİYE RUHU
SAHTE ATATÜRKÇÜLÜK
SİYASET VE SUÇ
12 EYLÜL VE ŞERİAT
LAİKLİK RUHUNA FATİHA
CAMİ OKUL KIŞLA
YERALTI EKONOMİSİ
MODERN TÜR BAN
GÖSTERİ NAMAZI
SEVR Mİ LOZAN MI?
İMAM MI HATİP Mİ?
ARAP SİYASETİ
ORTADOĞU'DA AMERİKAN BİLARDOSU
SEÇİM VE DARBE
KÜRT İSLAMCILIĞI
HİZBULKONTRA
SON YAZILAR

um:ag Seçmeler Dizisi

SAKLI DEVLETİN GÜNCESİ "Çatlı vs."
GAZETECİLİK
POLEMİKLER
UYAN GAZİ KEMAL
DOST YÜZLERDE ZAMAN
KIR ÇİÇEKLERİ
TÜRK MEMET NÖBETE
BEN UĞUR MUMCU'YUM
SÖZE NEREDEN BAŞLASAM
BU DÜZEN BÖYLE Mİ GİDECEK?
BOMBA DAVASI ve İLAÇ DOSYASI
EĞİLMEYEN BÜKÜLMEDEN

um:ag Öteki Yayınları Dizisi

İÇİMDEN GEÇEN ZAMAN
KENTSEL GERİLİM
ARAŞTIRMACI GAZETECİLİK
UĞUR MUMCU VE 12 MART
VURULDUK EY HALKIM UNUTMA BİZİ
SUİKAST RAPORU 93/96
KARAKTER YARATMAK
18.30 SÖYLEŞİLERİ - 1
18.30 SÖYLEŞİLERİ - 2
18.30 SÖYLEŞİLERİ - 3
18.30 SÖYLEŞİLERİ - 4
18.30 SÖYLEŞİLERİ - 5

KARAKTER YARATMAK
UĞUR MUMCU ÖLÜMSÜZDÜR
BİR EFLATUN ÖLÜM - BEHÇET AYSAN KİTABI
DİRENEN DİRİLİŞ
ROMAN YAZMAK VE OKUMAK
GELECEĞİN SAVAŞLARI VE SİLAHLARI

um:ag Araştırma Dizisi

NEDEN ÖLDÜRÜLDÜLER? -1 "Babam Neden Öldürüldü Anne?"
NEDEN ÖLDÜRÜLDÜLER? -2 "Bu Kan Kurumaz!"
NEDEN ÖLDÜRÜLDÜLER? -3 "Dipsiz Kuyu"
NEDEN ÖLDÜRÜLDÜLER? -4 "Kurşunlar Hepimize"
KAHRAMANMARAŞ KATLİAMI
YÜREKLERİMİZ HALA YANGIN YERİ - SİVAS 2 TEMMUZ 1993
NAMLUNUN UCUNDAKİ MAHALLE

um:ag Kültür Kitapları

YALNIZ KİTAP

um:ag Medya ve Gazetecilik Dizisi

VİDEO AKTİVİZMDE KAVRAMLAR SORUNLAR UYGULAMALAR
AŞKIN HALLERİ: AŞK ÜZERİNE DİSİPLİNLER ARASI BİR İNCELEME
İLETİŞİM HAKKI VE YENİ MEDYA: TEHDİTLER VE OLANAKLAR
İZLEME RAPORU-1
İZLEME RAPORU-2
ASYA'DA POPÜLER KÜLTÜR VE MEDYA

